

دیوان ناظمی

دیوان «ناهید»

مشتمل بر نظم و نثر

تألیف

و

تصنیف

دکتر صریم هیرهادی متخالص به «ناهید»

هدایت و فویسنده روزنامه «نداز زنان»

رئیس انجمن ادبی «ناهید»

حق طبع محفوظ و مخصوص مؤلف است

تیر ماه ۱۳۳۷

بها : ۷۰ ریال

چاپخانه دولتشی ایران

دیوان «ناهید»

مشتمل بر نظم و نثر

تألیف

و

تصنیف

دکتر سریم هیرهادی مخلص به «ناهید»

مدیر و نویسنده روزنامه «ندای زنان»

رئیس انجمن ادبی «ناهید»

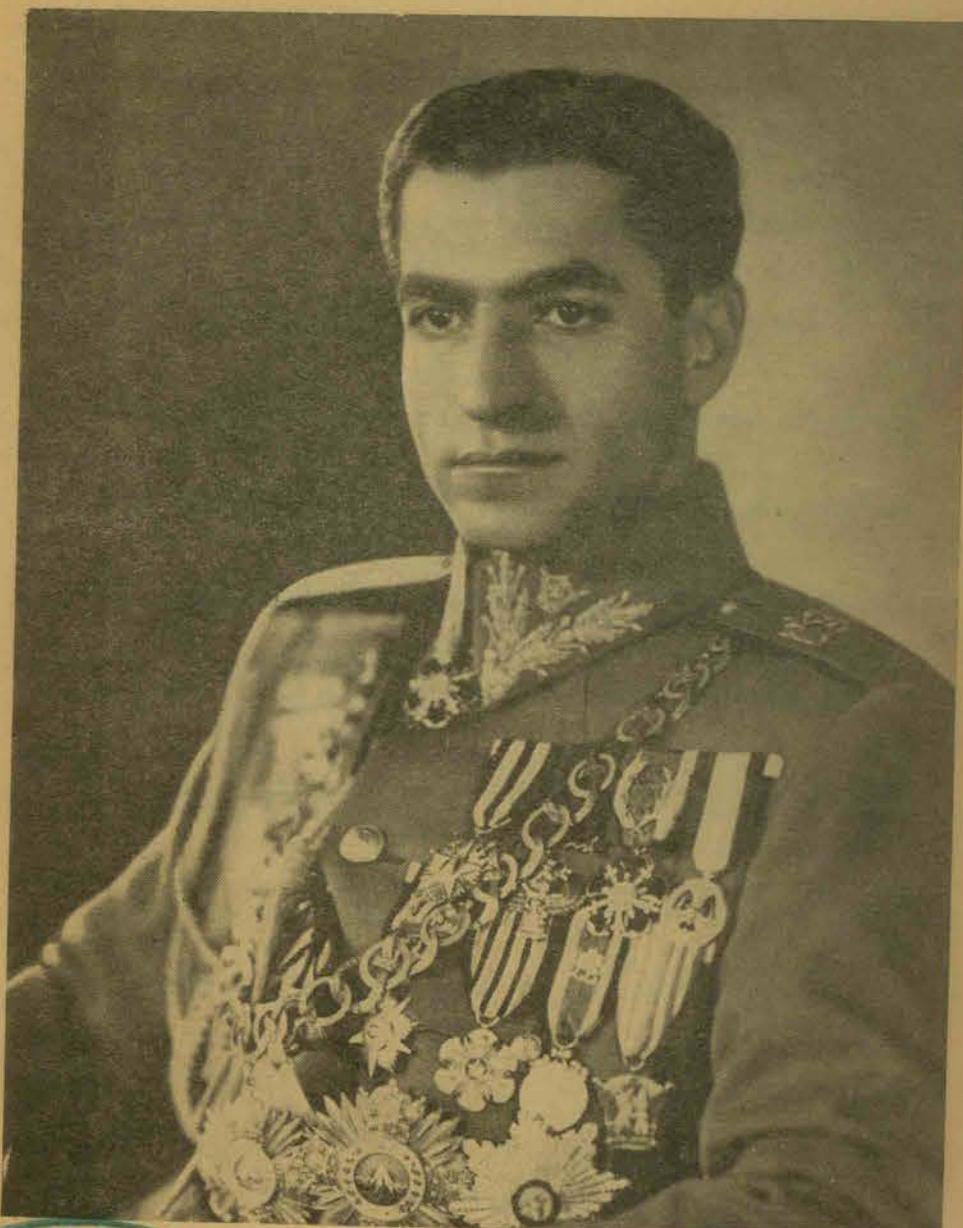
حق طبع محفوظ و مخصوص مؤلف است

تیر ماه ۱۳۳۷

بها : ۷۰ ریال

چاپخانه دولتشی ایران

خدا شاه همین

اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی

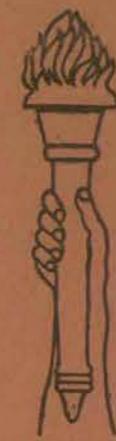
شاہنشاہ دانش پرور ایران

شاهی که ملک و ملت از او شادمان بود

لطفش بتن جهان ادعا را چو جان بود

آثار منتشر شده

التهاب لش

روز نامه هفتگی ندای زنان

سیفیلیس دهان

زندگانی زن

خاطرات لندن یا مشاهدات «ناهید»

دیوان «ناهید»

بنام خدا

در بهار ۱۳۳۷ که کوه و صحراء منظره سحرآسائی داشته فضای باع
و بستان از بوی عنبر و مشک معطر و دشت و هامون پر از نقش و نگار
وزیبائی های طبیعت بود این مشتاق در بحر عمیق عشق شناور گشته همچنان
کاه که اسیر کهربا باشد از مناظر دلربای طبیعت که منبع الهام شاعران با
فریحه است استفاده کرده بکمک خداوند بزرگ و اجداد طاهرینم در سایه
اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب و دانش پرور
ایران ششمین تألیف خود را بنام دیوان «ناهید» که مشتمل بر نظم و نثر
است بطبع رسانیده تقدیم هم میهنان عزیز مینماید.

قبل از مقدمه این کتاب اعطاء و تشویق شاهانه را زینت صفحات آن
قرار میدهد.

دکتر مریم میرهادی متحصل به «ناهید»
عضو انجمن سلطنتی بهداشت «لندن»
رئیس انجمن ادبی «ناهید»

تاریخ تقدیم ایان ۱۳۳۶

تاریخ تقدیم کتابخانه ۲۹

شماره ۹۳۶۸

آستان قدس

تقدیم کننده فاضل محمد کریم میرزاوی

تقدیمی یک جلد خاطرات لندن

خطی - سطري - سال تحریر کتاب عدا اوراق - جلد
طول - عرض

چاپی سربی مجل چاپ نهران سال چاپ ۱۳۳۶ مجل

مؤلف دکتر مریم میرزاوی موضوع کتاب تاریخ

تقدیمی وقایع شرح درود حاضر حوال کتابخانه آستان قدس شماره ۲۲۸۹۱ خط گردید

میرزاوی

میرزاوی

حسنیت خلوص عقیدت جنباعالی بدربار و لایحه ارجح بحاج کمال خرسندی و امیداست این تقدیمی
دیگر سارک سلطان سر مریارضا علی بن موسی الرضا علیہ الاف الحمد والشنا و موروثی و عنایت قرار گردید
نایب ولیت عظمی

تاریخ تقدیم ایان ۱۳۳۶ شماره ۹۳۶۸

تقدیم کننده فاضل محمد کریم میرزاوی تقدیم کتابخانه آستان قدس شماره ۹۳۶۸

برای این کتاب ملی و پنهان شدید روحیه

کتابیکه تحت عنوان ((خاطرات لندن)) تابیف و یک نسخه

تقدیم نموده بود ید از لحاظ امور شاهانه گذشت و خاطرمبارک ملوکانه

از ملاحظه آن مسرورو منعوف گردید -

رثیه فقرمخصوص شاهنشاهی

۷۶۲

دیوان فاہید

مشتمل بر نظم و قثر

تألیف

دیمیح و متنبیت حضرت محدث شافعیه داود

قصصیف

دکتر مریم میرهادی متخلص به «ناهید»

عضو انجمن سلطنتی بهداشت «لندن»

نویسنده روزنامه «نداز زنان»

رئیس انجمن ادبی «ناهید»

حق طبع محفوظ و مخصوص مؤلف است

تیر ماه ۱۳۳۷

شویق شاهانه

بانو و کسر مریم میرهادی -

از اشعار که بمناسبة روز ۵ بهمن

سروده و تقدیم ناشته بود پس خاطر مبارک ملوکانه

قرین مسرت و خشنودی گردید -

رئیس انجمن مخصوص شاهنشاهی

بیان احوال

بیان احوال رامشته

تشریق شاهزاده

سفال

لشکرخان

بیان احوال معاشر از همه ملکه و عده های

من اینه شنیده و مطلع نموده

«آن را ملکه خاطر بردار سارک سارک

سرور و شاهزاده مطلع نموده

«بیان احوال رامشته و مطلع

دستور اخراج شاهزاده

تم اطلاعه و معرفه و تقدیمه رسیده

۱۳۰۵

فهرست مادر جات

صفحه	موضوع
۱	مقدمه
۹	در توحید
۱۰	در مدح و منقبت حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیہ وآلہ
۱۱	در مدح و منقبت امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیہ السلام
۱۲	با مناسبت میلاد باسعادت سرور مجاهدین شاهنشاه شهیدان حضرت
۱۳	سید الشهداء (ع)
۱۴	مثاجات
۱۵	تقدیم بروح بزرگوار پدر دانشمندم هر حوم سید علی اکبر رفعت نظام
۱۶	(امیر طومان)
۱۷	تقدیم بروح مرحوم سرهنگ سید ابو القاسم میرهادی عموی بزرگوارم
۱۸	مقام عالم
۱۹	چکامه
۲۰	مقام مادر
۲۱	مادر
	دانش پروردی
	پند

<u>موضوع</u>	<u>صفحه</u>
خون عامل روح حیوانی است	۲۲
روح چیست	۲۴
خواب	۲۵
خواب شیرین	۲۶
بیداری	۲۷
بهداشت	۲۸
وصف الحال من	۲۹
بحث من	۳۰
فلاحت	۳۱
بمناسبت بازگشت اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب ایران	۳۲
شبهای تنهائی	۳۳
فادئی شاه	۳۴
عروض سازمان	۳۵
آتش	۳۶
بمناسبت مراجعت موکب اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب ایران	۳۷
بمناسبت تشریف فرمائی اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه عظیم الشأن ایران	۳۸
شاهنشاه عظیم الشأن ایران	۳۹

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>
۴۰	هنر
۴۱	بمناسبت جشن هزاره فیلسوف عالیمقام اسلام و شرق بویژه ایران
۴۲	مرغ حزین
۴۳	پند
۴۴	هدیه عاشق
۴۵	موج دریا
۴۶	فرومایگان
۴۷	عیب
۴۸	دختر اهوازی
۴۹	دعای گشایش
۵۰	الكتاب خير رفيق واعز صديق لا يطلب اجرأ ولا يكلف امرا
۵۱	هرج
۵۲	رمز عشق
۵۳	دل من
۵۴	بمناسبت روز تجلات آذربایجان یا ۲۱ آذر بدست توانای اعلیحضرت همایون شاهنشاه محبوب ایران
۵۵	بمناسبت شرکت در ششمین کنگره ۱۳۳۶ پزشکان رامسر
۵۶	مشکل

موضوعصفحه

ناله عاشق	۶۱
عید آمد	۶۲
ای نازین	۶۳
کشور گل	۶۴
رقیبان	۶۵
فغان	۶۶
فکاهی	۶۷
در راه لندن	۶۹
دیشب	۷۱
بیاد دوران تحصیل ۱۳۳۴ در اروپا	۷۲
ای وطن	۷۳
چکامه بهاری	۷۵
گاردنس آف نیویلس	۷۶
زادگاه شکسپیر در استراتفورد آن - اون	۷۸
باعدهای از هم دوره‌های تحصیلی در دانشگاه اکسفورد	۸۰
در مقابل رودخانه تیمز در اکسفورد	۸۱
در کنار رود تیمز	۸۳
همتون کورت گاردنس	۸۵
عکس من	۸۷
کیو گاردنز یا بهشت برین	۸۸
انتظره زیبائی از « فولکستون »	۹۰
هیئت مدیره کنگره انجمن سلطنتی بهداشت‌اللدن در فولکستون	۹۴
مقام پزشکان فولکستون	۹۳
بیاد وطن	۹۴
مهر وطن	۹۵
بنابراین بتوان در تجربه مهندسی ایرانی مهندسی بین‌الملوکی شاهنشاه	۹۶
محبوب ایران	۹۶
سوختم	۹۷
بنابراین بتوان در تجربه مهندسی ایرانی مهندسی بین‌الملوکی شاهنشاه	۹۸
تجلیل از روح احیاء کننده زنان	۹۹
جان جهانی	۱۰۱
دلم سوی توبود	۱۰۲
عشق وطن	۱۰۳
در انجمن ادبی « ناهید »	۱۰۴
پائزده بهمن	۱۰۵
بزم ادب	۱۰۶
شاه - وطن	۱۰۷
عمر گذشته	۱۰۸
خدما - شاه - میهن	۱۰۹

صفحهموضوع

عکس من	۸۷
کیو گاردنز یا بهشت برین	۸۸
انتظره زیبائی از « فولکستون »	۹۰
هیئت مدیره کنگره انجمن سلطنتی بهداشت‌اللدن در فولکستون	۹۴
مقام پزشکان فولکستون	۹۳
بیاد وطن	۹۴
مهر وطن	۹۵
بنابراین بتوان در تجربه مهندسی ایرانی مهندسی بین‌الملوکی شاهنشاه	۹۶
محبوب ایران	۹۶
سوختم	۹۷
بنابراین بتوان در تجربه مهندسی ایرانی مهندسی بین‌الملوکی شاهنشاه	۹۸
تجلیل از روح احیاء کننده زنان	۹۹
جان جهانی	۱۰۱
دلم سوی توبود	۱۰۲
عشق وطن	۱۰۳
در انجمن ادبی « ناهید »	۱۰۴
پائزده بهمن	۱۰۵
بزم ادب	۱۰۶
شاه - وطن	۱۰۷
عمر گذشته	۱۰۸
خدما - شاه - میهن	۱۰۹

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>
۱۱۰	کشور جم
۱۱۱	انتظار
۱۱۲	نگارنده در ۱۳۲۶ موقع دفاع از حقوق بانوان
۱۱۳	حق گرفتنی است - نبرد زنان
۱۱۴	جهان دنی
۱۱۵	پروانه
۱۱۶	قمار عشق
۱۱۷	برای انسان مصمم شکست باعث تزلزل افکار نمیشود بمناسبت تعمیم و تعلیم و تربیت عمومی در سراسر کشور با مر
۱۱۸	شاهنشاه محبوب
۱۱۹	پند
۱۲۰	دارو
۱۲۱	دل شکسته
۱۲۲	ماه مقتّع یا قمر مصنوعی
۱۲۳	ماه سنام
۱۲۴	سرنوشت
۱۲۵	مهر میهن
۱۲۶	فکاهی
۱۲۸	الكل
۱۲۹	مضار الكل
۱۳۰	شیر

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>
۱۳۱	دوری
۱۳۲	نامه
۱۳۳	চন্মা
	بمناسبت بازگشت موکب مبارک اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه
۱۳۴	پهلوی شاهنشاه محبوب ایران
۱۳۵	جان برافشانید
۱۳۶	تقریظهای جراید وزین تهران و شهرستانها
۱۳۷	بقلم داشتمند محترم
۱۳۸	بقلم یکی از فضلاء و شعرای نجف
۱۳۹	نقل از روزنامه شریفه اطلاعات
۱۴۰	نقل از روزنامه شریفه پارس
۱۴۱	نقل از روزنامه شریفه آذین
۱۴۲	نقل از روزنامه شریفه رستاخیز عدل
۱۴۳	خلاصهای از روزنامه شریفه پرچم خاور میانه
۱۴۵	نقل از روزنامه شریفه شیپور
۱۴۶	نقل از روزنامه شریفه نوای خراسان
۱۴۷	نقل از روزنامه شریفه تجدد ایران
۱۴۸	نقل از روزنامه شریفه آرام
۱۵۲	نقل از روزنامه شریفه سایبان
۱۵۴	نقل از روزنامه شریفه نور خراسان
۱۵۶	نقل از روزنامه شریفه نور ایران

موضوع

صفحه

۱۵۶	نقل از روزنامه شریفه آذربادگان
۱۵۹	نقل از مجله شریفه از گان حزب خدا
۱۶۰	خواهر فاضله گرامی با مناسبت روز تاریخی نیمه بهمن ۲۷
۱۶۲	چکامه مدیر محترم روزنامه حلاج
۱۶۳	مکتب دکتر مریم
۱۶۴	خاطرات لندن یا مشاهدات «ناهید»
۱۶۵	اجمیون ادبی «ناهید»
۱۶۶	بیو گرافی دکتر مریم میرهادی متخلص به «ناهید»
۱۶۷	شاعری
۱۶۸	لطف خدا
۱۶۹	سفر
۱۷۰	عکس تو
۱۷۱	گل و بلبل
۱۷۲	شب تیره
۱۷۳	رباعی - ادای دین
۱۷۴	منظرة قبل از طلوع صبح تابان در اصفهان
۱۷۵	دانش
۱۷۶	عکس نگارنده

مقدمه

حضرت آن عزیز، ای پیغمبر امیر المؤمنین! ای پیغمبر ای پیغمبر! ای امیر المؤمنین! ای پیغمبر! ای پیغمبر! ای پیغمبر! ای پیغمبر!

دانای مطلق خدا و فصل اول علوم خداشناسی است اول العلم معرفة الجبار و آخر العلم تفویض الامر اليه.

اگر با نظر دقیق بگنه خلقت بشر بی بریم همانطور که حکما و دانشمندان از شرح و بسط آن عاجز مانده‌اند منهم با قلم ناتوان خود نمیتوانند یک مبحث بزرگ علمی را در ردیف مقدمه این کتاب در سطور مختصری بگنجانند پس از اینجا شروع مینمایم که حضرت باری تعالی عز اسمه را در خلقت انسان میتوان شناخت.

یعنی هر کس خود را شناخت خدا را میشناسد باین معنی که از روی عجیب‌ترین امور عالم که عبارت از طرز سازمان خلقت بشری است بكمک علوم تشریح و فیزیولوژی که عقول کامله از حقایق آن در شکفت میباشد میتوانیم خود و خدا را بشناسیم.

چشم

باید دید چشم چه دستگاهی است و بنیاد آن چه بینائی است که کوهی در فضای آن می‌گنجد بدون اینکه از کوه کاهی بر فضایش افزاید؟!

حال باید اذیان نمود بقدرت کامله و حکمت بالغه صانعی که در پرده‌های مختلف چشم که رشتہ از آب و اعصاب بیش نیست روشنایی و نور بینائی به بند گان

خود اعطا فرمود تادنیا و مافیهای آن که عبارتند از کوهها، درهها، پیهها، دشتها، چمنها، زمینها، گلها، نقاشیها، صور دلربا، بدی‌ها، خوبیها، و غیره را به بینند حال آنکه حجم مرکزی و کانون این بینائی یک عدسی بیش نیست!

معما

زین معما هر زمان در حیرتم هر زمان افزوده حیرت فکرتم
هاتم از این پرده‌های پر ز آب نور چون بخشید بچشم شیخ و شاب!
پرده و اعصاب و آب آنگاه دید روشی زین پرده چون گردید پدید
پرده‌های را که در روی راه نیست کس چه میداند که پشت پرده چیست
ترسمش «ناهید» در مائد خیال زین ره پر پیچ و خم گردد ملال

ابرو و هژگان

ابرو و هژگان چه رموزی است که مدام‌العمر بیک اندازه و بیک روش جلوه‌گر
بوده یکی هلال آسا بجای حاجب وزیبائی و دیگری مانند لشکر نظام برای حفاظت
چشم صفاتی شده این همان قدرت مشاطه ازلی است که هردو را برای آرایش و
پرایش چشم زینت بخش صورت قرار داده.

زبان و گوش

زبان این عضله کوچک چگونه گویا و گوش چه کارخانه‌ایست که شنوا است؟!
پس باین حقیقت چشم بینا و گوش شنوا و زبان گویا باید پی برده تصدیق
نمود که داستانی است که ما را مات و متیر می‌سازد.
همچنین ذائقه و لامسه و شامه مطالبی است که قوه ادرار انسانی از فهم آن
عاجز است.

قوه متخیله

قوه متخیله چه کیفیتی است که تمام امور زندگانی بشر منوط بتحریریک و
طرز تفکر اوست یعنی همین طرز تفکر است که پیدایش برق و اتم و ایجاد هزاران
اختراعات و اکتشافات ملت‌های متفرقی و زنده دنیا مولود کیفیت اوست.

دوران خون

دوران خون چه سیاه منظمی است که قلب را مأوای خود قرار داده دائم در
عروق و شرائین پایی تا بسر در گردش و دوران است و آنی از گردش خود منفک
نمی‌باشد اگر چنانچه دقیقه از دوران باز ماند جسم انسانی لاشه محض شده بی‌جان و
قالب تهی مینماید.

خون

سپاه خوت که باسان روان دهد بسیار
چو هست دائم و قائم بشهر تن سیار
حساب لشکریانش ز خد فرون باشد
شمار گلبلو خون را بود فرون بشمار
بذره بین تفحص نگر بیک قطره
بسش کرور رسد از عساکر جزار
بروز و شب همه حاضر برای خدمت تن
دهد غذا و انرژی چو دایه غم خوار
مدام این دوران را ز کار فارغ نیست
اگر که شخص به هستی بود و یا هشیار
هیشه فکر تن است و بکار خود مشغول
اگر بخواب بمانی و یا شوی بیدار
و گر ز خدمت خود اند کی شود غافل
بدلت شود به مثل هچو لاشه مردار
به بین چگونه منظم هماره لشکر تن
مدام در پی کارند و عاقلان بیکار

نگر که غیر خدا در میانه نیست کسی

در این دیار نباشد بغیر او دیار

هر آنکه خود نشناشد خدای نشناشد

مکوی یار که باشد ز زمرة اغیار

حقیقتی است به بیتید یا اولی الاباب

دلالتی است به سنجید یا اولی الابصار

زراه صدق چو «ناهید» حق پرستی کن

بقدرتی بدل و جانت همی نما اقرار

خوب احترار

آینه ای این آینه

نمای این نمای

قوه جاذبه - ذائقه و لامسه

قوه جاذبه و ذائقه و لامسه و محلله خادم تن هستند و ما را از چگونگی اعمال
فیزیولوژی مطلع می‌سازد.

خوف و رجاء

خوف و رجاء چه مفهومی است که همیشه جان گذازوامیدش فرجافرا است.

سبعينیت و غضب

سبعينیت و غضب که مولود آن شهوت و فساد اخلاق است مسئله‌ایست که عنان
اختیار را از کفر ربوه بشر را به بدبختی و نیستی سوق میدهد.

غم و اضطرار

غم و اضطرار عوالمی است که انسان از تحمل آن عاجز و ناتوان بوده و همین
اضطرار است که بر شته حیات بشر لطمہ بزرگی وارد نموده مولد بیماری‌هائی می‌شود
که هیچ پیشک ماهری نمی‌تواند بیمه و یا تداری نماید.

سعادت و شقاوت

سعادت و شقاوت چه موضوعی است که همواره ما را بازیچه و دستخوش خویش
نموده یکی را با وجع عزت و دیگری را به حضیض ذلت سوق میدهد. *تعز من تشاء*
و قذل من تشاء بیدیک الخیر انك على كل شىء قادر.

حافظه

حافظه چه قوه‌ایست که مجموع مطالب را از او ان جوانی تا زمان پیری آنچه
دیده و شنیده و خوانده با گفتار و کردار و افکار گوناگون در کتابخانه حیرت آمیزش
ضبط نموده درهنگام ضرورت ولزوم هر لغت و یا هر صوری را که بخواهد بدون تأمل
می‌کوید؟!

تصور می‌کنید فضای این قوه چقدر وسعت دارد که اینهمه مطالبی را که در
هزاران دفاتر نمی‌گنجد ضبط می‌کند؟
آری کدامین هنری زبردستی است که بتواند از عهده ضبط و تحریر آنهمه
لغات و صور مختلفه برآید؟

اینچاست که وصف و بیان از کمیت و کیفیت آن عاجز است.

حنجره

حنجره که بتوسط آن صوت و نغمات و آوازهای مختلف دلپذیر والحان مؤثر
زیبا شنیده می‌شود عضو کوچکی از اعضاء بدن بیش نیست تا کنون مختصر عین علم موسیقی
با آلات و ادوات گوناگونی که برای تکمیل علوم موسیقی ساخته و سروده اند هیچیک
از آنها نتوانسته است بانوای روح بخش حنجره برابری نماید.

حیا و عفت

حیا و عفت چه امری است که اختیاری نبوده جزو حالات انسانی بشمار می‌رود.

حمافت و ابلهی

حمافت و ابلهی چه مرحله‌ایست که بشر را فرستخها از عوالم انسانیت و سعادت دور و به پر تگاه ذلت و فلاکت رهسپار میدارد چنانچه جدّ بزرگوار حضرت محمد بن عبد الله صلی الله علیه و آله وسلم می‌فرماید: احمد بوسیله حماقت بیشتر از مردم به کار گناه می‌کند.

حرص و طمع

حرص و طمع چه متعای است که در انتظار مردمان دون صفت ممدوح و نزد ارباب کرم خوار و مردود است. بنا بر این هر یک از قوای محیر العقول ذکر شده موضوعی است که حکماء و فلاسفه و عقلاهی عالم از درک حقایق و ماهیت آن بعجز خود معتبر فنند. این انسانی که اشرف مخلوقات بشمار می‌رود با نوسل علوم گوناگون و رسیدن بار تقاء و مدارج عالیه بادعوی اقتدار و رهبری عوامل وجود و تسخیر قوای طبیعت هنوز قادر باختراع اسبابی نگردیده که قوه بینائی و یاشنوائی داشته باشد. پس آن خدائی را که خالق این قوا و گرداننده این دستگاه است باید با عین اليقین شناخت.

بر گک درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتریست معرفت کرد گار

بدیهی است هر کس دانش و بینش او بحدی رسید که خود را بشناسد خدا را هم خواهد شناخت. من عرف نفسه فقد عرف ربه. زیرا با بی خبری از خویشن خدا را نتوان شناخت.

دکتر مریم میرهادی متخلف به «ناهید»
عضو انجمن سلطنتی بهداشت «لندن»
مدیر روزنامه «ندای زنان»
رئیس انجمن ادبی «ناهید»

در تو حید

هر چه جوئی جزره حق باطل است
هر که از خود نگذرد در راه او
خالق ارض و سما یکتا خداست
آنکه می‌جوید طریق راستی
آری ای «ناهید» با تقوای دهر
در بهشت جاودانی واصل است

در مدح و منقبت حضرت محمد بن عبدالله

صلی الله علیه و آله

تا که خدائی کند خدای محمد دست من و دامن ولای محمد
 عالمیان را بهر زمان بزبان است از ره عزو شرف ثنای محمد
 ماه و خور و عرش و فرش لوح قلم را داد بقا ایزد از بقای محمد
 عالم و عارف کسی بود که بداند قدر محمد هم اوصیای محمد
 قصه لولاك را چنانکه بدانی خلقت عالم شد از برای محمد
 مکه و مروه صفا و زمزم کوثر اینهمه پیداشد از صفائی محمد
 پادشاهات با علوّ جاه و جلالت جمله عبیدند در سرای محمد
 جنت رضوان و قصر و حوری و غلمان روز جزا کمترین عطای محمد
 حافظ «ناهید» جد اوست که باشد عاشق و مشتاق بر لقای محمد

در مدح و منقبت امیر مؤمنان علی بن ابیطالب

علیه السلام

شهی که مدح او خدا بقول «هل اتی» کند کجا تواندش کسی که مدح یا ثنا کند
 نمیتواند این زبان که وصف او ادا کند کس ارنه اش ثنا کند خرد ازاو ابا کند
 اگر چه ذره ئی توان بیان آفتابرا
 احاطه کرده علم او زمین و هم زمانه را که علم و قدرتش بود زعلم وقدرت خدا
 چگونه وصف او کنم که او است فخر ماسوی چو هست ایز دست او بیازوی جهان گشا
 بکردن فلك نهد ز کهکشان طنابرا
 هماره است قدرتش بر آسمان علم زند هماره ذوالفقار او ز خون خصم دم زند
 ملک بلوح نه فلك بنام او رقم زند بسوی ملک نیستی عدوی او قدم زند
 بشأن او بهر ورق نظاره کن کتابرا

توای علی مرتضی که مظہر خداستی بهرمدیح و منقبت که خوانمت سزاستی
 توئی که خلق را بحق همیشه رهنماستی تو منبع مکارمی تو مظہر صفاتی
 رخت گشود بر جهان، بهشت هشت بابرها

مسیح دم شها بین بمریم فکار خود که از ثنا و مدحت فزوده اعتبار خود
 زدست داده در رهت بعشق اختیار خود بگو که خصم بدمنش رود بسوی کار خود
 با آب ره برد چو کس چه میکند سرابرا

بعناییت هیلاد با سعادت مسرور مجاهدین
شاهنشاه شهیدان خامس آل عبا حضرت سید الشهداء (ع)

تجلى از ازل نور حسینی شد بواطئ

که داده جلوه آن روی کیتی را تجلائی

حسین ای مظہر یزدان دو عالم از تو آثاری

بحق خالق یکتا که در هر چیز بکتابی

حسین از تو نمایان است نور حق بهر معبد

تو جان مصطفائی زانکه والاتر ز والائی

صف هجر شفاعت از تو میخواهد بد خواهان

شود تابان جهان چون طمعت فرخنده بنمائی

عالسم گشت پیدا شورش و غوغای

زمیلادت خدا منت نهاد ای شه بدمائی

همه با نام نامی تو دلشادند در عالم

تو دین را داده ای رونق به پنهانی و پیدائی

سرشت آب و گلم راحضرت بیچون بعشق تو

از این رو جز تولای توام نبود تولائی

مرا ایمان توئی مذهب توئی طاعت توئی ای شه

تورا دارم نباشد کر مرا دنیا و عقبائی

مرا مهر تو بس از هر دو عالم ای شه خوبان

بدل دیگر چه غم باشد که دارم چون تومولائی

مرا خود افتخار این بس که فرزند توام آری

نخواهم جز سر کویت بهشت ارهست ماوائی

بلی «ناهید» دارد این شجاعت را ز جد خود

کن آسیب غم دوران ندارد هیچ پروائی

مناقاجات

بموی وبه خوی و بروی حسین	الهی بخون گلوی حسین
آن کشته گان داده سر بر ملا	بهریک شهیدان کرب و بلا
که در خون فقاد آنچنان پیکرش	بحق حسین و علی اکبرش
که بشکافت از تیر کین حنجرش	بطفل صغیر علی اصغرش
که افکنند شوری بد هر از بیان	الهی به زینب بزرگ زنان
که دارند نزدت مقام قبول	باء یتیمات آل رسول
بسوز دل زار دخت رسول	به چشم انگران بنت بتول
با کرام خود حاجت ما بر آر	مکن بشده را بدوران تو خوار
شهنشاه ایران زمین زنده دار	مهیمن کشورم را تو پایانده دار
بتوفيق دریابش ای کرد گار	بلطف تو «ناهید» امیدوار

تقدیم بروح بزرگوار پدر دانشمند
مرحوم سید علی اکبر رفعت نظام (امیر طومان)

حیات جاودانی

منظومه زیر را روزی که در ۱۳۱۹ کنار
علم بزرگوارم مرحوم سرهنگ سید -
ابوالقاسم میرهادی که سمت پدری نسبت
به نگارنده داشتند نشسته سروده‌ام
اینک تقدیم بروحشان مینماید:

عید رمضان

صبح عید است و هوا مشک فشان است همی
باد خوش بوی بهر سوی روان است همی
بلبان نعمه سرایند بصد وجود و شفعت
لاله دارد به چمن ساغر گلرنگ بکف
عارف و عامی از این عید همه دلشادند
فارغ از غصه و از بند تعب آزادند
پای کوبان زطرب رقص کنان پیرو جوان
که فرج بخش بود مقدم عید رمضان
من و عمم بتماشای طبیعت مشغول
بود سیرو تمثای جهات نا معقول
چون جوانی بخوشی میگذرد ایامش

گشته «ناهید» خوش از گردش صبح و شامش

بنگر که در اول جوانی
بگذشته ز تنگنای الفاظ
در چشم چه عصمتی نمایان
پیر خردم شده است رهبر
روح ادب و روان دانش
تابنده چو اختر فروزان
مقصود مرا از این حقیقت
بیتی دو سه خود بر آن فزایم
من زاده رفت جلال
نور خردم بچرخ چارم
جان در ره علم می‌سپارم
«ناهید» توئی تو در زمانه

لهم بر روح پروردگار پدر و مادر
مرحوم سید طلحه اکبر رضیت اللہ عزوجلله علیہ السلام
فقام عالم

رہبر مردان عالم عالم است

عالیم دانا بسان جان ماست

گر نباشد عالمی در عالمی فرق با حیوان ندارد آدمی

عالیم آن باشد که اندر خیر و شر با خبر سازد تورا از نفع و ضر

عالیم آن باشد که از روی کرم وارهاند خلق را از قید غم

عالیم آن باشد که آسایش دهد عالمی را زیب و آرایش دهد

گر نبودی عالم اندر روز گار روز گار جمله بودی شام تار

مرد دانا کور را بینا کند جاهلان را در دمی دان اکند

با خرد کوشا بود در اتفاق بی خرد کوشد دمادم در نفاق

با خرد افسرده را شادان کند بی خرد دلشداد را گربان اکند

مرد بخرد برق را فرمان دهد ناخوش درمانده را درمان دهد

بگذراند خاک را از نه فلك برتری بخشد تو راعلم ازملک

با تلسکپ ماه را پیش آورد رفته رفته در بر خویش آورد

تا که او نزدیک سازد دور را روشنی بخشد شب دیبور را

جان فدای مردمان کاردان رفیع و غم را میبرند از جسم و جان

هستی «ناهید» اگر گردد تباہ

قدراو بالاتر است از مهر و ماه

چکاوه

پی تثیت مجذب استانی
بکوش از جان و دل تا هیتوانی
اگر جوئی کلید شادمانی
بیوش این نعمه های آسمانی
بدانش کوش در عهد جوانی
بود این کار شرط کامرانی
بیاد آور زمان ناتوانی
که در محنت نیقتی ناگهانی
شوی آگاه از راز نهانی
بیندیش از غم بی خانمانی
بیندیش از جواب لن ترانی
هم آئین و وفا و مهر بانی
پی آسایش عالی و دانی
چو بیند روی مردم زعفرانی
بدانائی کند درک معانی
که بنمایند راحت زندگانی
بسیع و عزم و لطف و کاردانی
بود معروف اندر نکته دانی
بدینسان میکند شیرین زبانی
کند مانند مریم در فشانی
که ازوی یافت این آسوده جانی

بکوش از جان و دل تا هیتوانی
برای اعتلای نام ایران
اگر پوئی طریق سرفرازی
و گر گردی بگرد نیک بختی
شوی خوشبخت تا هنگام پیری
بود این شیوه رسم کامیابی
توانائی نباید دیر جانا
بکن نیکی بمردم گاه و بیگاه
اگر از صورت ظاهر گذشتی
مدد کن مردم بی خانمان را
زهر جانب پی دیدار حق شو
نکوئی را زشاهنشه بیاموز
شهنشاهی که میکوشد بش روز
شهنشاهی که میگردد پریشان
شهنشاهی که آگاه هست و بیدار
بود همواره در اندیشه خلق
بود پیوسته پشتیبان ملت
بود مشهور اندر نکته سنجی
عجب نبود که دکتر مریم این بار
هر آنکس در قنای شه سخن گفت
福德ای شاه ایران جان «ناهید»

مقام مادر

حیات اجتماعی بشر مرهون تعلیم و تربیت مادر است.
بزرگترین مری انسان که مقام شامخی را در اجتماع
دارا میباشد مادر است.

مهمنترین دستانی که آدمی را بفضایل اخلاقی و کمال
میاراید دامن با فضیلت مادر است.

مادر محور حیات و تربیت کننده افراد است اگر وجود زن نبود اجتماعی
درست نمیشد.

مادر عهده دار بقاء نسل و تشکیل دهنده خانواده میباشد اوست که میتواند
مفیدترین فرزندان را تحول جامعه دهد.

مادر سخت ترین تکالیف را در هیئت اجتماع عهده دار است، مادر قوم جامعه
بشریت است.

مادر باعث فرح و تسلیت خاطر خانوادهها است و برای اداره کردن زندگانی
و آسایش آنها بوجود آمده.

مادر خوب مهد مردان نابغه و قائدین و پیشوایان است.

مليونها جمعیت در آغوش مادر تربیت یافته‌اند، مادران مانند صدفهای هستند
که مرواریدهای غلطان را در خود پرورانده یکی را بهتر از دیگری بعرصه وجود
می‌آورند.

در پرتو تربیت مادران فاضل است که مردان قوی با اراده و عزم آهین
خدمت گذار کشوری میگردند.

شئون اجتماعی هر ملتی در دست زن است، اوست که میتواند خط سیر
جامعه را بواسیله نیروی تربیت قابع اراده خویش سازد.

این مریان عالم بشریت میتوانند شهامت، شجاعت، عزم قوی، صبر و شکیبائی،
علم، همت، گذشت، رحم و مررت، ادب و ایمان، میهن پرستی و شادوستی و سایر
فضائل اخلاقی را در گهواره و آغوش خود بمولود خویش بیاموزند.
برای بوجود آوردن مردان بزرگ هیچ عاملی مؤثر تراز تربیت مادر نیست.
بنابراین سیر تکامل بشر در نتیجه تربیت اولیه یعنی دامان مادر است.
این مری افراد جامعه که مردان دلیر و شجاع بوجود میاورد مادر
است و بس.

مادر

ای روح روان و جان مادر
یک لاله بگلستان مادر
ای جان من ای روان مادر
ای مونس هر زمان مادر
هر پند تو از زبان مادر

ای گلبن بوستان مادر
تو غنچه دلستان مادر
ای بلبل نغمه خوان مادر
بر پیکر ناتوان مادر
ای کودک با توان مادر
ای نوگل خوش بیان مادر

ای تو گل گلستان هستی
جز تو بیقین دگر نباشد
پروردہ تو را بجان شیرین
بهن تو چه رنجها کشیدم
امید که سر بسر پذیری

هنگام بهار و فرودین است
در ساحت باغ و راغ باشی
مرغان همه اند نغمه پرداز
کفتم که بروزگار پیزی
از لطف روان تازه بخشی

«ناهید» صفت سخن سر اباش

دانش پروری

هر که جان خود بدانش پرورید در بهشت جاودائی آرمید
 تا ز تن افکند ملبوس فنا هم نشین شد با رفیقان صفا
 بر خلاف آنکس که تن را پرورید کورگشت و راه جنت را ندید
 مرد جاهم با بهائم زد قدم زان بخواری رفت تا سوی عدم
 هر که با نادان دون گردد قرین میشود با اهل دوزخ هم نشین
 جنت و دوزخ تو دانی بهر کیست
 بهر نیکان و بدان این حرف نیست
 عزت و ذلت با مر حق رواست
 هر بدو نیکی کنی آفر جزاست
 در مقام قدرتش دل مات او
 عقل شد حیران بوصف ذات او
 شاد زی «ناهید» کز فیض هنر عزت و اقبال را داری ببر

پند

در آن دیار که خشنودی و رضایت نیست
 یقین که پند حکیمانه را اطاعت نیست
 فدای مردم پاکیزه خوی نیک نهاد
 که در طبیعت شان کینه و حسادت نیست
 مباش طالب صورت ره حقیقت پسوی
 که جز طهارت دل معنی طهارت نیست
 بسو و بمنزل مسکین ولیک بازر و سیم
 که سیم وزر نبود که بجز خجالت نیست
 توان بلطف و کرم خوش نمود هر دل را
 چوینگری زحقیقت جزاين عبادت نیست
 حقیر در بر خاک در بزرگان باش
 که این طریق بزرگی بود حقارت نیست
 فراغتی است دلم را ز عشق در دو جهان
 ولیکن از غم جانان مرا فراغت نیست
 چو روز گار نگردد بکام کس «ناهید»
 رهی بشادی و راحت بجز قناعت نیست

خون عامل روح حیوانی اهمت

تمام ذراتی که در جو لایتناهی معلق میباشند با همه حقارت خود را تالی خورشید
میدانند و عالم را در پیش هستی خویش حقیر و ناچیز میشمارند و تمام کروات از ثابت
و سیار و شموس واقمار از مظلم و مشعشع حتی مایعات و باتات و جامدات و غرفات
و صور مختلفه تماماً دارای روح میباشند و همواره بعبادت پروردگار اشتغال دارند.

چنانکه هر گیاهی که از زمین روید و حده لاشریکله گوید

روح را بدوطریق میتوان تشریح نمود مراحل دینی و مراحل علمی:

در مراحل دینی قلم و بیان از شرح آن عاجز است و باید بمصدق آیه شریفه:

قل الروح من امر ربی اکتفا نمود.

مراحل علمی از اینقرار است:

احیا را در تمام موجودات بکروانی یعنی ذرات کوچک زنده که نام آن پلاسمما
است نشان میدهند.

هر گاه شکافی روی پوست بدن داده شود ابتدا مایع زرد رنگی خارج میشود
که آنرا پلاسمما گویند. در واقع این پلاسمما مانند بنای آماده ایست که فوری هر
تاکل و تغیره که در بدن بروز کند آنرا ترمیم مینماید بنابراین پلاسمای خون را که
در هر قطره آن شش هزار عساکر جرار کلبول دیده میشود میتوان منشاء روح
حیوانی انسان دانست چنانچه هر آن دوران خون در بدن بازمائد و عمل خود را انجام

ندهد بدن لاشه بیش نیست پس خون را میتوان عامل روح حیوانی دانست اینجا
است که باید بقدرت کامله پروردگار پی برد.
بنابراین روح نمایشی است از بدن در غایبت اطافت باقی اسیر مددی ولی جسم
تر کیبی است عنصری بی بقا و فاسد شدنی.

مانند علم روح علوم وقوای دیگری هم هست که نهفتن و نگفتنش اولی است
مانند الهامات، مکاففات، بیانات خارق العاده، طی الارض، و علم اشراق و بعضی از
اسرار و رمزیکه باید نهفته بماند زیرا گوشها را هنوز قاب شدوائی آنها نیست.

روح چیست

کفت داناروح در افراد چیست
در جهان فرمانده ایجاد کیست
گفتمش ای طالب پر جستجو
بی سبب این راه ناییدا مپوی
رخش فکرت گرچه هرسو تاختی
تاکنون تو خویش را نشناختی !
ای ندانسته مقام خاک را
دور کرن اندیشه افلاك را
کی توان دانست روح پاک چیست
چون نه آگاهی که این افلاك چیست
روح باشد آیت لطف کریم
روح خودامری است از پروردگار
روح سلطان وبدن چون بنده است
الفت جان را نگر با خاک و آب
گشت دل زآمد شد فکرت غمین
روح چون با خاک میگردد قرین
دوستان الاعتبار الاعتبار
روح ما «ناهید» امری از خداست

خواب

یکی از عوالم مهم حیات بشر خوابست باین معنی که تمام آلام درونی و تأثیرات قلبی و هزاران مصائب و شدائند را که بر پیکر انسانی وارد میگردد التیام هی بخشد .

اگر بدقت ملاحظه شود خواب غیر از زمان بیداری است در خواب عوالم دیگری داریم با اشخاص مختلف و دراما کن مخصوص بسرمهیریم و بکارهائی مشغولیم که در بیداری به متغیره ماختetur نکرده و در عین حال هیچ ملتفت نیستیم که خواب است یا بیداری .

گاهی در خواب در غایت ذلت و نهایت وحشت دوچار شیرآدمی خواریم و یا اسیر دشمنی خونخوار و یا برخلاف می بینیم از هرجهت مقتضی موجود و مانع مفقود و یا کمال مسرت بادلبری زیبا و محبوی جانفزا که سالیان متمادی در آرزوی وصالش بوده دمساز وقتی می فهمیم که نوای نی و هستی می وعزم وی مارا بیخود نموده در همان حال که تحصیل حاصل و با نهایت مسرت بمقاصد و آمال خود رسیده ناگاه بیدار میشویم .

پس از بیدارشدن از اولی ملول و مغموم و از دومی خرسند و مشعوفیم حال اگر با قدری تعمق فکر کنیم می بینیم زندگی بشر جز خواب و خیالی بیش نیست .

با وجود این در صدد آزار و اذیت دیگران بوده پیرو آز و امیال خویش هستیم .

خواب شیرین

حیرتی باشد مرا از خویش و خواب   و هچه خوابی کو بود نقشی بر آب
در حقیقت خواب را هم عالمی است   عالم دیگر برای آدمی است
خواب را سیر و صفائ دیگر است   سیر او اندر سرای دیگر است
این روان را آنجهان باشد قرار   و آن در این عالم نباشد استوار
خواب گه بر ضد این جان و تن است   گه ملک مانند و گه اهریمن است
حال این سیر مخالف از کجاست   کارهای خوب و بد از هم جداست
گاه یعنی دوستان در سیر خواب   آنچنان در زحمت و من در عذاب
با دلی افسرده دارد گفتگو   راز دوران را سراید هو بمو
دیده ام در خواب شیرین بارها   بر خلاف میل دارم کارها
دارم اندر شهر نادیده مکان   عالمی بر ضد هم یعنی عیان
دیدم اندر خواب خویشان بیشمار   هر یکی بودند با من خویش و یار
این جهان فانی وما هیچیم اوست   مابقی عظم است ولحم و خون و پوست
بگذرد «فاهید» این خواب و خیال   از خیال و خواب خود دیگر مثال

بیداری

در حقیقت بیداری راهم باید مانند خواب تصور نمود چه در عین مسروت یا
گرفتاری اجل گریبان گیر شده بمصدق آیه شریقه :
ولکل امة اجل فاذا جاء اجلهم لا يستاخرون ساعه ولا يستقدمون آنوقت
است که تمام امیال و آرزوهای ما واژ گون شده اندوخته و ذخایری را که بکوشش
وزحمات جان فرسا اندوخته تا مایه آسایش آتیه باشد اضطراراً به منتظر ان مرگ
محول میگردد .

رباعی

پرواز کند چو مرغ جان از تن پاک
مانند ملک سیر کند در افلک
هر عنصر تو به مبداش باز رو
جان ماند و تن نهان شود در دل خاک

بهداشت

سلامتی بدو عالم بجز اطاعت نیست
که نعمتی بجهان بهتر از سلامت نیست
برای رفع الم پیش هر پزشک مرو
که هریزشک توینی در او حذاقت نیست
هران طبیب که تشخیص او خطباشد
تمیشه نزد پزشک مجری رو کن
پی رضایت حق در ره عبادت کوش
غذا بوقت باندازه خور نه بیش و نه کم
خوراک و منزل و ملبوس را تمیز بدار
بدوش باش بهر صبح و شام دوشآ دوش
بگاه صبح بخور شیر سرد کان نیکوست
اگر رسد بتودردی به سینه یاسرو پشت
اگر بطب بنی جان من شوی آگاه
غريب مانده بشهر و دیار خود «ناهید»
از آن کلام خوش خالی از غرابت نیست

و صفات الحال هن

بسکه صیاد ستمگر چیده بهرم دانه ها
کرده ام یکباره ترک دانه ها و لانه ها
گه ز جور ناکسان و گه ز بیم مفسدان
میکنم چون جند هر دم لانه در ویرانه ها
آشنا گر زهر میربزد بجامم باک نیست
کی توان امید یاری داشت از بیگانه ها
طالع بر کشته بین با هر که پیمان بسته ام
کرده در کام دلم از زهر غم پیمانه ها
غیر اندوه و ستم خیری ندیدم از کسان
گشته ام دیوانه از اندوه این دیوانه ها
دشمن بد خواه را از جانب ما بازگوی
چندازاین افسون گری ها چندازاین افسانه ها
شمع بزم افروزمن چون بر فروزد روی خویش
نیست پروا گر بسوزد خرمن پروانه ها
تا توانم پیروی از علم و دانش میکنم
گاه با دانشوران و گاه بافتانه ها

جان من در خدمت ابناء کشور خوش بود

پا نهند ار دیگران در خلوت کاشانه ها

ای خدای مهریان ایران من پاینده دار

تا بماند اینم از بیداد این بیگانه ها

مردم کوته نظر هماره پندارد چنین

با هیاهو میتوان شد صاحب این خانه ها

پاسخ بد خواه را «ناهید» میگوید نکو

زانکه بد خواهی نباشد در خور فرزانه ها

در ۲۴/۳۱ سروده شد

بخت هن

هر که را من بر گزیدم در جهان عیار بود
هر که را من یار خواندم یار با اغیار بود
آنکه بودی محروم راز و شفیق و موئسم
چون شدم آکه ز رازش رهزنی طرار بود
آنکه بامن داشت لاف دوستی در زندگی
بر خلاف دوستداری دشمنی غدار بود
آنکه پیش مردمان خود را فرشته جلوه دار
دیدمش کاندر خفا سر کرده اشاره بود
خواری بخت هرا بنگر که در گلزار حسن
آنچه گل پنداشت اش دل خاتر از خار بود
نی ز کار خویش بر خوردار گشتم فی زغیر
هر کسی را دوست خواندم خصم بد کردار بود
کردش گردون با هله ذوق و داشت یاریست
سیر ها کردم براه جورو کین سیار بود
شکوه پیش این و آن تا کی زبیداد جهان
کار دقیای دنی کی درخور تذکار بود
زین گروه بی حقیقت مردم آدم فریب
هر که دوری جست چون من عاقل و هوشیار بود
ناصحا «ناهید» کی باشد پی بسیارو کم
اهل حق را کی غمی بهر کم و بسیار بود

در ۳۱/۲۴ سروده شد

فلاحت

چو حرص مردم طماع را نهایت نیست
 اگر دهی همه عالم باو کفايت نیست
 بروز گار تن آسان نیافت عزو شرف
 چه مرد تنبیل بیکار را درایت نیست
 در این دو روزه تمتع نمیبرد هر گر
 کسیکه در سر او فکری از ارادت نیست
 ز اقتضای زمان گر برون نهد کس پای
 بسردر آید و کارش بجز خسارت نیست
 کسیکه از عمل دشمنان بیندیشد
 بود جبان و جبان لایق ریاست نیست
 مطیع قوم دگر میشوند خواه نخواه
 بهر دیار که آزادی و صناعت نیست
 فلک باهل هنر عزت و جلال دهد
 ولیک بی هنران را بجز ندامت نیست
 به پیش نعمت حق هر که ناسپاسی کرد
 چو ظالمنی است که شایسته رعایت نیست
 اگر فلاحت بخواهی بی فلاحت رو
 که درجهان عملی بهتر از فلاحت نیست
 تو کار خود به تدبیر عاقلانه گذار
 که کارهای پسندیده را ملامت نیست
 ندار چشم کرامت ز بی هنر «ناهید»
 برای بی خرد و بی هنر کرامت نیست

بمناسبت بازگشت اعلیحضرت همایون

محمد رضا شاه پهلوی شاهزاده شاه حبوب ایران بعین خویش

در ۳۲/۶ سروده شده

از زاهدی شب دوش پیک بشارت آمد

کن راه لطف یزدان شاه از زیارت آمد

امروز قدر نیکان پیدا شود ز هر سو

زیرا که شاه خوبان بهر هدایت آمد

پر نخت جم شهنیه بنشته با جلالت

ویران سرای ما را بهر عمارت آمد

آسوده باش «ناهید» در ظل شاه ایران

آن مظہر شجاعت شاد و سلامت آمد

شیهای تنهائی

شیهای من به بین که پر از پیچ و قاب هست

تنها تسلی ام همه شمع و کتاب هست

مهر کتاب بر رخ من چهره بر گشود

زان روز و شب مرا بسراغش شتاب هست

شیهای تار در نظرم روز روشن است

ایام رفته در بر من چون حباب هست

از عمر حاصلم همه فضل است و معرفت

رخسار علم در نظرم بی حجاب هست

وقتی تمام صرف بکسب کمال گشت

خشندود و شاد روح تم بی عذاب هست

نسل جوان اگر بخدا متکی شود

اورا خوشی نصیب بحد نصاب هست

یار شبان تیره من داش است و بس

با این فرشته، جان و دلم در خطاب هست

«ناهید» شادباش که با فضل همدی

کی شادیت بچنگ و شراب ورباب هست

۳۲/۹/۱۸ سروده شد

福德ائی شاه

بنفع ملت ایران قیام باید کرد
 بروح پاک شهیدان سلام باید کرد
 کسیکه میهن وشه را نخواست با دل و جان
 برای خواری او اهتمام باید کرد
 کسیکه ساخت چنین ملتی پریشان روز
 برای نیستی او قیام باید کرد
 بکوش بهر نجات وطن فدائی شاه
 که خواب در ره مقصد حرام باید کرد
 پس از دعا بشه کامکار ملت دوست
 هماره ذکر وطن بر دوام باید کرد
 شجی که کرد فدا جان برای ملت خویش
 نتا و مدح بر او صبح و شام باید کرد
 فدائی شاه و وطن باد جان بهر ساعت
 نتای خسرو ایران مدام باید کرد
 بقا کشور ما از شه است و بس «ناهید»
 دعا بشاه جوان مستدام باید کرد

۳۳/۳/۱۴ سروده شد

عروس سازمان

ای عروس سازمان اقبال با رأی تو خوش

دوستان در گرد آئی زلفا سمن سای تو خوش

همچو گل خندان دلارائی فدائی عزیز

همچو سروی در چمن اینک سرا پای تو خوش

شیوه یاری تو دانی با چنین حسن و جمال

ابرو و چشمت چه زیبا قد و بالای تو خوش

رهبرار کسترده است این جشن و شادی و سرور

خاطرش گشته است خرم واز تمنای تو خوش

ای بزرگ سازمان توفیق همراه تو باد

کرده خوش «ناهید» خاطر بر تولای تو خوش

آتش

آتش زدند یکسره بر خانمان ما

افراد پست بی خرد از وطن جدا

میخواستند خاطر ما را کنند ریش

آن ناکسان بی خرد بیوطن چرا؟

غافل از اینکه گشته نگهبان ما زلط

شاهنشه جوان که بود سایه خدا

آن خانه که دست خسان شعله زد بر آن

رهبر خلیل وار رهایش از بلا

ای میهن عزیز خدا یار و یاورت

ای ملت بزرگ که جان کرده ای فدا

مام وطن رضا ز شما باد کز شرف

با جان شتافتید چو آمد ز حق ندا

پروانه وار فانی شمع رخش شدید

هر چند نیست لایق شه جان بی بهما

«ناهید» کن پای شهنشاه جان نثار

یکدم زدست، دامن مهرش مکن رها

بمناسبت مراجعت هو کب اعلیحضرت همایون
محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه حبوب ایران

از قبریز بطهران

ای افتخار کشور ایران خوش آمدی

ای یوسف رسیده به کنعان خوش آمدی

ای آفتاب عزت و ای وارت کیان

مقدم بخیر سایه یزدان خوش آمدی

افتاد سایه ات بسر ملتی دلیر خوش آمدی

ای برخی تو جان دلیران خوش آمدی

ایران سزا بود که ببالد همی بتو

دلها هسخر تو شد ای جان خوش آمدی

تنها کسی که هست بفکر وطن توئی

ای سایه خدا شه ایران خوش آمدی

هر یک فدائیان تو بر کف گرفته جان

در راهت ای شهنشه دوران خوش آمدی

ذکرم «دام شاه و خدا و وطن بود»

ای شاه مملک و ملت ساسان خوش آمدی

«ناهید، جان نثار فدای سر تو باد»

ای شاه فرجسته بطهران خوش آمدی

بمناسبت تشریف فرمائی اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی
شاهنشاه عظیم الشان ایران و ملکه محبوب در ۲۱ آسفند ۳۳
از سفر تاریخی اروپا و امریکا سروده شد

خیر مقدم

باز جان را ز شعف قاب و قوان است امروز
جان بوجود و طرب از شاه جوان است امروز
روز عیش است و خوشی و هکچه خرم روزی است
که قرین با رخ شه مهر جهان است امروز
حکمتی هست در این شادی ملت آری
باز گشته ز سفر شاه شهان است امروز
اینک از مقدم شاهنشه دانشور راد
شادی ملت شه دوست عیان است امروز
جان «ناهید» بخاک ره شه باد فدا
که سر افزار از او ناج کیان است امروز

سخنها ملهم بودند و آنها که شنیدند
هنر را بدانند از اینها میگذرد

ایکاش که هر کس هنری داشته باشد

در زندگی خود نمری داشته باشد

زیبا است که هر پیر و جوان از ره داشت

اندر صد جان گهری داشته باشد

آن مرد هنرور که به هر کار تواناست

در کار نباید اگری داشته باشد

هر کس که کند دعوی عرفان و فضیلت

باید سخنانش اثرباری داشته باشد

نیکوست که درد دل بیچاره بداند

تا از دل زارش خبری داشته باشد

بایسته و شایسته که دارا و توانا

بر مردم مسکین گذری داشته باشد

بی توشه محال است بمقصود رسیدن

آنرا که خیال سفری داشته باشد

در طی زمان نگران باش ز «ناهید»

شاید بمسافر نظری داشته باشد

بمناسبت جشن هزاره فیلسوف عالی مقام اسلام و شرق بویژه ایران

حیجه الحق حضرت شیخ الرئیس ابوعلی معیناً سروده شد

سخن زمرتیت و نام بوعلی سینا است
بین پایه دانش که از پس ده قرن
رہن جرعة از جام بوعلی سینا است
هر آنکه مستمی علم و جام حکمت گشت
اسیر پنجه و در دام بوعلی سینا است
غزال علم بهر جا رمید لیک بشوق
اگرچه تو سن دانش بسی بودسر کش
حکیم داند کو رام بوعلی سینا است
شفای اوست شفابخش و اصل هرقانون
بیان علم ز الهام بوعلی سینا است
کسی که بیند قانون او بخود گوید
که مرغ حکمت برای بوعلی سینا است
همه تراویشی از کام بوعلی سینا است
کلام و فلسفه و منطق و اشاراتش
مدام خون جگر خورد بهر کسب کمال
که آگه از غم و آلام بوعلی سینا است
پی نمود با کرام بوعلی سینا است
همین هزاره که امروز پادشاه جوان
بکوش در بی کسب کمال چون «ناهید»
به بین بد هر چه فرجام بوعلی سینا است

مرغ حزین

سخنی

در جهان هست کسی تا دل من شاد کند؟

این دل غم زده را از قفس آزاد کند؟

سخت افسرده ام از بند خیال دل خویش

کو کسی بر من دل سوخته امداد کند

بیستون گر بکند قاله و فریاد و خوش

بی گمان یاد ز نومیدی. فرهاد کند

در قفس چند نشینی خش ای مرغ حزین

قاله کن بلکه ترحم بتوصیاد کند

مرد آن پیست کهدروقت فدا گشتن خویش

با ترحم نظری جانب جlad کند

جور دوران گرت ازیای در آرد «ناهید»

سر نپیچی که ترا عاقبت آزاد کند

خوان کتاب رمان که اندر او افتاد نیست
که در مطالب عشقی بجز بطالت نیست
حکایتی است که هر کس بمیل خود گوید
یقین بدان سخن حق در آن حکایت نیست
هر آنچه خویش به بینی بود صحیح و درست
از آنکه صحت گفتار در روایت نیست
بدست اهرمنان مال خویش نسپارید
که شخص دزد و دنی حافظ امانت نیست
عنان مال خودت را ز کف مده هر گز
که رهنگان زرو سیم را دیانت نیست
بنزد عارف و عالم برو بکسب کمال
چرا که در ره علم و هنر ضلالت نیست
ز مردمان فرومایه حاجتی مطلب
که شخص پست دنی صاحب کرامت نیست
تو از لقای فرومایه لذتی نبری
چو در نهاد دنی همت و حمایت نیست
همیشه حامی مظلوم باش نی ظالم
که در طبیعت ظالم بجز شقاوت نیست
بخفتگان تو نصیحت چرا کنی «ناهید»
نمایم لئن نضمیر دولت صفتان قابل هدایت نیست

هدیه عاشق

بدیدم عاشقی را دست بسته
 دل از دنیا و مافیها گسته
 برای مرگ پا یکجا نهاده
 سر یک یار محکم استاده
 پس از ایام هجر و حال امید
 بطرف بوستان با وی خرامید
 بخوبی با دلی خالی ز هرغم
 زمانی چند خوش بودند با هم
 گلی معشوقه ناگه دید در آب
 عنان از کف نهاد و گشت بی تاب
 که هست این گل چنان محبوب رعنان
 زبس باشد قشنگ و خوب و زیبا
 چو عاشق این سخن را کرد ادراک
 ز جان دادن نبودش ذره باک
 گل از عاشق گرفت آن شوخ برق
 ولی عاشق بآب دجله شد غرق
 دم مردن چنین گفت آن ستم کش
 بیار دلنواز آشوخ مهوش
 وصال دوست چندان خواستارم
 که در راهش چنین جان میسپارم
 نما «ناهید» شرح قصه گوتاه
 بازار اندر جهان با ناله و آه

هوج دریا

دو عاشق بکوی تو مأوا گرفته
 دو اموات جای دو احیا گرفته
 دو چشم سیه در گلستان رویت
 دو فرگس بگلزار مأوا گرفته
 دو کس در رقابت توسل تو ساعی
 دو دشمن بهم جنگ و غوغای گرفته
 دو حرف از لب شگرین چونکه گفتی
 دو طفل از دو دکان دو حلوا گرفته
 دو ابروی باریک همچون کمان
 دو تیغی است بروی مه جا گرفته
 دو چین چون بابر و بیفکند گوئی
 دو موجی است کز روی دریا گرفته
 دولب همچو یاقوت بنهاده برهم
 دو صراف بهر دو سودا گرفته
 دو چشمش به «ناهید» افتاد و دیدم
 که موسی ره طور سینا گرفته

فرومايگان

خوشا بملکتى کاندر آن خرافت نیست

بدا بشهر و دهی کاندر آن نظافت نیست

مقام سروری و رتبه جهاداری

نصیب کی شودش هر کرا لیاقت نیست

بهر سری توان یافت گوهر داش

مگو بهر کسی انسان گرش ذکاوت نیست

مره تو درپی جمعیت پریشان حال

که خیر جامعه هرگز دراین جماعت نیست

رموز کار به دانائی و توانائی است

صلاح کار بخود خواهی و جسارتم نیست

تنی چو گشت خردمند به زصد نادان

بجهه، مردم بی علم را قرابت نیست

مده بدبست فرومایگان زمام امور

که هر سفیه فرومایه را کفایت نیست

کسیکه اهل هنر را زچهره نشناشد

بمسند وزراء لایق وزارت نیست

کر از سیاست کیتی دلی نکشت آگاه

به هیئت سفرا قابل سفارت نیست

کسیکه فاقد تقوا و فضل و داشت گشت

باافقاق ممل لایق رسالت نیست

کسیکه خودنشناسد مقام خرد و بزرگ

بصدر ره مدھش، قابل صدارت نیست

کسیکه رشوہ ستاند زعارض و معروض

بگو بیم که زیننده قضاوت نیست

از آن و کیل که ترسد زحق مترب ایدل

و کیل خائن بد قابل و کالت نیست

مکن زمردم بد خو حمایت ای «ناهید»

کهدوست شدچودغل، مورد حمایت نیست

عیب

لر خوش باید میخواست
تیا تیکه باید لر خوش باید

به عیب خلق چرا بنگری بصورت زشت
خدای در تو نکو بینی ای نگار بهشت

میان اهل کمال و جمال و فضل و هنر
کسی نکوست که باشد هماره نیک سرشت
در این جهان همه خوب اند و بد کجا یابی
کجا رواست که گوئی که خوب بود و که زشت

تمام خلق که بینی خدای را خوانند
به معبد و به کلیسا به مسجد و به کنشت

ز خوب و زشت خلائق کسی خبر دارد
که در سرشت ازل خوب و بد تمام نوشت
تو بیخبر ز خودی عیب دیگران چه کنی
چه دانی آنکه کیانند اهل فارو بهشت

ز سیم و زر بگذر جو سبوی باده ناب
که دیر و زود وجودت سبو شود یاخشت
اگر بعاقبت کار بنگرد «ناهید»
درو کند همه آن کشته کفر اول کشت

دختر اهوازی

ای دختر اهوازی	محبوب	دل	مائی
»	شایاف	تماشائی	
»	منظور	احبائی	
»	فرخنده	بهر	جائی

جان باز ره شاهی ای دختر اهوای

رخشنده تر از ماهی

در شرق چه دلخواهی

از لطف خود آگاهی

در غرب تو شادابی ای دختر اهوای

شایسته آدابی

چون گوهر نایابی

دلخواه ز هر بابی

تا سایه شاهت هست ای دختر اهوای

جا در بر ماهت هست

بس عزت و جاهت هست

او پشت و پناهت هست

خندان لب و سرمستی ای دختر اهوای

از جام طرب هستی

در شعر زبردستی

«ناهید» سپهر هستی

دعای گشایش

مخوان دعای گشایش ز روی مکرو حبل
که در دعای فریبنده استجابت نیست
دعا ز روی ریا زاهدا چه میخوانی
یقین که ذکر دعای تورا اجابت نیست
چو بشکری بنماز و دعای نادانان
چنین نماز و دعائی بغیر عادت نیست
برای شخص مقلد از آن نماز چه سود
که در صلوة خیالش بجز تجارت نیست
بود عبادت خلاق خدمت مخلوق
بهوش باش که طاعت جزاین عبادت نیست
سری که بر سر موهم پرورش دارد
بهل که در سر و مغزش بجز خرافت نیست
بکام ها سخن پارسی بود شیرین
بلغظ غیر تو را هیدچگونه حاجت نیست
همی ز مسخره چون تیر از کمان بگردیز
که مرد مسخره کارش بجز وفاحت نیست
جرايدی که در او نیست جز غرض رانی
مخوان که نامه بد قابل قرائت نیست
برای شادی دل وقت را مده از دست
که اعتماد برایام وقت و ساعت نیست
شود مالک آباد رفته رفته خراب
اگر بگفته و کردارشان سیاست نیست
تو آفتاب جهانتابی و عدو خفash
چرا بجسم تو «ناهید» تاب و طاقت نیست

الكتاب خير رفيق واعز صديق لا يطلب اجرأ
ولا يكلف امرأ

هونس شبهای تار شمع و کتاب است

آتشی اندر دلم بود که کتاب است

برق نه از چه تند بگذری ای عمر

اند کی آهسته قر برو چه شتاب است

حاصل عمرم توئی تو ای شه خوبان

گرچه میان من و تو شرم حجاب است

ده بمن از راه مهر و لطف ز کاتی

حسن تو چون دلبرا بحد نصاب است

من بوصالش همیشه شاد و جوانم

کر دکران راز هجر، رنج و عذاب است

کشت تو «ناهید» گربدون نهر گشت

آب بود شعر دلکشت نه سراب است

هجر

سخن ز دوری و هجر تو بر زبان دارم
دلی پر از غم و چشم ان خونفشنان دارم
چو هست صورت همچون گل شگفتنه تو
چه احتیاج بگلهای بوستان دارم
اگر بطرف چمن بی رخت روانه شوم
هزار طعنه ز فریاد بلبلان دارم
ز من میرس که چونم بشام هجرات
که از فراق تو تاصبح الامان دارم
زتاب هجر تو جان سوزد و رقبا نام
کمان برند که خود یار مهر بان دارم
ز سست مهری گیتی کجا شوم دلتگ
که دل بیند نگاری است تا که جان دارم
چو عندي بدل از دست داده ای «ناهید»
دیاد گلشن رویش بسی فغان دارم

الكتاب العشق دين لایطاب ایران

مسمى

بغیر روی تو چشم بکلعداری نیست

بیا که بی سر زلفت مرا قراری نیست

ز دست جور تو جمعی اگر پریشاند

بروز من صنمای تیره روزگاری نیست

فغان ز قامت موزون و روی زیبایت

بطرف باع چنین سرو و جویباری نیست

تو رمز عشق ندانی که فارغ از آنی

غم پیاده روان، در دل سواری نیست

بهار آمده پس ای بهار حسن بیا

اگر تو رخ ننمائی مرا بهاری نیست

بوصف شاه بود شعر دلکشم آری

بغیر شاه پرستی مرا شعاری نیست

ز گریه منع کنندم عشق او «ناهید»

ترا اگرچه در این کار اختیاری نیست

دل من آن دل لیلیت ۱۲ آیینه شاعر ملک

بشور آور از آئرخ عنديلب نغمه خوانی را
که بلبل مینناند تا به بیند گلستانی را
گلستان جهان بیروی او خوار است در چشم
نمیخواهم که بینم بی جمال او جهانی را
شدم همداستان با بلبل اندر هجر آن گلرخ
در این ره سالها باید نوشت داستانی را
زمن جو باری از حرمان کددور افتادم از کویش
که تا سازم عیان از عشق او راز نهانی را
نداند باغبان فریاد بلبل چیست در گلشن
گهی نالد ز گلچین گاه باد آرد خزانی را
خرامد گر بیاغ جانم آنسو روان، سازم
ثمار مقدم او رایگان روح و روانی را
دل شد بی امان «ناهید» در بیت الحزن آخر
نديدم جز سر کویش دگر دارالامانی را

بمناسبت روز نجات آذربایجان یا ۲۱ آذر ۱۳۲۵
بدست توافق اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی

شاہنشاه محبوب ایران سروده شد

آذربایجان

تو آذربایجانی پرورشگاه دلبرانی

تو افليم بزرگان جایگاه راد مردانی

تو آذربایجان آن خاک مشک آمیز ایرانی

تو منزلگاه سرداران کشورگیر و شیرانی

گرامی سرزمین پاک بانام و نشان خوش زی

که حل شد از تو هر مشکل بدور ما با آسانی

فروزان کوکبی بر آسمان عزت و رفت

وطرف را یاور و منظور لطف شاه شاهانی

یگانه پاسدار مرز ایران کهن سالی

تو ایران را بچشم ظاهر و باطن سرو جانی

تو ای مرز گرامی دیدهای بس ناگواریها

همانا سنگ خارائی فسختی سخت تر ز آنی

تو گوهرها ز قطرانها و صائبها بپر داری
ترا دادند از فخر و شرف مهر سلیمانی

جدا کی میتوان کردن ترا از پیکر ایران
که ایران را تو جانی نازد از تو جان ایرانی

که دیده است آنکه سر بی تن بماندیکنفس زنده
و یا بیجان نگردد در زمانه پیکری فانی

شد آذربایجان از همت شاه جوان آزاد
سلامت باد شه را زانکه رفت راست او بانی

شها جانها بقربانی ایا ای فخر ایرانی
که ایران کشت آبادان بمهرت بعد ویرانی

ربودی گوی سبقت از شهنشاهان پیش ای شه
بنو نازد ز راه فخر تخت و تاج ساسانی

تو ای «ناهید» شاه کشور آرا را فدائی شو
خدا و شاه و میهن را ستا چندانکه بتوانی

نکره ب لاله لاله لاله لاله لاله

بمناسبت شرکت در ششمین کنگره ۱۳۳۶ پیشکان رامسر سروده شد

رامسر

من سرخوش بیدین گلهای رامسر

دلشادم از مناظر زیبای رامسر

این سرزمین گل همه چاروح پروراست

زان دل شده است واله و شیدای رامسر

باغ بهشت را نکند باد آنکه رفت

یکره بکام دل بتماشای رامسر

آن کوهسار سبز که کان زبر جد است

در آسمان صاف مصفای رامسر

آید بگوش لحن هزاران زهر طرف

بسیار با صفا است چمنهای رامسر

بنگر بدستیاری ابر گهر فشان

گشته است چون بهشت سرایای رامسر

ایدون کشیده سر بغلک کوهسارها

باشد بسزه گند خضرای رامسر

گلهای لاله ها و چمنهای سبزه ها

مهمانسرای اوست مهین جای رامسر

شد این اثر ز فکر بدیع شه استوار

بنگر دمی بصورت معنای رامسر

آن گوهری که همسر شاه شهان بود

اورا بسر بود سرو سودای رامسر

بانوی بانوان مهین میهن عزیز

تشریف داد خوش بتقاضای رامسر

اممال وضع ما ز همه سال بهتر است

جانها شده است سرخوش صهبای رامسر

دانشوران بجمع چوشم عند نور بخش

این بود با نشاط تمنای رامسر

این دکتران عالم روشناند شریف

کردند فاش سر معمای رامسر

«ناهید» در کنار همین شهر باشکوه

خوش این چکامه گفت بایمای رامسر

هشکل

مشکلی آسان نشد از ناله شبکیر من
آه آه از ناله و فریاد بی تائیر من
چرخ بامن در فراع و خلق بامن در جمال
تا چه باشد عاقبت تدبیر یا تقدیر من
ایکه قصد کشتم داری زراه جورو کین
نیست جز مهر و محبت دلبرا تقصیر من
گرفباشد ایندل سر گشته را دام بلا
پس چرا زلف گره گیر تو شد زنجیر من
دیدم اندر خواب زلفت در کفم افتاده است
جز پریشانی چه باشد حالیاً تعییر من
گفتمش بتخانه شد دل ای نگار مه جیین
گفت افتاده است در آئینه آت تصویر من
روزوشب «ناهید» را در پیش چشماني از آن
نیست جز وصف رخت تحریر یا تقریر من

ناله عاشق

حذر از ناله عاشق کن و آه سحری
در برب غیر بتا چند کنی جلوه گری
تابکی نالم و سوزم زفرافت شب و روز
از شب تیره من از چه مها بیخبری
نبیری نام من دلشده ای نوشده ان
گرچه در عشق تو عشاقد خویشنده برمی
غمزه ائی تا که شود خاطر ناشدم شاد
گرچه دلها بر بائی تو بدين عشه گری
زچه رو شاد نباشم زقو ای سینه چاک
که بهر صبح و مسا تیر بلا راسپری
نبرد دل سوی عشرت رهی ای باد صبا
گر ز ما جانب دلدار پیامی نبری
غافل از تیر نظر از چه شداستی «ناهید»
کاینچنین شیفته بر ابروی او مینگری

عید آمد

عید آمد و عید آمد بس عیش پدید آمد
نوروز سعید آمد خوش سال جدید آمد
از دوست توید آمد وز راه بعید آمد
زان یار فرید آمد از مرغ نشد آمد

دی رفت و بهار آمد شد لیل و نهار آمد
گل باز بیار آمد همچون رخ یار آمد
با عشه نگار آمد وز بهر شکار آمد
دل گرچه فکار آمد در عشق بکار آمد

افکار پریش من با این دل ریش من
بی مهری خویش من یازات همه فیش من
ناهید « به پیش من مهرش شده کیش من

در پیچ و تاب زندگی هم عشق باشد هم هوس
زین دو بدوان یکزمان این باشد هیچکس
بهتر فدا آمده ایم سر در رهت بنهاده ایم
از پا همه افتاده ایم ای فازین فریاد رس
ای رشک یاس و یاسمن بنما نگاهی سوی من
کز فیض باران دراجمن گل روید وهم خارو خس
هر چند نومیدیم ما روی ترا دیدیم ما
در راه توحیدیم ما غم نیست هارا زین سپس
چشمت هرا برده ز هوش از کار مائده چشم و گوش
بالنهمه جوش و خروش افتاده ایم اندر قفس
ای کاروان کوی او چون راهبردی سوی او
بگشا نظر بر روی او این است آهنگ جرس
« ناهید » از جورو ستم دور است و از هر غصه هم
کر نیست کلزارش چه غم دیدار روی یار بس

ای فازین

گشور گل

پر زرنج است دلش هر که جمالی دارد

غم و اندوه خوزد هر که کمالی دارد

در میان چمن و باغ گل سرخ بچشم

خوش نماییدمگر از دوست مثالی دارد

راحت و شاد تو ان ریست در این گشور گل

هر که علم و هنر و مکنت و مالی دارد

با هنر خون جکر میخورد از طالع بد

بی هنر منزلت و جاه و جلالی دارد

غم و اندوه اگر گشت نصیب ناهید

نه عجب ذآنکه جمالی و کمالی دارد

بیاد ایام تحصیل در دانشگاه پاریس

رقیان

سمسمی

چه شود گر که کنی بر من بیدل نظری ؟

بنو مشغول دل من دل تو باد کری !

آه کنر ناله من سوخت دل پیرو جوان

لیک در خاطر آن ماه ندارد اثری

ز رقیان بد اندیش حذر کن جانا

گهری چون تو نزید بکف بد گهری

چشم من گشت سپید از پی صبح امید

مگر از بهر شب هجر نباشد سحری ؟

گشته یعقوب صفت دیده جانم روشن

تا که آورده بشیر از بر یوسف خبری

بوستان را چو قدو قامت تو سروی نیست

باغ فردوس هم این گونه ندارد شجری

زان دری، بر رخ «ناهید» نبندند که او

جز در دوست همه عمر نگوییده دری

فغان

سخن ز دوری و هجر تو بر زبان دارم
 دلی پر از غم و چشمان خونفشان دارم
 چو هست صورت همچون گل شکفته تو
 چه احتیاج بگلهای بوستان دارم
 اگر بطرف چمن بی رخت روانه شوم
 هزار طعنه زفرياد بلبلات دارم
 ز من مپرس که چو فم بشام هجرات
 که از فراق تو تا صبح الامان دارم
 ز قاب هجر تو جان سوزد و رقیبانم
 گمان برند که خود یار مهریان دارم
 زست مهری گیتی کجا شوم دلتنهک
 که دل به بند نگاری است تا که جان دارم
 چو عنديب دل از دست داده‌ای «ناهید»
 بیاد گلشن رویش بسی فغان دارم

فگاهی

چون فاخته و بلبل چهچه بزنم کو کو
 هر لحظه کبوتر وار وازینه کشم هو هو
 طوطی چو سخن گوید براب بودم تی تی
 و آنگاه باو گویم ای طوطی من طو طو
 با گریه در خانه مانوس و سخن گویم
 هر که که بخود چرخد با بازی و بامومو
 من امرغ قشنگی را در منزل خود دارم
 هر دم که مرا بیند فریاد زند قو قو
 با خادمه زشتی هم هشرب و مانوسم
 گیوش بود چون هار ابروش بود زالو
 با شکل کشیف خود دارد پسری زیبا
 هر لحظه کنم نازش با دست و سرو بازو
 در روز و شبان بنگر آن کودک خوش سیما
 گاهی بمکد پستان گاهی طلبد جو جو
 بی هی هی آی لو لو هر گز نکند لا لا
 بی سیلی آن مادر هر گز نخورد کو کو

ای کلفت بد سیرت طفی که کند لالا

از بهر چه قرسانیش هر لحظه تو از لولو ؟!

صد شکر که از فرزند آسوده و باعشرت

بنشسته بکام دل در بزم چو کدبانو

گر سیم و زرم نبود شادم که در اطرافم

نه عمه و نه عمتو نه خاله و نه خالو

در بند نیفتادم از لطف و عطای حق

جادو گر ادhem خواست هر چند کند جادو

در دل تعیی دارم ای دکتر عیسی دم

یك ذره عطا فرما گر هست ترا دارو

پروای دو عالم نیست «ناهید» خدا جو را

او طالب حق باشد نه طالب زنگ و بو

در راه لندن

در اولین سفر بیاریس برای تحصیل ادبیات زبان فرانسه روزی بایگانه برادرم
به پارک سنکلو رفته در دامنه آبشار و مناظر زیبای آنجا عکس برداشتیم.
امروز هم که عازم لندن برای تحصیل هستم بیاد خاطرات گذشته بسنکلو آمدم
نه کلی دیده و نه آبشاری همه‌جا خاموش و خالی از مردم. سرمای شدید زمستان آن
مناظر زیبارا دیگر گون نموده اشعار زیر را سرودم:

ای پارک قشنگ

ای پارک قشنگ لاله زارت بکجا است
آن خرمی و سبزه و یارت بکجا است

خاموشی اوکس نیست با اطراف تو چون
زائر و که خزان نورا نموده است زبون

کو آن گل و سبزه های رنگارنگت؟
مرغان ترانه ساز خوش آهنگت

یک لاله رخ از چه رو با اطراف تو نیست?
هادی ز بساط عیش مهجور ز چیست؟

در مرگ و خزان تو همه دور شدند!
این است وفای مردمان کور شدند!

روزی که بسویت آمدم گلها بود

اطراف تو نغمه ها زبیل ها بود

اندر بر من برار زیبایم بود

من خنده کنان کنار او جایم بود

عکسی که بیاد گار برداشته ایم

در دفتر روز گار بگذشته ایم

آن عکس ملیح یاد گاری است زتو

آن منظره یاد روز گاری است زتو

مارا که بهار عمر بگذشته عیان

خوش در تو بهار عمر گردیده نهان

(ناهید) که آینده او فخر نسae است

او سبزه رخی هنوز زیبا و رسا است

۱۱ دیماه ۳۴ در پاریس سروده شد

دیشب

دیشب بفکر روشنی شب زلده داری داشتم
بزمی به میهن دوستی با جان نشاری داشتم
از دوستداران کهن با من کتابی و قلم
تا صبح با شوق و شف اختر شماری داشتم
هر لحظه که اندر گذر گو ساعتی از عمر خود
با یاد فکر میهنم خوش روزگاری داشتم
امید افراد وطن با داش و بینا شوند
از لطف یزدان دمدم امیدواری داشتم
«ناهید» با صد آرزو اندر وصال روی او
چون بگذرد روز و شبم بسی قراری داشتم

۲۷ آبانماه ۳۴ در پاریس سروده شد

شب هن

نبد چو ماه رویت شب من دراز باشد
تو اگر بسویم آئی در صبح باز باشد
همه هست فکر و ذکر کم کمسفر کنم بسویت
بکجا رود دل من که اسیر باز باشد
بهوای میهنم کونه اگر شده است عمر
چکنم که چاره نیست سخن دراز باشد
بعجز از خدا که باشد که رسید بدرد «ناهید»
همه دم هرا بدانسی رخ نیاز باشد

۲ دیماه ۳۴ در پاریس سروده شد

ای وطن
مسن

هست وطن جان من دلبر جانان من شمع گلستان من یوسف کنغان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

عشق تو در پیکرم فکر تو اندر سرم خاک تو مشک ترم سرم مه چشمان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

شاه بلند اخترم رهبر داشورم پادشه کشورم حافظ ایران من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

در همه گفتار من این بود افکار من ای وطن ای یار من فدای تو جان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

تا که بود مهر و ماه هست خدایم کواه حب وطن مهر شاه باشد ایمان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

گر چه ز شهر و دیار دورم ای شهر یار خواهم از کرد گار عز تو سلطان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد

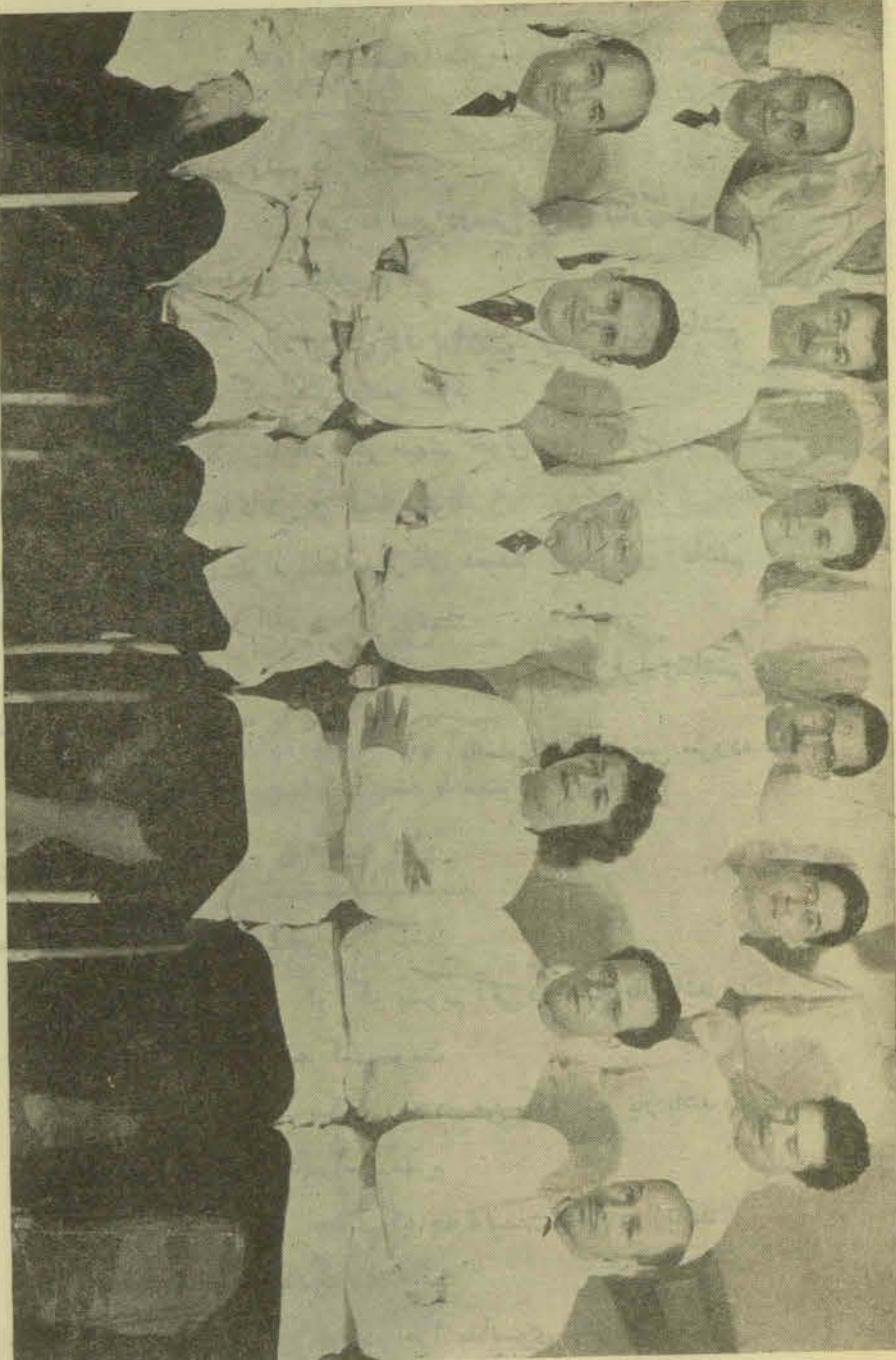
بلبل شیرین دهن «ناهید» گفت این سخن سرشته حب وطن در رگ و شریان من
خاک تو آباد باد
شاه وطن شاد باد
جاوید شاه - پاینده ایران

دانشجوی یونی ورسیتی لندن - دکتر مریم میرهادی «ناهید» در لندن سروده شد

مر او نیازمند گردید شاید اینجا و اینجا در کلاس درس پیارهایی خلق و کوش و پیشنهادی داشت راست نشسته بقر سوم دکتر مریم میرهادی

ز فیض حمایت پیش بپار مر

پیش دوران تحقیق ۱۹۴۱-۱۹۴۲

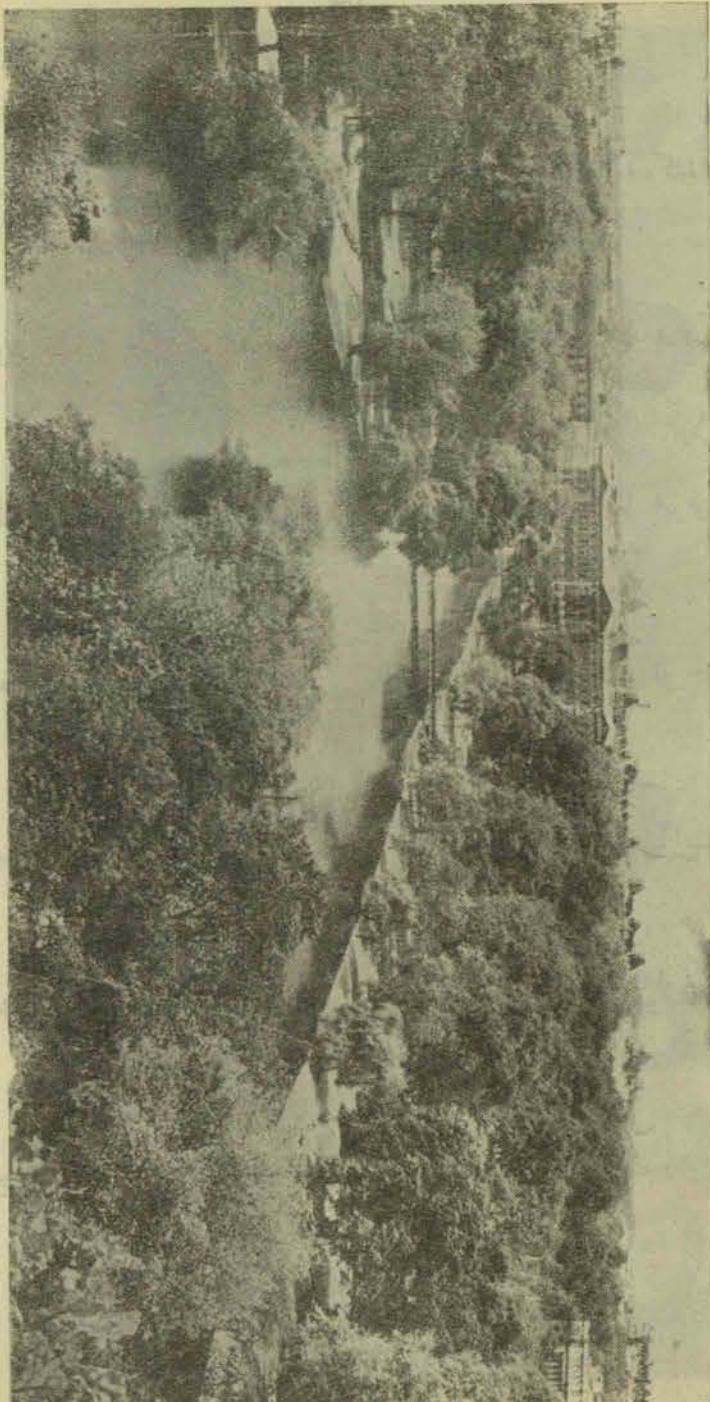
An Ode for Spring

چکامهٔ بهاری

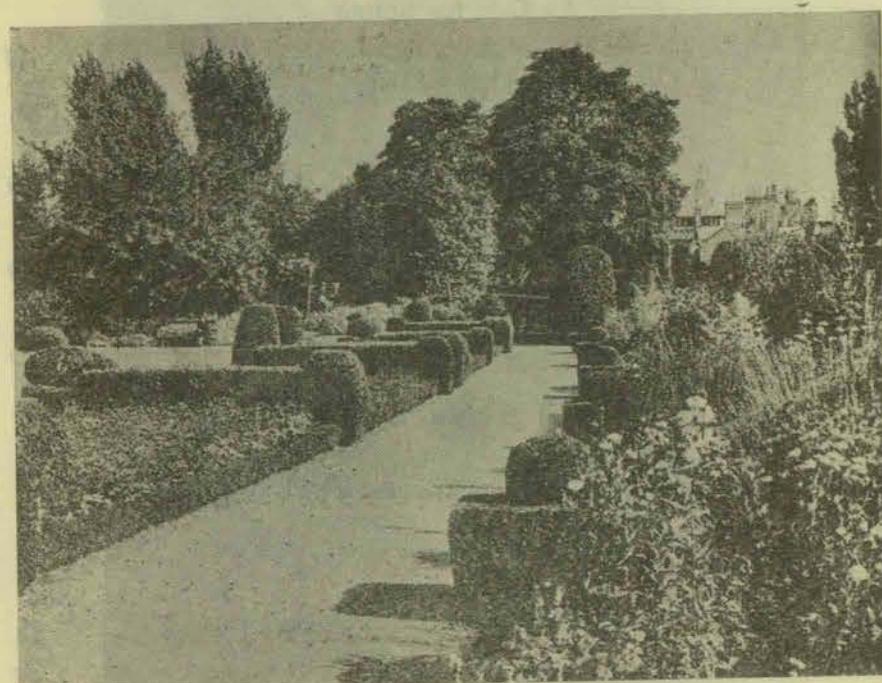
بهار چون دم عیسی بعنجهٔ جان بخشند
 دوباره بر تن افسرده گل روان بخشند
 دهد مراد به مرغان آشیانه بدوشند
 به بلبلان دل افسرده آشیان بخشند
 بیاغ سنبل و در راغ لاله جان بخش است
 بنفسه بین که طراوت به بوستان بخشند
 حلول سال نو عید توأم است با گل
 خدای عمر ابد برشه جوان بخشند
 امید هست که افراد کشورم شادان
 بفرد فرد سلامت برایگان بخشند
 بعشق و شادی در موسم گل و نرگس
 بشاعری چو من خسته دل بیان بخشند
 نشاط عمر نگهدار بگذرد ایام
 بهر که هر چه کند جستجو همان بخشند
 به مهر شاه چو «ناهید» این چکامه سرود
 بیاد بود به لندن بدوستان بخشند

۱۹ فروردین ۳۵ در لندن سروده شد

نهنیت چهیں پارک یک از پارکهای زیبای لندن است که در مقابل قصر سلطنتی
 علیا چمنری یا لکه الیزابت دوم و آئم گردیده

بهر زیبای لندن
St. James's Park

گاردن آف نیوپلیس

گاردن آف نیوپلیس یکی از باغ‌های زیبا و قشنگ است که این فرد است میوه‌ها
دیگر رجات فراوانی دارد و همچنین دارای گل خانه‌های مطلوبی است.
ویلیام شکسپیر شاعر بزرگ انگلستان اوقات فراغت خود را در اینجا سر برده
و بیشتر از اشعار خوبش را در این باغ سروده.

Gardens of New Place

ش وجودم ز شعف شادو نظر سویش باز
خرمن سبز شکن در شکن غالیه ساش
لرزش سبزه زیبایی وی از جنبش باد
فرح انگیزد از آن منظره روح افزاش
شاخه‌های گل خوش رنگ سر از پر از جاش
دل بر آشته و پرواز کند جان بهوش
بسکه آن منظره زیبا و دل افروزانکوست
چشم عاشق شود خبره نشینی چو پیاش
بهر آن مردم با ذوق چو آراست خداش
ناکه دل شاد شود دم همه دم از رویا ش
فکر و اندیشه او هست خیال شب و روز
دل در آویخته با جان فکند هیچ رهاش
بگذشتن زبرش ایدل من جان فرساست
جان بدنه در ره او وزره شوق اینجا باش
کاشک ز آن طرف گل و باغ و چمن جایم بود
حیف آخر زبرم جور فلک کرد جداش
دیده ام هست بدینسان بجهالش مشتاق
دل «ناهید» بشوق است و چوم رغی بقفاش

دیشب از ذوق نخوایده و میگویم فاش

دل در اندیشه همه شب که چه باشد فرداش

نیو گاردن چه باغی که فربینده و خوش

کاش روز و شب از این باغ گذر بودم کاش

لطف اشعار نکویش ببرد داهرا را
که حکایت همه از مهر و وفا می بینم
مری آردن (۱) که چومامی بود او بی مانند
در کلامش همه از غیب ندا می بینم
کوید آن تابغه دهر که این پور من است
پرورانشده او کام روا می بینم
ویلیام شکسپیر (۲) شاعر شیرین گفتار
جان او نیز زسعدی نه جدا می بینم
این در خشنده سهیل خانه او انگلمن است
آنچه گویند بوصفس بسزا می بینم
فخر «ناهید» همین بس که چودر مکتب او
بُد چو شاگرد در این شیوه بقا می بینم

۳۱ تیرماه ۳۵ در لندن سروده شد

1 - Mary Arden, Shakespeare's mother

2 - William Shakespeare.

زادگاه شکسپیر در استراتفورد آن-اوون

در هن لی (۱) خانه او نور هدا می بینم
و چه نوری که تجلی ز خدا می بینم
آری این خانه زیبا که تولد گه اوست
خانه ای هست که در عین صفا می بینم
پانزده شصت و چهار او چو بدنس آمد
کس نداند که در این خانه چها می بینم
شکسپیر شاعر شیرین سخن از جانب حق
کلاماش همه ملهم همه جا می بینم
نتوان یافت نظیرش بجهات گذران
او بود سعدی و این گفته روا می بینم

1 - Henley Street where Shakespeare was born in 1564.

Author near by Thames at
Oxford in 27 th, July, 1956.

در مقابل رودخانه تیمز در اکسفورد
از سمت راست ردیف جلو نفر سوم دکتر میرهادی

قطعه

جاری است رود تیمز بهرسو چو طبع من
من در مقابلش نفر سیم بین
خوش آنکه راه برد بسرهنزل مراد
دانش چو خرم است و منش گشته خوشچین

باعدوای از هم دوره‌های تحصیلی
در دانشگاه اکسفورد

بهر تحصیل علم در انگلستان
مهد فضل جهان بود «لندن»
مشعل دانش فروزان است
هر کمدر آن زیب بختان است
بی خردرا نه درد درمان است
کسب دانش نه حد پایان است
نور دانش مرا چوتايان است
آن کتاب و دليل و برهان است

۴۱ تیرماه ۳۵ در لندن سروده شد

از سمت راست نفر پنجم دکتر میرهادی دانشجوی دانشگاه «لندن»

در گنار رود قیصر

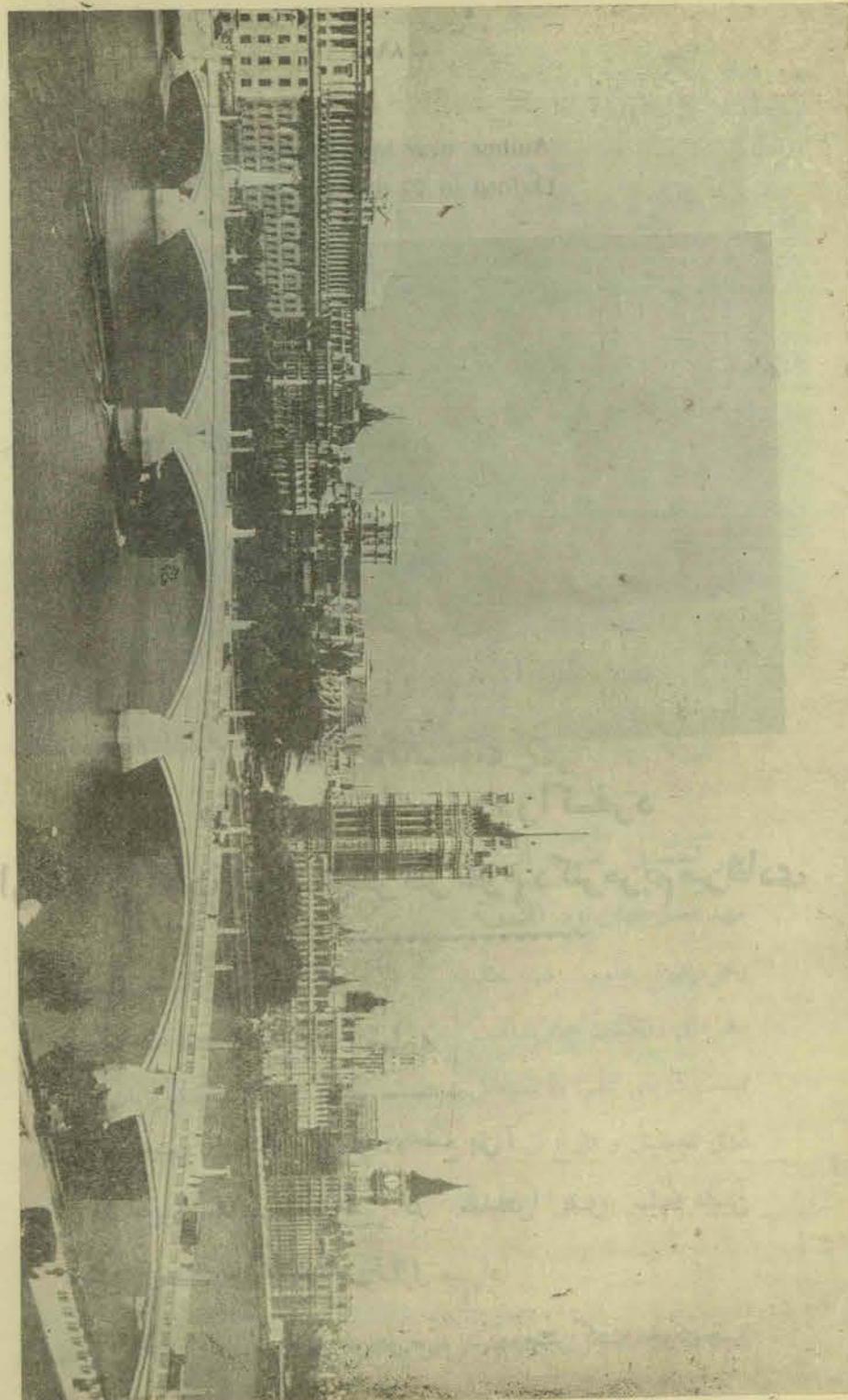
آب در تیمز چو میرفت سبکبار آرام سوی مقصود روان بودو همی میزد کام
در شفق دامن زیبای افق رنگین فام زندگی باد بر این ملت با ذوق بکام
که چه معنای شعف میفهمند
هم نشانی ز هدف میفهمند

نیمی از چهره خورشید چوینهان درابر نیم دیگر چو فروزان و درخششده ستبر
مرغه اس رخوش و سرمست به تیمز در پر واژ نغمه هاشان همه خوب و خوش و بس روح نواز
که خدا حفظ گند کشور ما
دور باشد ز غم و شور و بلا

عالی هست در اینجا که ال را ره نیست
اندرین عالم بی دغدغه غمراوه نیست
عدل وداد است در او ظلم و ستم را ره نیست
همه باروح روان زان که ال را ره نیست
ان را از حیله و تزویری نیست
اندران مردم دلگیری نیست

چشم افکنده بر آن کبکبه و جاه و جلال راحت آسوده روان گشته زهر قال و مقاول
نظرم بود به تیمز تازهم از فکر و خیال لیک یاد وطنم ساخت دگر غرق ملال
در دلم عشق وطن جائی داشت
که چو «ناهید» ثریائی داشت

The River Thames

Hampton Court Cardens

این چکامه بهاری را در وصف همتون گاردنس یا بهشت موعود سروده

همتون گاردنس

بهار لندن بهشت و اباغ مصفائی است

هنگام کشت و فصل تماشائی است

آمیخته است هر قدمش با گل

خوش بوی تر چو عنبر سارائی است

سطح زمین زمرد زیبائی است

همتون نگر چو طلعت عذرائی است

ابوه شاخ و برگ درختانش

دیپنیده همچو گنبد خضرائی است

از تو شکوفه ها و چمن هایش

گوئی بچلوه او او لالائی است

زیبا و خوش چه لاله دیبائی است

سنبل عیان چو عقد ثریائی است

یاس سفید چون گل مینائی است

مانند تو عروس دلارائی است

فرگس نگر چو دیده بینائی است

همتون مثال دلبر زیبائی است

Hampton Court Palace

My Picture

عکس هن

صورت جسم من است
پیکر امروز من
نشان روز خوشی است
فکر شب افروز من
کبوتر نیک فام
قادصی پیروز من
قا که رساند سلام
بمام دلسوز من
دعای سال نوین
بوقت نوروز من
شاد زی و شاد باد
کشور پیروز من
حاصل عمر من است
فکر نوآهوز من
ناهید این عکس شد
مسرت روز من

عکس فوق را نگارنده ۱۰ فروردین ۳۵ در موقع مراجعت از دانشگاه در ترافالگار
اسکوپیر (۱) بیاد زمان تحصیل در لندن برداشته و اشعار آنرا در گردین گاردن سروده.

بر چهره ها چه لون حمرائی است

ایمن زبیم صفات سرمائی است

لندن که مهد دانش و دانائی است

افراد آن چو شهره دینائی است

در آن چه زندگانی شیوه ای است

آسان بنزد مردم کوشائی است

اینها ز دست های توائی است

مولود فکر ملت بینائی است

این ملک بهر دانش هاؤای است

ثروت نصیب مردم دانائی است

لفظی شگرف در خود معنائی است

این سالخورده کشور برنائی است

(ناهید) چون ستاره زیبائی است

رویش هماره جانب بالائی است

۲۲ اردیبهشت ۳۵ در لندن سروده شد

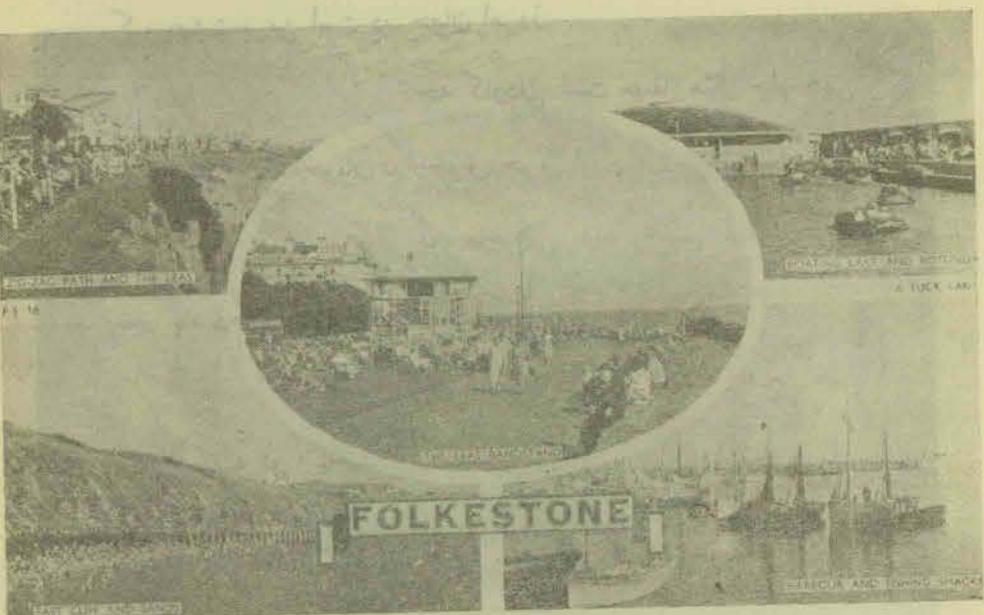

کیو بهشت بین است در جهان امروز
 چه گاردنی است صفا مثال جام جمی
 چه جنتی است که خوبان در او خوش و خرم
 نه هاجرائی و نه محنتی و نه ستمی
 بغیر یاد وطن در زمانه یادی نیست
 بخاطرمن نبود از گذشته هیچ غمی
 گل شکفته تو «ناهید» در فشانی کن
 امید هست بفضل خدای با کرمی

Greetings from Kew

کیو گاردنی یا بهشت بین
 چه خوش صفا شده دمساز با هوای نمی
 فرشته گان به چمن آرمیده اند دمی
 کنم نظاره به گل خانه های رنگارنگ
 بیاد روز سعادت هرا بود رقمی
 بهار لندن و این باغ و بلبلان چمن
 فسرده نیستم از آن نباشد درمی

منظره زیبائی از «فولکستون»

Moonlight in Folkestone

ماهتاب در فولکستون

اینجا زغم دنیا یک لحظه برآسوده

اینجا نشود هرگز افکار من آزده

اینجا که بجر نیکی بد ذاتی ما نبود

اینجا که اثر نبود ارزشی و بدخواهی
اینجا که ندارد ره بد ذاتی و بدخواهی

با فکر و خیال خود رویای خوشی دیدم

ماهی که فروزان بود بر روی تو هی دیدم

میرفت کهی در ابر می آمد و گه بیرون

می برد دل از عشاق آن منظره هیمون

در شادی و خرسندی فردوس برین بودم

با بلبل و عشق و گل با ساز و نوا سودم

آسوده نگاه من بر سبزه چون مینا

میخواهد به قریبکم بر شاخ گلی زیما

آن مرغ فرح انگیز با لحن خوش بلبل

میست از می آزادی بنشسته بروی گل

بر دور سرم گردان مانند چو پروانه

با چهچه شیرینش با نغمه مستانه

فارغ زهمه هستی در یاد وطن بودم

با فکر و خیال او خارج زمین بودم

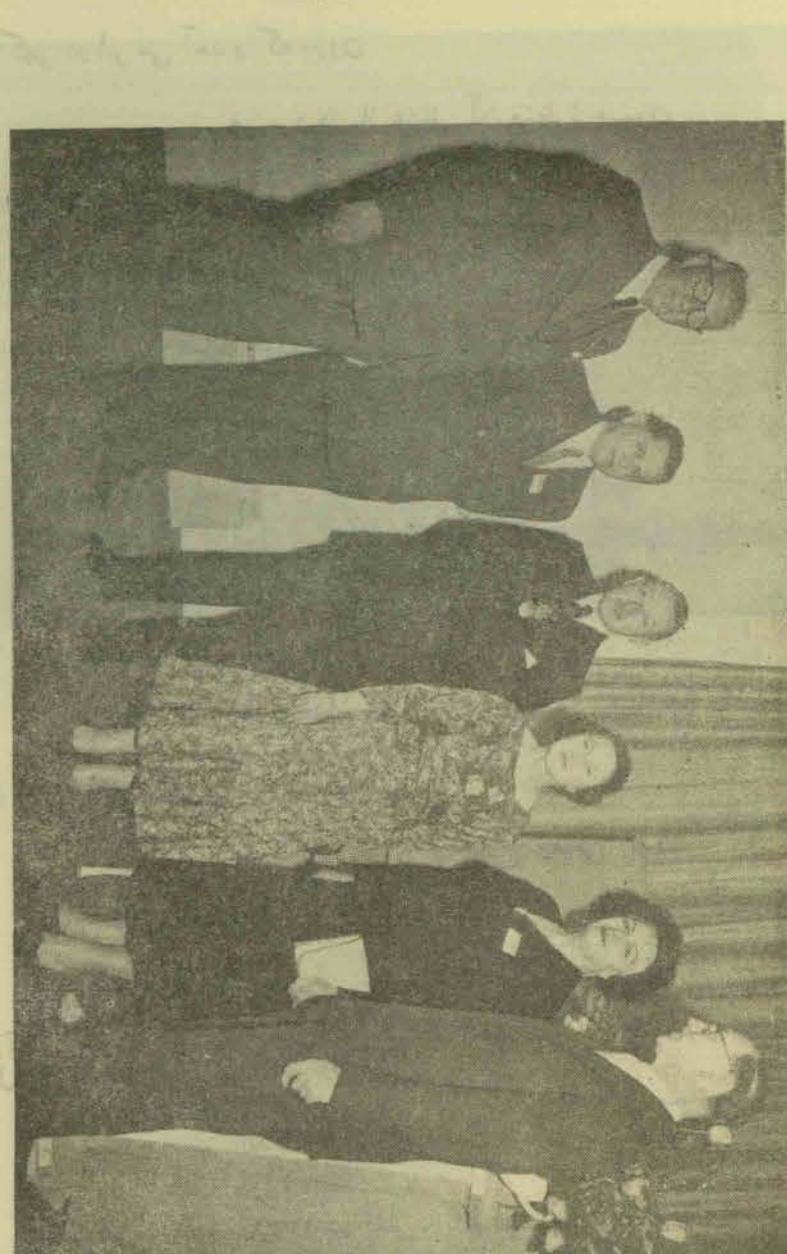
افکار بزرگان را جا داده بروی دل

کفتار پیشکان را بالای سرم منزل

جز دل نبود جائی از بهر رخ دلدار

اندیشه «ناهید» است از آن صنم غدار

۱۵ اردیبهشت ۱۳۳۶ در کنار دریای فولکستون سروده شد

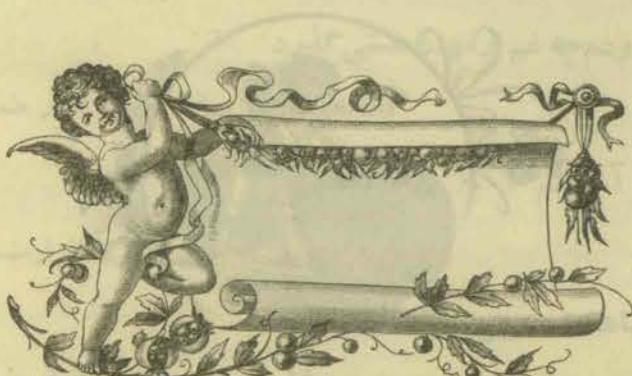
هیئت مدیره کنگره انجمن سلطنتی بهداشت لندن در «فولکستون»
The Congress President
از سمت راست نفر دوم دکتر مریم میرهادی

Dignity of the Medical Professional
In Folkestone

مقام پزشکان فولکستون

دکتران رهنمای سرّ بقا	رهبر دانشند و مهر و وفا
دکتران مظہر عوطف پاک	گرچہ باشند گاه و گه بی باک
دکتران موجد صفاو خوشی	دشمن ناخوشی و بی هوشی
دکتران عزیز با فرهنگ	از شما گشته عالمی همنگ
ضامن نیک بختی بشرید	موجب تندرستی بشرید
ای طبیبان پاک باز بشر	از شما دفع میشود همه شر
موجب قدرت و روان تنید	حافظ عقل و نیروی بدندید
بهربهداشت دائم ازدل و جان	هی تماقید سعی بهر روان
فخر نام جهان شما هستید	افتخار بشر شما هستید
بهر افراد پاک نیک سرشت	خوشجو «ناهد» این چکامه نوشت

۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ در «فولکستون» سروده شد

بیاد وطن

روح من سالها است بی جان است
چونکه دور از جمال جانان است
مهر شاه و وطن چو در دل من
هر دو چون گوهر ندو در جان است
شاه باشد خدای روی زمین
دشمنش خائف و هر اسان است
آرمات شهنشه ما را
مجد و رفعت برای ایران است
حب میهن مرا چو ایمان است
شد شعارم خدا، شاه، وطن
دل من بهر خدمت وطن
شاد و لب از نشاط خندان است
جانثار است شاه را (ناهید)
سر و جانش فدائی ایران است
قیر ماه ۳۵ در لندن سروده شد

مهر وطن

روشن از مهر وطن دیده بیدار منست
روز و شب خدمت افراد وطن کار منست
ستم و ظلم ز بیگانه و یاران دیدم
صبر و نیکی بکسان شیوه رفتار منست
بر قیبان و بخسمان نظرم نیکوئی است
به بدان لطف و کرم پیشه و کردار منست
سوخت دل ز آتش غم هیچ نشد حاصل او
تا ابد این دل افسرده گرفتار منست
سیر کردم همه جا را بجهان گردیدم
حاصل تجربه باری بدل زار منست
آنچه در زندگیم یار شفیق است و صدیق
آن کتاب است کتاب آن گل بی خار منست
دیر و زود مچه غم ارمهات هستی گنبد
کانچه پاینده بماند زهون آثار منست
هر چه آموختم از پیر خرد در دوران
نکته هائی است که همچون گل و گلزار منست
عشق شاهنشه و میهن بدل «ناهید» است
میهن و شاه و خدا شاهد گفتار منست

بمناسبت تولد اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه
پهلوی شاهنشاه محبوب ایران

در چهارم آبان ۱۳۳۶ جشن باشکوهی در انجمن ادبی «ناهید»
برقرار بود اشعار زیر بتوسط رئیس انجمن دکتر مریم میر هادی
سروده شد

السلطان ظل الله

فرخنده باد پادشاه ما و سال تو

دانش کمال یافت زفتر کمال تو

تو پیشوای کشور ایران زمین و ها

سیروس و نادرند کجا در قبال تو

خورشید را زیر تو فکرت دهی فروغ

یارب مبارک تا بقیامت زوال تو

از مهر تست خانه دل تابناک لیک

این خانه نیست در خور خیل خیال تو

شاهنشها فدای تو جان گر فتد قبول

کو خامه را توان که دهد شرح حال تو

از خلق و خوی و رأفت و احسان و عدل داد

امروز نیست در همه عالم همال تو

«ناهید» دمدم ز خداوند ذوالجلال

خواهد مزید عزّت و جاه و جلال تو

میو ختم

در الحسن افلاطون شیخ میو ختم
در الحسن افلاطون شیخ میو ختم

رفتی از قهر و بصد مهر تو باز آمدت ئی
بر نیازم بفزوودی که بناز آمدت ئی

ییگمان آه دلم را اثری در دل تو است
که بس آشته و باسوزو گداز آمدت ئی

میو ختم ز آتش هجران و نگفتم با کس
شکر که امشب بیرم از ره ناز آمدت ئی

میو ختم جادوی تو برد از دلم آرام و شکیب
(چشم بد دور که خوش شعبدہ باز آمدت ئی)

میو ختم تاز جور تو دیگر هنم حرمان نشوم
بر قیبان نکنم قصه که باز آمدت ئی

میو ختم اگر چه بالای تو بهر دل غم دیده بلاست
این دیگر فتنه که باز لف دراز آمدت ئی

میو ختم ایکه از راه کرم حال مرا میپرسی
بس نهادم بر هت روی نیاز آمدت ئی

میو ختم آشناز تو امید مرا بود و کنون
رفتی از پیشم و بیگانه نواز آمدت ئی

میو ختم «ناهید» فدای تو شود جان جهان
زانکه در بزم من ای شوخ فراز آمدت ئی

در انجمن ادبی «ناهید»

تجلیل از روح احیاء کننده زنان و بنیان گذار ایران نوین

اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر

دانی ایسو روan این سر و این جان زشماست

بد هر آنجا سر و جانیست گروگان شماست

دانی از چیست مرا سینه چو آتشکده شد

آری این عشق وطن آتش سوزان شماست

دانی احسان تو بر خیل زنان شامل گشت

جان آنان همه دم شاکر احسان شماست

دانی از مهر تو روشن دل پیر است و جوان

ملک دلها همه در حیطه فرمان شماست

دانی از کار تو حیران و از فکر تو محظوظ

آری آری دل ما واله و حیرات شماست

دانی از بهر چه تو شد بجهان فکر زنان

زانکه یکسر دلشان بسته پیمان شماست

دانی از بهر چه نسوان شده اند اهل ادب

این لطائف نفسی از دم رحمان شماست

به مناسبت روز تاریخی ۱۷ دی ۱۳۱۴ جشن باشکوهی در انجمن ادبی «ناهید» برقرار بود. پس از سرود شاهنشاهی بیانات و اشعار زیر بتوسط رئیس انجمن ادبی «ناهید» دکتر مریم میرهادی متعلق به «ناهید» ایراد شد:

آزادی زنان

در بیست و دو سال پیش احیاء کننده زنان ایران اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر در محیط تاریک آن روز آزادی نیمی از جمعیت ایران را اعلام فرمود.

این عمل از نظر تاریخ در دلیل بزرگترین حوادث شرق هیانه تلقی گردید.

در موقعیکه زن حق حرف زدن، حق اظهار حیات، حق نظر و تشریک مساعی با

مرد را نداشت و مانند پست قرین متعلقات خانه محسوب نمیشد و هیچ قدر توانی تو ایست

مبازه با این افکار ناروا بنماید اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر فرزند دلاور ایران در

روز تاریخی ۱۷ دی ۱۳۱۴ زنجیر اسارت مارا گشیخته خورشید آزادی و امید پر تو

نورانی خود را بر چهره های نیلکون ها تابیده دوره رقیت و بندگی هار اسپری فرمودند.

این اندیشه بزرگ نبوغ رشید ایران بود که بجهات ایان نشان داد که زن ایرانی

هم باید در اجتماع ملک زنده دست سرفراز حق و سهمی داشته باشد.

دانی اخلاق زنان از چه چنین گشته نکو
آری اینها نمراتی ز گلستان شماست
دانی از چیست زنان پیشقدم میگردند
آری اینان سرشان در ره سامان شماست
دانی از چیست زنان لایق و شایسته شدند
اینهمه برتری از رفت ایران شماست
دانی از بهر چه این بنده مقامش والاست
چونکه با جان ز ره فخر تناخوان شماست
دانی از هجر تو گردید هرا روز سیاه
زانکه روز همه کس قیره ز هجران شماست
دانی از درد ندارم بدل امید علاج
آری این درد هم از دوری و خرهان شماست
دانی از بهر چه «ناهید» بشاهش نظر است
زانکه هر لحظه بدو رافت پنهان شماست

جان جهانی

ای زن که در آفاق تو مشهور جهانی
از هرچه کند عقل نصور به از آنی
از علم و کمال تو بود جان بتن ما
زانست که گوئیم تورا جان جهانی
بازار شرف پُر ز متاع هنر تو است
سودی است وجودت که در او نیست زیانی
مارا که یکی گله تصور بنمودند
در حفظ چنین گله نمائی تو شبانی
آزادی و آزاد نمائی و اسارت
بیچاره زنانی که اسیرند نهانی
از کثرت ظلمی که بدوران شده بر ما
پیزیم بظاهر همه در عین جوانی
خردادست اگر فکرت «ناهید» بدیده
لفظی است که آورده بیزار معانی

دلم سوی تو بود

سالها شد که دلم شیفته روی تو بود
 سرم ازوجدو شعف خالکسر کوی توبود
 از خیال تو نمیرفت نظر جای دگر
 مست ازروی تو ورنگکتو وبوی توبود
 عشق سرکش کهدمی دربرم آرام نداشت
 گشت آرامولی رهزن او موی تو بود
 نصف گیتی چوسفر کردم و بس گردیدم
 باز ای قبله من روی دلم سوی توبود
 اینهمه شهرت دنیا که نصیبم گردید
 همه در پرتو عشق رخ دلچوی تو بود
 هر زمانی که نظرسوی گلستان کردم
 منظر دیده من طاق دو ابروی تو بود
 محفلی ساخته دارم ز اساتید سخن
 طبع «ناهید» خوش ازلعل سخنگوی توبود

عشق وطن

تشنه کام و بنظر آب زلالی است مرا
 مرغ پا بسته ام اما پرو بالی است مرا
 دیده فتح بمن مینگرد در همه حال
 گر که با خصم بداندیش جدالی است مرا
 بهر خدمت بوطن بادل و جان میکوشم
 نقش کم گوی که این طرفه کمالی است مرا
 چون بود مهر تو در دل چشم از جور فلک
 تا بسر شور تو دارم چه خیالی است مرا
 کاش میآمدی و حال مرا می دیدی
 تا که آگاه شوی بی تو چه حالی است مرا
 هست روشن دل من شیفته مهر وطن
 میدهم جان بر هش تا که مجالی است مرا
 راه مقصود مگو دور بود بر «ناهید»
 سهل و ازدیکترین راه وصالی است مرا

سکاریله در هر قم بهمن رایی در «ناهید» بازیل

پانزده بهمن نمایش

ای که شدتشریف شاهی راست بر بالای تو
زینت تاج کیان شد گوهر یکتای تو
دمبدم چون آفتاب زر فشان پیدا بود
زیر تاج خسروی باصد شرف سیمای تو
سايۀ پروردگاری آفتاب معدلت
هر کسی را در سراین سودا که بوسد پای تو
هچو خورشید جهان چشم چراغ عالمی
تو تیای دیده ما گشته خاک پای تو
طالب صلح جهانی خامن امن و امان
هست تابان ملک هستی از فروغ رای تو
خسرو دانش پناها در جهان علم و فضل
یافت ایران قدر و جاه از همت والای تو
نیمه بهمن خدا بر ما عطا و لطف کرد
تا رهیداز چنگکدونان جان افزای تو
کرد در آرزو خصم مملکت قصدى عجیب
داشت محفوظ لیکن ایزد یکتای تو
پایه دانشگه از مهر رضا شاه کبیر
گشته محکم زوست روشن دیده بینای تو
تاجدارا جان ما ملت فدا بادا ترا
بهر خدمت جان نثار آنیم پیش رای تو
خسرو «ناهید» از سر زندگانی میکند
با شعف در سایۀ اقبال گردون سای تو

در «ناهید» ارجی «ناهید»

بعد از ظهر جمعه ۱۸ بهمن باشکوهی بمناسبت روز تاریخی ۱۵ بهمن بشکر انه سلامت
ذات اقدس اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه بهلوی شاهزاده محبوب ایران
در محل انجمن اول بازار تجریش برقرار بود پس از سخن رانی مبسوط رئیس اجمعین اشعار زیر را ایجاد
و هورد توجه انسانید و شعر اقرار گرفتند.

بزم ادب

دوش در محقق ما بزم ادب پرپا بود
 خاطر از حب وطن خرم و مهر افزا بود
 دور از صورت و دمساز معنی بودیم
 یار در صورت و معنی نظرش با ما بود
 ناطقان را سخن از مهرو و فابرل ب لیک
 در دل از عشق شهنشاه و وطن غوغا بود
 قصه شعر و ادب روز نماید شب را
 زین سخن تا دل شب نیز حکایت ها بود
 چشمshan تا شود از نور حقیقت روشن
 کاشکی دیده مردم همگی بینا بود
 داد تمثال شهنشاه به مجلس زینت
 در نظر شاه چو خورشید جهان آرا بود
 دوستداران شه و میهنه و یاران صفا
 همه بودند مگو بزم ادب تنها بود
 همچو «ناهید» در آن انجمان روح افزا
 انر مهر ز روی همگی بینا بود

شاه-وطن

سزاست منقبت و مدح پادشاهی را
 که افکند نظری همچو من گدائی را
 ز درگه شه ایران که یکجهان اطفاست
 ز راه جور فراند ینوائی را
 تمام کشور مغرب بیدیده دیده ولی
 نکو تر از وطن خود ندیده جائی را
 حدیث حب وطن گر شنیده هرگز
 مجو بغیر وطن خواه آشناشی را
 اگر که هر دوسرا رایگان دهنده بتو
 مکوب جز در لطفش در سرائی را
 دعای شاه و وطن صبح و شام باید گفت
 مخواه بهتر از این جان من دعائی را
 تو شاه کشور جانی و لشکرت دلهای
 نیافت خاطر از این خوبتر ثناشی را
 گذار پای بچشم ز راه لطف و کرم
 که تو تیا کنم ای شاه خاک یائی را
 دوای دل نبود غیر یاد او «ناهید»
 جز این دوا نگزینم دگر دوائی را

عمر گذشته

گر عمر رفت شکر که با آب و قاب رفت
 بیدار بود بخت گرم دل بخواب رفت
 غیر از حفا نصیب من بینوا نبود
 غم فی بهار عمر اگر با شتاب رفت
 تقدیر و سرانوشت چنین بود از ازل
 کان یاد بیوفا ز برم با شتاب رفت
 گفتم حکایت غم دل گویمیش ولی
 ناکرده آن نگار سؤال و جواب رفت
 دیگر فریب و عده جانان نمی خورم
 کز پیش چشم آفرخ چون آفتاب رفت
 روز مرا چو شام سیه کرد ناگهان
 نامهربان مهم که چو تیر شهاب رفت
 رخسار شاه در نظرم جلوه گر بود
 صد شکر مهر روی نمود و سحاب رفت
 «ناهید» ای ستاره رخشندۀ غم مهور
 هست آفتاب حسن اگر ماهتاب رفت

خداؤ = شاہ = هیله

به مناسبت روز قاریخی ۹ اسفند ۳۳ و ابراز احساسات ملت شاهدوسست ایران نسبت
 با علیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محظوظ ایران و ده میں سال تأسیس
 انجمن ادبی «ناهید» در جمعه ۹ اسفند ۳۶ جشن باشکوهی در انجمن برقرار بود پس از نواختن
 سرود شاهنشاهی (کشور جم) به متوسط رئیس انجمن سروده شد.

نگارنده در موقع سخن رانی

سده شاهنشاهی اعلان رسماً عرضه شد

عیل شاهنشاهی اعلان رسماً عرضه شد

عیل شاهنشاهی اعلان رسماً عرضه شد

عیل شاهنشاهی اعلان رسماً عرضه شد

گشوار جم

قرنها کشور جم فخر بدنیا میکرد
دیده پُر فور، جهان از هنر ما میکرد
جام جم آئینه صنع جهان بینش بود
اندر آئینه رخ خویش تماشا میکرد
آری آن جام جهان بین کهز جم بودنشان
همسری با فلک و گنبد مینا میکرد
ز آنهمه شعبده‌ها عقل بشر حیران بود
که دمادم کف‌ها با ید بیضا میکرد
ملک ایران گهری بود که در عالم کون
پرسش از گمشدگان لب دریا میکرد
کاخ کشور ز مقام شه ما کشت بلند
فکر شه بود که اسرار هویدا میکرد
راستی مشکل ایران بر شاهنشه ما
سهول میبود که او حل معما میکرد
شاه ایران که بهر حال خدا یارش باد
با خداوندی خود باز خدا یامیکرد
فیض روح القدس شامل شاهنشه ماست
کهز گفتار کند آنچه مسیح امیکرد
جان «ناهید» فدای شه و ایران بادا
که بدان نام زهر کار گره وا میکرد

انتظار

عمر عزیز گشت چنین طی زانتظار
دردی بروزگار بتر کی ز انتظار
جام بانتظار دریقا بلب رسید
آگاه نیست از چه دل وی ز انتظار
مطرب بچنگک و تاریزن دست زانکه من
دارم نوای زار چنان نی زانتظار
گویند انتظار زمرگ است سخت تو
آری بهار من شده چون دی زانتظار
کر در قیامت آتش سوزان بود بکار
در جام آتش است مرا می ز انتظار
چون بلبلی که از گل خودمانده است دور
نالم هماره در قفس ری زانتظار
«ناهید» صبر کن که ظفرها بود بصیر
دیگر نه از فراق بگو نی زانتظار

نگارنده در ۱۳۲۶ موضع دفاع از حقوق بانوان در انجمن روزنامه نگاران

هر فرد از افراد بشر که در محیط اجتماعی یعنی در جامعه بشری بوجود می‌آید دارای حقوق فردی است.

حقوق فردی حقی است مسلم که تمام افراد اعم از مرد و زن باید از آن برخوردار شوند. چه کسی غیر از خود ما دفاع از حقوق ما خواهد نمود؟

حق گرفتنی است

یک دم ز حقوق مدنی دم بزن ای زن
مندیش و دم از حق مسلم بزن ای زن
تو هام وطن بانی این کاخ و اساسی
پس گام در این راه تو محکم بزن ای زن
اندر ره اثبات حقیقت تو چو «ناهید»
تا زنده شود نام وطن دم بزن ای زن

بود ز فان

امروز روز کلک و بنان است
بحث از تبرد سخت زنان است
کمتر زدیگران تو چرائی
فرقت بگو چه با دیگران است
بهتر حقوق جمله نسوان
حق گوی از آنکه جای بیان است
ای بانوان فاضل ایران
موضوع حرف حق بیان است
«ناهید» کوششی کن و جهدي
تا آنکه فرصتی بجهان است

جهان دنی

مسند

حیات کوته ما منزل سعادت نیست
در این جهان کهن جای استقامت نیست
عرو بفکر جوانی و عشق نافرجام
چو این دور روزه دیگر جای استراحت نیست
فقط عدالت با خلق کن دثار خودت
که زندگانی انسان به از عدالت نیست
برو سعادت خود را ز کعبه دل خواه
که نزد مردم دوران ره سعادت نیست
بهر روش که پسندی خدای را بشناس
که غیر او بجهان راه استعانت نیست
فقط زفیض خدا شخص را توانائی است
بغیر لطف خودش صحت وسلامت نیست
بروزگار تو «ناهید» حق پرسنی کن
در این جهان دنی عمر با فراتت نیست

پروانه

خوب شم بمحنت و زقو بیگانه ام هنوز
تاریک بیرخ تو بود خانه ام هنوز
هر چند لاله سان بدلم داغ هجر تست
سر مستزان دونرگس مستانه ام هنوز
سر خوش زجام عشق و جنوئم زبزم دل
ای عقل، سربتاب که دیوانه ام هنوز
ای یار سنگدل که شکستی دل مرا
نقش است چهره تو به بتخانه ام هنوز
گلهای آتشین که زدست بمن رسید
با یاد روی تست بگلخانه ام هنوز
عکست نشانه ایست ز دوران زندگی
در کلبه محقر ویرانه ام هنوز
ایکاش کاستی زجفا های خود از آنک
پر باشد از وفای تو کاشانه ام هنوز
ای هوشیار پند ندارد اثر که مست
از عشق او بگوشه میخانه ام هنوز
«ناهید» رامران ز درخویش چون زمهر
بر گرد شمع روی تو پروانه ام هنوز

قمار عشق

در قمار عشق او دل گرچه آسان باختم
نقد جان را نیز در سودای جانان باختم

در دو روز عمر جز حرمان نصیب دل نشد
گرچه عمری را بپای او شتابان باختم

همچو شبیم بی گل رخسار او رفتم زدست
جان و سر در پای آن سرو خرامان باختم

دوره بد بختیم آغاز شد آندم که من
دین و دل را در ره یاران نادان باختم

پا نهادم چون برآه عشق گشتم سرفراز
دادم اندر راه او سر را وسامان باختم

اندرین دریای پر طوفان که نامش زند گیست
کشتی امید را در خشم طوفان باختم

عاقبت در صحنه بازیهای پرغوغای شوق
شش در امید با رنج فراوان باختم

در ره میهن زیانی گرسد سود است سود
خوشدلم گر جان زبهر ماه تابان باختم

همچنان «ناهید» خوش فرجام در عهد شباب
هستی خود را به مر روى یاران باختم

برای انسان مصمم شکست باعث تزلزل افکار نمیشود

قلب شکفته

عشقی بروزگاران در دل نهفته دارم
راز نهان خود را تا کی نکفته دارم
از عشق میهن و شاه شاداب و نوجوانم
بیدار طالعمن من کی بخت خفته دارم
در راه فضل و دانش پیوسته رهسپارم
در بوستان شادی قلبی شکفته دارم
ره برده ام بگنجی از پایداری عشق
زائر بگنج خاطر بس در سفته دارم
افکار روشن من هر سو چو جو روان است
بس نکته نکفته هم ناشنفته دارم
آید صبا زکوئی کوی بهشت خوئی
هردم سرای جانرا زین پیک رفته دارم
«ناهید» آشکار است در راه عشق میهن
رازم دگر بخاطر تا کی نهفته دارم

بهماییت تعمیم تعلیم و فریبت عمومی در سرآمور کشور
با هر شاهنشاه حبوب دانش پرور مهروده شد

فرهنگ نوین

از لطف خداوندی ایران چه وزین آمد
اصل هستم و حشمت بنگر چه رزین آمد
سلطان عظیم الشان آن خسر و فرزانه
صد ملک سلیمانیش در زیر نگین آمد
سر تاسر ملک جم تأسیس مدارس شد
این فکر فروزانده از شاه مهین آمد
فرهنگ نوین گردید آفاق منور گشت
رسم وره فرهنگی حالی که چنین آمد
با امر شه خوبان بگرفت عمل پیشی
پیروزی این ملت تا روز پسین آمد
این کشور پهناور با آنمه آشوبش
با کوشش و جدیت چون خلد برین آمد
اینها همه از شاه است جای چه و چون نبود
در طبع اگر «ناهید» صور تگر چین آمد

پند

بی وضع بنیاد مهر و وداد	زمن بشنواین طرح نیکونهاد
مکن وصل بر منزل دیگران	کنی گر عمارت عیان و نهان
اساس بنا ها ز روز نخست	ز بنیاد محکم بنا کن نه سست
بنای چون کنی از نشیب و فراز	منبیت منقش ملمع بساز
بنای کن وسیع و رفیع و دور	اگر طرح او را بخواهی نکو
نه در جای پستی که بیند گزند	بنای را گزین جای سخت و بلند
مریبع اگر شد به از مستطیل	بنای عمارت ترا ای نبیل
بنای محبت همیشه بیاست	بلی این عمارت نکوتبر بناست
بنایی که «ناهید» کرده بنا	امید است باشد همیشه به پا

دل شکسته

شکسته خاطر و مهر تودر دل است هنوز
 دل شکسته بسوی تو مایل است هنوز
 اگر چه دور زدیداری ای پری رخسار
 خیال روی تو اندر مقابل است هنوز
 کمان برده که از او گشته یار بیگانه
 زخویش عاشق غمیدیده غافل است هنوز
 اگرچه دور جوانی چو باد میگذرد
 چه غم جوانی اقبال حاصل است هنوز
 میان بحر بمانده است کشتی امید
 بین بطالع بد، دور ساحل است هنوز
 رقیب گر کند از بد دلی بد اندیشه
 چهغم، که فیض توای دوست شامل است هنوز
 تمام عمر بحسرت بسر برد «ناهید»
 بکام دل شدن ای دوست مشکل است هنوز

دارو

داروی جوانی چیست ای دکتر مینوخو
 از راه کرم در ده گر داری از آن دارو
 می خور که بفروردین زیبائیت افزاید
 در شادی جان میکوش ایدلبر زیبا رو
 یک نای نیم خوشنی از دولت قارونی
 مینای میم بهتر از نعمت صد مینو
 هر سو دل مردم را در دام کشد زلفت
 این سلسله را هشتند نام از چه بتا گیسو
 چشم تو رمد از ما با یکنظر ای مه وش
 زینروی بدو گفتند ارباب ادب آهو
 گفتی که بری قسمت از خوان وصال من
 کر هست وفا جانا در وعدهات آخر کو
 «ناهید» هنرپرور در راه ادب هردم
 از فکر نماید سحر وزطبیع کند جادو

ماه مقتنع پا قمر مصنوعی

کره فروزان قمر که از قرون قاریک و اعصار قدیم دیدگان دقیق عالمیان را بخود متوجه ساخته در هزارو دویست سال قبل داشمندی ایرانی بنام هشتم فرزند حکیم بلخی که از پاران صمیمی ابومسلم خراسانی بود با فقدان وسایل و ادوات و آلات لازمه قمر مصنوعی را مانند گوی سیمینی ساخته و با آسمان پرتاب مینمود تا چهار ماه فضنا را از نور خود روشن و منور میکرد.

این قمر را ماه مقتنع، یا ماه نخشب، یا ماه سنام میگفتند.

هنگامیکه ابومسلم با زیرنگ که وحیله دشمنان از میان رفت هشتم پس از مرگ یار عزیز دیرین خود پیروان و دوستانش را در محلی جمع کرده میخواست انتقام خون ابومسلم را از دشمنان بگیرد. برای اینکه شناخته نشود نقابی بر چهره انداخت و از آن پس به مقتنع معروف گشت.

متأسفانه عاقبت این مختصر بزرگ ایرانی مسموم شده در گذشت ولی نامه اش باقی و برقرار ماند.

ماه مختار

آن ماه که منزلگه او عالم بالا است
نورش چه فروزان بدل مردم والا است
هشتم که فرزند برومند حکیم است
با مختصر ماه در این دوره سهیم است
مقنع برج افکند که دشمن تشناسد
آن عالم دانا که زدونان نهراشد
ماهش به مثل رشک مه چرخ برین بود
با ماه بدان روشنی و نور قرین بود
این مختصر ماه و قمر بود زایران
آن گوهر با ارج و هنر بود زایران
این فکر و هنر نیز زایران قدیم است
این ماه جهاتاب ز دوران قدیم است
خود واله و شیدای وطن بود مقتنع
هم مفتر ایران کهن بود مقتنع
چون ساخت قمر گفت که این ماه سنام است
سازنده این ماه بدینیاش پیام است
ایران بسرا بالد و گوید قمر از ماست
«از دست که نالیم که از ماست که بر ماست»
افسوس که سوزاند عدو مرد هنر را
اندر صدف دهر نهان ساخت گهر را
«ناهید» توهم ماه شب افروز جهانی
چون ماه شب افروز درخششده بهانی

سرو نوشت

شکنجه زندگی مرا فکورتر و نیرومندتر ساخته اکنون افراد اجتماع را بهتر میشناسم. تنها ای باعث و سبب سکونت خاطرم گردیده است و بطور کلی دربرابر بدینهای گوناگون و مظالم مردم طبع عادت کرده و کمتر متأثر میشوم. این حقایقی است که در مکتب سرنوشت روزگار در قلیل مدت حیات خود آموخته ام.

روزگار هن

ای خالق یکتای من دارد نوایت نای من
شور تو شد صهیبای من تو جان و هم جانانه ام
با این شهنشاه همکین آباد از او ایران زمین
کشور شود رشک برین از لطف آن شاهانه ام

ای شاه باقی نام تو دل هاسراسر رام تو
همواره شیرین کام تو روشن زتو کاشانه ام
از جان ناقابل خجل از هدیه خود من فعل
مهر تو ام باشد بدل تا عاقل و فرزانه ام
تا شمع جان افروختم پروانه سان پرسوختم
عشق وطن آموختم او شمع و من پروانه ام

با تو دل مجnoon من جوشد بعشق خون من
من قطره تو جیحون من پُر می زتو بیمانه ام
من مست و مدهوش از توام کویا و خاموش از توام
با هوش و با گوش از تو ام با تو ز خود بیگانه ام

«ناهید» اندر کوی او شد دل اسیر موی او
هن بی نصیب از روی او چون گنج در ویرانه ام

مهربانی

مدیون خدمتم ^{۳۶} بمیهن ادا کنم
عشق وطن ربوهه زکف اختیار من
آخر کجا روم بکه گویم غم درون
گزدست خاق گشته سیه روزگار من

چشمم سپید گشت چو «ناهید» مهوسا

وزحد گذشت در ره یار انتظار من

من کنترل نمیشوم اnder دیار عشق

هرچند آن نگار دم از کنترل زده است

باشد حسود و خام هنوز اندرين بساط

دیگش اگرچه ز آتش غم قل و قل زده است

هجر تو رودخانه پر طول و بس عمیق

وصلت زراه اطف براین رود پل زده است

«ناهید» راز خویش پیو شان ازین سپس

زیرا رقیب در همه جا با دهل زده است

فگاهی

مه طمعتم بگردنش از گل فکل زده است

چون گلبنی بود که گلی روی گل زده است

ایکاش بودمی من مسکین بجای گل

کاشوخ دلربای گلی را به گل زده است

به به از این مدار که باشد بگردنش

پر گردن جهان ز حسد بند و غل زده است

باران حذر کنید که آن ماه سنگدل

امروز خوبتر شده از گل فکل زده است

چون ارغوان شده گل زیبا به رنگ رو

کان ماه نازنین دوسه جامی زمل زده است

قاآن کجاست تا که به بیند رخ نکوش

صد طعن بر شهامت خان مغول زده است

نازم با آن شجاع که هنگام رزم و کین

چون شیر شر زه تکیه خود را به زده است

ویران نموده کاخ امید مرآ زجور

بر شیشه دلم همه جا باز دریل زده است

الكل

الكل پس از آنکه داخل در بدن شد هیچ عضوی از اعضاء از تأثیر آن مصون نمی‌ماند. اعضاei که بیشتر از همه در تحت تأثیر قرار می‌گیرد سلسله اعصاب و معده است.

الكل قوای دماغی را نیز بقدرتیچ ضعیف نموده قابلیت تحریک فقصان یافته حافظه کم می‌شود.

نتایج الکلیسم بردو قسم است: فردی و اجتماعی.

نتایج فردی – در نتیجه اختلال اعمال هاضمه و سلسله اعصاب تمام اعضاء بدن در تحت تأثیر این سم مهلك قرار گرفته مقاومت بدن کم می‌گردد چنانکه در امراض عفوی اشخاص الکلی بیشتر تلف می‌شوند.

همینطور شخص الکلی زیادتر از سایرین مستعد به ابتلای هر چیز سل می‌باشد احصائیه معلوم نموده که در ۲۵ نفر مسلول ۱۸ نفر الکلی بوده‌اند در مالکی که استعمال الكل شایع است بیماری خطرناک سل زیادتر است.

واما در انگلستان و سوئیس که استعمال الكل بسیار کم است مرض سل هم نادر دیده می‌شود.

نتایج اجتماعی – اشخاص مبتلای به الكل برای جامعه عضو مفیدی نمی‌باشند همچنین فرزندان آنان.

بیشتر از جنایات مولود الكل است بنابراین الكل یک بلیه بزرگ اجتماعی است که فامیل‌های زیادی را از بین برده برای جامعه بشری مهلك و خطرناک است.

باید مذهب مطهر اسلام را تقدیس نمود که این سم مذموم و منفور را حرام نموده.

مضار الكل

تمام فتنه دهر از زیان الكل گشت
عموم جنگ و جدل‌ها نشان الكل گشت
فساد و فتنه و آشوب و رنج در عالم
مبسب همگی ترجحان الكل گشت
شراب ناب که بر جان خلق زد آتش
شاراهای ز عیان و نهان الكل گشت
گلو و حنجره و صوت را خراب کند
که اینهمه بجهان از زیان الكل گشت
بمغز لطمہ زند قلب را فسرده کند
بروز سکته قلبی از آن الكل گشت
جنون خر جنوی است پس خطرانکیز
بارث میرسد این امتحان الكل گشت
تو خود زرده یقین آگهی ازین مطلب
کدام دل بجهان در امان الكل گشت
فدای مذهب اسلام و جد اطهارم
که خصم الكل و هم پیروان الكل گشت
چو هرغی بیرو بال است پیش اهل نظر
کسیکه صحن دلش آشیان الكل گشت
شنو تو پند ز «ناهید» گرچه این اندرز
چوتیر جایگزین در روان الكل گشت

شیر

خواهی چو عسل بکام شیرین گردی

در شیر بخواب تا به از این گردی

هر روز به وان میان جوئی از شیر

بنشین که بدهر عاقبت بین گردی

باروی لطیف و نرم وزیبا و سفید

از رخ نمکین بجسم سیمین گردی

در گلشن حسن با چنین زلف و رخی

خوشبوی تراز سنبل و نرین گردی

در عهد شباب کان بهار عمر است

یک لحظه مباد زار و غمگین گردی

بر کس هنما روی خود ای یار ترش

تا آنکه به نزد خلق شیرین گردی

در بزم نشاط شاد و خندان باشی

ناهید «صفت همیشه خوبین گردی

دوری

گرچه دوری زبرم دربر توجای من است

عشقت اnder همه عالم سر و سودای من است

رخت بر بست زدل شادی و مهر تو بجاست

شاهد مهر تو خود این دل شیدای من است

دارم امید که روزی ز درم باز آئی

فکر امروز یقین حاصل فردای من است

چشم من سوی تو و دیده جمعی نگران

من بیاد تو و خلقی بتماشای من است

دید در آینه و گفت که این سرو روان

که بپاکرده قیامت قد و بالای من است

گفتم اسمی بزبانها بود از باغ ارم

گفت باغ ارم آنجاست که مأوای من است

گفت جان در ره ما میدهی از روی نشاط

گفتم آری بدل این فخر تمنای من است

گفتم ای فتنه، جهان میشود آیا اصلاح

گفت این امر بلی بسته بایمای من است

آنکه در عشق تو ثابت قدم و پا برخاست

آنکه در عشق تو و همت والای من است

نامه

این نامه یار مهریات است
در پیکر من بلطف جان است
از مطلب و خط دلپذیرش
بر مهر و عنایتش نشان است
دانسته ام این پیام شیرین
ز آن نوش لب شکر دهان است
از رنج و خم از دلم برآسود
از قدرت کلک و آن بنان است
از بیسم رقیب بسته ام دل
سوزد دل من از آن نهان است
گر عهد شکست یار و گر نه
عشق من و شوق من همان است
ای مرغ ز دام رفقه آخر
باز آی که وقت آشیان است
افکار پریش بر دل ریش
کاهنده جان ناتوان است
این اشک روان و آه «ناهید»
بر راز نهان او نشان است

صیما

من ایمه بین حصارها
که در زبانها
চনما ز هجر رویت دل من غبار دارد
تو بیا بپرس از این دل که بمن چکار دارد
بعمار عشق دیدی بگذشتم از دو عالم
بنگرچه سودها ای صنم این قمار دارد
بسویم نظاره کن ز پی تسلی دل
که هوای نار زلفت تن من فزار دارد
ز خزان هجر رستم که بهار وصل آمد
چه هوای جانفرائی که چنین بهار دارد
مکن ای گل ازره جور بیاغ دهر خوارم
تو گلی و خار من، گل بکنار خار دارد
بسم این شرف که برخاک رهت نهاده ام سر
که گدا بخاک در گاه شه افتخار دارد
بدل فکار «ناهید» نگاه رحمتی گن
که هنوز دیده اندر ره انتظار دارد

بمناسبت بازگشت موکب مبارک اعلیحضرت همایون

محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب ایران

از سفر مظفرانه شرق و غرب عالم عصر جمعه ۲۷ تیر ماه ۳۷ جشن باشکوهی
در آنجون ادبی «ناهید» برقرار بود اشعار زیر بتوسط رئیس انجمن اسرار وده شد

جان برافشارنید

شاه روشن ساخت میهن را برای خویشن

شد بدلها مهر او از هر طرف پر تو فکن

خاک پاک شاه را سازید ناج افتخار

(افسر سلطان کل پیدا شد از طرف چمن)

نو بهاری عالم آرایست رأی فرخش

قدمیش یارب مبارک باد برسو و سمن

یافت زو کارجهان بنگرچه حسن خاتمت

چون بهرسو رو نمود از مهر باوجه حسن

خویشن بنهاد پا در راه اصلاح امور

خود جهان پیمود در تدبیر ملک خویشن

ساخت ایران را بچشم جمله گیتی سر بلند

دوستدارندش، از ایران و جمله در سر و علم

جان پیايش گر برافشارند یاران بس بجاست

این سخن گویم زدل «ناهید» اینک جان من

انجمن ادبی «ناهید» بازگشت موکب مسعود ملو کانه را از سفر بزرگ شاهانه
که در همه جا باعث افتخار و سرافرازی کشور عزیز بوده اند به پیشگاه
مبارک اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب ایران
تبریک و تهنیت عرض مینماید

تقریظهای جراید و زین تووان و شهرستانها

تقریظهایی که به نظم و نثر از طرف نویسنده کان سترک ایران که نماینده افکار ملت و مشوق خدمتگذاران کشورند نسبت به پنجمین آثار نگارنده (خاطرات لندن یا مشاهدات «ناهید») مندرج شده است بهترین و بزرگترین افتخارام میباشد برای زیب و زینت دیوان «ناهید» عیناً نقل مینماید و قطعه زیرا را تقدیم آستان علم و دانش بی کرانشان مینماید:

قطعه

این همه تشویق و لطف و مكرمت

نیست جز از راه ذره پروری

فیض دانش بین که کمتر ذره را

می دهد جاه و مقام و برتری

باقلم دانشمند محترم جناب آقای دکتر محمود فوجم آبادی

دانشمند اسلامیه ملکیه ملکیه

استاد دانشگاه تهران

.....

دانشگاه تهران

همکار ارجمند دانشمند

.....

کتاب «خاطرات لندن» را خواهند بسیار خوب و پسندیده تنظیم کردیده بود و بی اندازه جالب توجه میباشد. ای کاش هر فرد ایرانی که به آن صفحات عزیمت میکرد بمانند آن همکار چنین ارمغانی میآورد.

بنده بسهم خود بنام یک همکار تبریک خدمتتان عرض مینمایم و ضمناً خواهشمندم از کتب «سیفیلیس دهان»، «التهاب لشه»، «زندگانی زن» جهت با تقدیم احترامات مخلص ارسال فرمائید.

دکتر نجم آبادی

بِقَلْمَنْ يَكِي از فضلاه و شعراي نجف
خوانده روزنامه «ندای زنان»

فیا میرهادی یا بنت الطہیر فاطمه

بتالیف الممتاز یا خیرۃ النساء

سبقت النساء طرأ و كنت مثالها

فیا بنت (طہ) كنت للفضل اهلة

و كنت بطب «الحق» فخر رجالها

فیا میرهادی یا بنت الطہیر فاطمه

علت نفسك فى مستقيم فعالها

نقل از روزنامه شریفه اطلاعات

خاطرات لندن

یا
سیده امیرهادی

مشاهدات «ناهید»

باتوی فاضله دکتر مریم میرهادی در سال ۱۳۳۴ برای تکمیل تحصیلات و انجام مطالعات به لندن رفت و پس از بازگشت کتابی بعنوان فوق راجع به مؤسسات علمی آن شهر بزرگ تأثیف نموده که مورد استفاده علاقهمندان خواهد بود.
من بید توفیق نویسنده محترمeh را در انتشار تأثیفات سودمند خواهانیم.

خاطرات لندن

با

مشاهدات «ناهید»

بانو دکتر میریم میرهادی مدیر و نویسنده روزنامه «نادی زنان» و عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن که از زنان فاضل و وطنپرست ایرانی بس از مراجعت از لندن کتابی تحت عنوان فوق نزدیک به ۲۵۰ صفحه چاپ و منتشر ساخته اند.

بانو دکتر میرهادی برخلاف پیاره‌ای از مردان و زنان ما که عمری را در خارج گذارند و پس از باز گشت بمهن احساس نخوت و استکبار خاص مینمایند حاصل مشاهدات و توقف کوتاه خود را در یکی از مراکز تمدن جهانی بصورت کتاب جالب و دلپسندی در آورده اند که مطالعه آن برای هر ایرانی لازم است.

در این کتاب که سراسر آنرا شuale احساسات ملی و وطن‌دوستی زینت داده است نویسنده درباره شئون مختلف اجتماعی انگلستان، آثار تاریخی، مؤسسات اجتماعی، و انجمن‌های مختلف بحث کرده است.

علاوه از شعرای بزرگ انگلستان و نمونه‌ای از آثار بر جسته آنها هم سخن رفته است.

مطالعه این کتاب مفیدرا بهمه خصوصاً کسانی که علاقمندی بتکمیل تحصیلات در انگلستان دارند توصیه کرده و توفیق بانوی فاضله را خواستاریم.

نقل از روزنامه شریفه آذرین :

خاطرات لندن

با

مشاهدات «ناهید»

خانم دکتر میریم میرهادی متخلص به «ناهید» نویسنده دانشمند و شاعره خوش قریحه‌ای است که از راه طبابت و کتاب خدمت ذی‌قیمتی بکشور انجام داده است. وی علاوه بر آنکه دندان پزشک حاذقی است و از این راه بر دردهای گروهی از هم‌نوغانش مرحم نهاده نویسنده ماهری تیز بشمار می‌رود و تا کنون گذشته از انتشار روزنامه نادی زنان کتابهای هم بنام «التهاب لشه»، «سیفیلیس دهان» و «زندگانی زن» تألیف و منتشر کرده است که هر کدام بنوبه خود کمک مؤثری بیالا بردن سطح فرهنگ عمومی نموده است.

اخیراً نیز که بعضویت انجمن سلطنتی بهداشت لندن درآمده و برای تحصیل رشته تخصصی و مشاهدات علمی و فنی سفری با انگلستان نموده کتاب دیگری تألیف ویرشته تحریر در آورده است که «خاطرات لندن» نام دارد.

این کتاب چنانکه از نام آن پیداست حاوی خاطراتی است که نویسنده دانشمند در این مسافت بدست آورده و مطالعه آن از هر جهت برای خواننده مفید ولذت بخش است ما خوانندگان خود را بمعالمه آن توصیه و موفقیت بیشتر مؤلف محترم را از خداوند مستلت مینماییم.

نقل از روزنامه شریفه رستاخیز عدل:

مجموعه نقیص خاطرات لندن

یا

مشاهدات، ناهید،

مجموعه نقیص بنام خاطرات لندن یا مشاهدات «ناهید» شاعر معرف ایران و مدیر و نویسنده روزنامه (ندای زنان) سرکار علیه دکتر مریم میر هادی (عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن) انتشار یافته.

پس از مطالعه آن معلوم گردید که تأییفات سودمند دیگری در قسمت بهداشتی از نویسنده محترم که موجب هدایت و تنویر افکار جامعه میباشد منتشر گردیده. لذا بوظیله خود خواندن این قبیل نوشیه‌ها را بدوستداران فرهنگ و بهداشت که سبب مزید اطلاع و بیش خوانندگان خواهد گردید توصیه نموده موقفیت این باتوی فاضله را در این خدمت عالی از قادر متعال خواستاریم.

خلاصه‌ای از روزنامه شریفه پرچم خاورمیانه:

از جمن ادبی «ناهید»

خاطرات ناهید نموداری از فعالیت‌های اجتماعی زنی که

بدون ظاهر و ریا روز و شب مشغول انجام خدمت اجتماعی است

(خانم پرسور دکتر مریم میر هادی) برای آنها که اجتماع را در خدمت عنوان تصویر میکنند همین کافی است بیشتر از این هم میشود گفت (عضو کنگره‌های بهداشت جهانی) عضو هیئت بهداشت انگلیس تحصیلات خود را در پاریس و لندن انجام داده است این معرفی معمولی ماست درست سبک تذکرہ دولتشاه سمرقندی است و بدرد آنها که میخواهند خدمت گذاران اجتماع را درست بشناسند نمی‌خورد. دکتر مریم میر هادی از روزیکه خودش را شناخته احسان کرده است مثل دیگر زنان نیست زنان ما امروز باعث تأسف است ولی باید گفت این باصطلاح طرز فکر اروپائی نتوانسته است یک قدم آنها را بیش ببرد بلکه بقهقرانیز برده است چرا عیب خود را از خود بپوشانیم آیا زنانیکه امروز ادعای تجدد دارند بدانستن زبان خارجی فخر میکنند فرانسیس کافکارا را میشناسند و آثار همینکوی را خوانده و بیش از همه اینها (کفن سیاهی) را که آنهمه عشقی از سیاهی او نالیده بود بر تن خود دریده اند قابل مقایسه با زنان (نقاب پوش) صدر مشروطیت هستند؟ انصاف ما کجاست؟ چه کسی میتواند ادعا کند که هستند و در چنین محیطی که ماخوذ بهتر از همه کس واقف بر فساد و تباہی او هستیم باید تعجب کنیم که زنی هائند دکتر مریم میر هادی از ده سال پیش دست بنامه‌نگاری زده است با زحمت بازوی خود کتاب چاپ کرده است و برای بسیاری زنان و احیاناً هم مردان در اختیار جامعه گذاشته است

گفتم برای بیداری زنان نه آنکه مثل قاتله بسوزان رسیده هائیکه خیال میگشتند سبب گمه بدینختی آنها مردانی هستند که از آنها و امانته ترویجه روز تر هستند در فکر باصطلاح گرفتن حق زن (معلوم نیست از کی؟) هی فضایل خودشان را سر قلم میبرند. لمجاهد لعیالله زاده همان میهمان است

(روزنامه ندای زنان که دکتر مریم میرهادی) نویسنده و اداره کننده او بود بخوبی نشان میدهد که این زن فداکار در راه انجام این وظیفه مقدس چه تلاش سنگینی کرده است.

افسوس صفحات روزنامه ما اجازه نمی دهد که این مطلب را بیشتر از این کش بدھیم.

دکتر مریم میرهادی دکتر دندانپزشک است در کنگره های بجهاد اشت جهانی همانطور که گفتم عضویت دارد شاعر و نویسنده است منقاد جماعت است و تنها بانتقاد اتفاق نمیگذرد بلکه عملا آنچه از دستش برآید در راه اعتلای میهنش انجام میدهد و اکنون با تشکیل انجمن ادبی «ناهید» دین خود را یعنی دینی که هزاران بار پرداخته باز بجامعه میپردازد و بجاست که جامعه مردم ما از این زن (رادمرد) تجلیل کنند. دلم میخواهد شعر شهریار را که دوست دارم، چاشنی این مقاله کنم و قلم رازمین بگذارم.

آبستن عیسای تکامل توئی آخر پس چاک به پیراهن مریم بزن ای زن

نقل از روزنامه شریفه شیپور
ارگان رسمی سازمان فدائیان شاه و میهن

خاطرات لندن

سرکار علیه بانوی دانشمند دکتر مریم میرهادی عضو انجمن سلطنتی
لندن بجهاد اشت زدن و مددخواهی بهداشت لندن
کتاب «خاطرات لندن» جنابعالی را که بنام این جانب مرحمت فرموده بود آید
مشاهده کردم خواندم و بسیار لذت بردم سلیقه مخصوص شمارا در تأثیف و تدوین آن
آثار تاریخی و عکسهای جالب از کشور مترقبی انگلستان مهد آزادی و بشریت
تبیین میگویم.
از خداوند بزرگ و مهریان توفیق شمارا در بیداری ملت ایران وین چم داری
عالم نسوان مکتب اولیه تعلیم و تربیت ایرانی مترقبی خواهانم.

با خالصانه ترین احترامات
دیپر کل سازمان فدائیان شاه و میهن
احمد شارق

نقل از روزنامه شریفه تجدد ایران

خاطرات لندن

یک جلد از کتاب سودمند « خاطرات لندن » بقلم بانوی دانشمند کتر مریم میرهادی مدیر روزنامه ندای زنان بدفتر این جریده رسیده و مورد مطالعه و استفاده است.

این کتاب که خاطرات مسافرت نویسنده آن با انگلستان است با دقت و سلیقه مخصوصی تنظیم و حاوی مطالب و گراورهای مفید و متعدد و جالب است. دکتر مریم میرهادی عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن و نویسنده روزنامه ندای زنان است و کتاب مزبور مانند سایر تألیفات نویسنده محترم موجب مزید اطلاع و مورد استفاده خوانندگان آن خواهد بود توفیق ایشان را در خدمات فرهنگی خواهایم.

نقل از روزنامه شریفه نوای خراسان

خاطرات لندن

کسانی که با مطبوعات سروکار دارند محققًا نام سرکار علیه بانو دکتر مریم میرهادی را شنیده و بنوشههای وی در روزنامه شریفه ندای زنان و تألیفات مشارالیها آشنائی کامل دارند.

سرکار بانو دکتر مریم میرهادی علاوه بر مقام پژوهشی و خدماتی که از طریق طب انجام میدهد در عالم ادبیات مقام ارجمند و شامخی دارد.

آنار قلمی ایشان انسان را به اهمیت و عظمت مقام زن در جامعه متوجه میسازد و اشعار نفر وی بر دلها می‌نشیند.

در این هفته بذل لطفی فرموده یک جلد کتاب « خاطرات لندن یا مشاهدات ناهید » را بعنوان این روزنامه ارسال فرموده اند.

کتاب مذکور که حاکمی از درج خاطراتی جذاب و دلنشیز است محققًا سبب مزید اطلاع خوانندگان میشود و ما امیدواریم این توفیق را بدست آوریم که قسمت هایی از کتاب مذکور و کتاب زندگانی زن را استنساخ و برای استفاده خوانندگان محترم درج نمائیم.

ضمناً موفقیت بانوی دانشمند دکتر میرهادی را در راه خدمت بشاهنشاه و مملکت از ایزد هنر متعال مسئلت داریم.

تقریظ و حاشیه‌ای بر «کتاب خاطرات لندن» تالیف

دکتر هریم میر هادی

ما نباید از نظر دور بداریم که در سابق نصف جمعیت کشور ما بحساب نمی‌آمد و نصف قوای عامله مملکت باطل بود. شما خانم‌ها این روز را یک روز بزرگ بدانید و از فرصت‌هایی که دارید برای ترقی کشور استفاده نمائید از بیانات رضا شاه کبیر در جشن ۱۷ دی ۱۳۱۴ در حکم رهایی نصف جمعیت ایران از قید و بندی‌های ملت کش بود که کاملاً در انتظار تجسم بخشد. اخیراً یکی از نمره‌های این نهضت بزرگ اجتماعی ایران بنام کتاب «حاطرات لندن یامشاهیات ناهید»، تالیف بانوی فاضله خانم دکتر هریم میر هادی مدیر و نویسنده روزنامه ندای زنان بدفتر روزنامه رسید و مارا براین داشت از فرصت استفاده نموده در ابتدا یادی از رضا شاه کبیر بنیان گذار روز آزادی زنان که بر اثر آن نهضت و جنبش این قبیل بانوان دانشمند در جامعه ایران بوجود آمده که با انتشار آثار جاودان خود نام زن ایرانی را هم طراز دیگر زنان دانشمند جهان قرار داده اند بنامائیم و سپس به بحث در فصول و متون این کتاب مفید پردازیم:

یکی از خدمات بزرگ اعلیحضرت فقید رضا شاه کبیر که در تاریخ معاصر ایران مقام شامخی را احراز کرده است و براستی تحولی در اجتماع ایران بوجود آورد و برای آینده کشور اثرات معجز آسانی خواهد داشت اجازه ورود بانوان بامور اجتماعی است.

بانوان ایران که نیمی از افراد این کشور را تشکیل می‌دهند قبل از اراده و فرمان اعلیحضرت رضا شاه کبیر از وجودشان هیچگونه استفاده‌ای در اجتماع نمی‌شد شاهنشاه فقید در روز تاریخی ۱۷ دی ۱۳۱۴ طی نطق بلیغی آنان را اجازه ورود با جماعت و کارهای اجتماعی دادند.

از نظر اهمیت این روز تاریخی متن نطق شاهنشاه فقید را که بمناسبت جشن فارغ‌التحصیلان دانشسرای دختران با اتفاق علی‌حضرت ملکه و والاحضرت شاهپورها و والاحضرت شاهدخت‌ها شرکت فرموده بودند خطاب بفارغ‌التحصیلان دانشسرای دختران ایراد فرموده اند در این فرصت چاپ می‌کنم.

«بی‌نهایت مسرورم که می‌بینم خانم‌ها در نتیجه دانائی و معرفت بوضعیت خود آشنا شده و پی بحقوق و مزایای خود بردند

«ما نباید از نظر دور بداریم که در سابق نصف جمعیت کشور ما بحساب نمی‌آمد و نصف قوای عامله مملکت باطل بود»

«هیچ وقت احصائیه از آنها برداشته نمی‌شد مثل اینکه زنها یک افراد دیگری بودند و جزء جمعیت ایران بشمار نمی‌آمدند».

« فقط در یک مورد از زنها احصائیه برداشته می‌شد و آن موقعی بود که وضعیت ارزاق مشکل می‌شد و برای تأمین آذوقه سرشماری می‌کردند».

«شما خانم‌ها این روز را یک روز بزرگ بدانید و از فرصت‌هایی که دارید برای ترقی کشور استفاده نمائید».

« شما خواهران و دختران من تربیت کننده نسل آئیه خواهید بود و شما هستید که می توانید آموزگاران خوبی باشید و افراد خوبی از زیر دست شما بیرون بیایند ».

« از تجمل و اسراف بپرهیزید سادگی را پیشه خود سازید کمک و یارمردها باشید . باقتصاد و صرفه جوئی عادت نمائید و تمام معنی مفید بحال مملکت باشید » در اثر این تحول که در اجتماع ایران بنا برادراده اعلیحضرت رضاشاه کبیرداده شد امروز در کشور ما صدها بانوان پزشک که در امور پزشکی خدمت میکنند امثال (بانوی فاضله خانم دکتر مریم میرهادی) و آموزگار که پرورش کودکان و نونهالان را به عهده دارند و نسل آینده کشور را تربیت میکنند وجود آمدند .

واما کتاب « خاطرات لندن » تالیف بانوی دانشمند دکتر مریم میرهادی در مقدمه عمیقی که بانو دکتر مریم میرهادی بر کتاب خاطرات لندن که همهچنین اثر این نویسنده با اطلاع و فاضل می باشد نوشته یاد آور میشود که : در حیات کوتاه پر از هیاهوی من این نخستین مرتبه بود که بزرگترین و مهمترین سعادت فصلیم گردید و آن عبارت از تحصیل در مهد علمت جهان لندن پایتخت انگلستان بود .

در اجرای این منظور در سایه شاهنشاه محبوب دانش پرور ایران و اجازه از دانشگاه لندن و وزارت فرهنگ در ۱۳۱۴ عازم اروپا گردیدم .

در این مسافت علاوه بر تحصیل رشته تخصصی و مشاهدات علمی و فنی و درک استفاده از محاضر اساتید علم و دانش و افاده و استفاده از حضور دانشمندان عصر آنچه دیده و کسب نمودم هنوز نادانم زیرا دنیای فضل و کمال غیر از دنیائی است که مردمان بی خبر باآن می نگردند .

نویسنده ارجمند با تأثیر و چاپ قسمت های جامع و عمیقی آنطور که باید و شاید کشور انگلستان و مردم آن سامان را بما شناسانیده و معرفی میکند .

در این کتاب قسمت های جالبی زیر عنوانین زیر :
خطاط ای از دوران گذشته زندگانی علیحضرت ملکه الیزابت دوم و شاهدخت مارگریت - پارلمان انگلستان یادیای دانش - دانشگاه اکسفورد - دانشگاه کمبریج - ادبیات انگلستان - مقام زن در اجتماع انگلیسی - نظری بمطبوعات انگلستان - دروازه دریائی انگلیس - پلیس در لندن - موزه بریتانیا - انجمن سلطنتی بهداشت لندن در فولکستون بچاپ رسیده که هر قسمت در خور کمال مطالعه و تدقیق است . خلاصه این اثر کتابی است راهنمای و آموزنده با طلب توفیق و پیشرفت برای این نویسنده پرمایه در شماره های آینده قسمت های جالبی از آن را برای اطلاع خواندنگان ارجمند آرام منعکس خواهیم نمود .

نقل از روزنامه شریفه ساییان

خاطرات لندن

مشاهدات «ناهید»

اخیراً کتاب سودمندی که حاکی از مشاهدات مؤلف از لندن تا تهران و بالغ بر ۲۵۰ صفحه و متن‌من ۱۰۷ تصویر بزرگ و کوچک می‌باشد باداره روزنامه رسیده است.

این کتاب که با کاغذی مرغوب و چایی مطلوب بیازار مطبوعات عرضه شده‌است جمله آثار دکتر مریم میرهادی عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن است.

دکتر مریم میرهادی علاوه بر تخصص در رشته‌ای که فعلاً مشغول است در بیداری زنان و شعر و شاعری نیز سهم بسزائی دارد.

دکتر میرهادی روزنامه‌ای هم بنام ندای زنان منتشر می‌کرده ولی فعال‌چندی است که در محاق تعطیل می‌باشد.

دکتر مریم آثار دیگری نیز تا کنون منتشر کرده که هر یک در خور تمجید و تقدیر می‌باشد از آن جمله:

التهاب لئه - سیفلیس دهان - زندگانی زن . کتاب خاطرات لندن در حقیقت مجموعه نفیسی از اوضاع سیاسی و فرهنگی انگلستان است در خلال صفحات

این کتاب اشعار دل انگیز دکتر میرهادی بنحو دلپذیری خودنمایی می‌کند و بر -
زیبائی کتاب می‌افزاید.

در صدر کتاب این بیت شعر از دکتر مریم که «ناهید» تخلص داره جلب
توجه می‌کند:

خاطراتی باشدم خاطر نواز و دلنشین
دانهای از خرمن و مشتی زخر و اراست این

در ذیل عکس شاهنشاه ایران نیز این ابیات از دکتر مریم چاپ شده است:

عجب نبود که دکتر مریم این بار
بدینسان می‌کند شیرین زبانی

هر آنکس در ثنای شه سخن گفت
کند مانند مریم در فشانی

福德ای شاه ایران جان «ناهید»

که از او یافت این آسوده جانی

ما توفیق شاعره فاضله و دکتر دانشمند را در وصال بهدهای عالی و خدمت
باش و میهن از خداوند بزرگ خواستار و ارسال اینگونه کتب سودمند را از طرف

مؤلف محترم همواره امیدواریم .

متوجه شده بجهات این امور مطلع شده اند و از این آنکه

آنکه در این بیان مطلع نباشند بجز اینکه بجهات این امور مطلع شده اند

نقل از روزنامه شریفه حراسان

«خاطرات لندن یا مشاهدات ناهید»

اخیراً کتابی بنام «مشاهدات ناهید» اثر دکتر مریم میرهادی عضو انجمن سلطنتی بهداشت «لندن» بدفتر روزنامه رسیده است که در آن مقالات مفید و اشعار میهنی و همچنین گراورهای زیبائی از کاخ‌ها و موزه‌ها و دانشگاه‌های انگلستان بچشم میخورد. بانو دکتر مریم میرهادی یکی از شاعرهای حساس و با ذوقی است که اشعار زیبا و دل‌انگیزی را سروده و آثار گرانبهای دیگری نیز منتشر ساخته است که از هر حیث قابل استفاده است.

بانو دکتر مریم میرهادی در ضمن مدیریت روزنامه «نداز زنان» را بعهده دارد یکی از زنان فاضله و داشمندی هستند که قسمتی از تحصیلات خود را در خارجہ با تمام رسائیده و در ضمن سرودن اشعار و نوشتن مقالات مفید و سودمند اخلاقی و اجتماعی بکار طبافت و خدمت اجتماعی خویش مشغول هستند.

در کتاب خاطرات لندن که بانو دکتر مریم میرهادی بر شته تحریر کشیده‌اند مقالات علمی و ادبی و اشعار زیبائی هم دیده میشود که در نوع خود کم نظیر میباشد.

کتاب خاطرات لندن باطرز زیبا و تمیزی بچاپ رسیده و گراورهای متعددی بر زیبائی و نفاست آن افزوده است «ناهید» تخلص بانو دکتر مریم میرهادی است که در بیشتر اشعارش بچشم میخورد مابرازی تموئه یکی از اشعار زیبای این شاعر خوش قریحه را درج میکنیم.

شب هن

بود چوماه رویت شب من دراز باشد
تو اگر بسویم آنی در صبح باز باشد

همه هست فکر و ذکر که سفر کنم بسویت
بکجا رود دل من که اسیر باز باشد
بهوای میهنم کوته اگر شده است عمرم
چکنم که چاره‌ای نیست سخن دراز باشد

جز از خدا که باشد که رسید برد «ناهید»
همه دم مرا بدائسوی رخ نیاز باشد
در کتاب خاطرات لندن بانو دکتر مریم میرهادی خلاصه‌ای از بیوگرافی
نویسنده کان و هنرمندان انگلستان را درج نموده و قطعاتی چند از آثارشان را نیز
ترجمه نموده اند بطور کلی کتاب خاطرات لندن کتاب جامع و مفیدی است که دکتر
مریم میرهادی «ناهید» تأليف و تدوین نموده‌اند ما موفقیت‌های این بانوی فاضله
را که تاکنون کتابهای بسیاری را ترجمه و یا بر شته تحریر کشیده اند در خدمت
با جتمع و مردم از خداوند بزرگ مسئلت داریم.

کتاب ارزش و مفید

حاطرات لندن

یا

مشاهدات «ناهید»

اثر نویسنده دانشمند و فاضل ارجمند سر کار بانو دکتر مریم میرهادی عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن و نویسنده روزنامه شریفه «ندای زنان» که ابتداباً امثال مبارز شاهنشاه ایران و ملکه ثریا شروع شده و حاکی از روح شاهدوسی و میهن پرستی نویسنده عالیقدر آلت و بعداً مشاهدات خود در لندن و آثار تاریخی و هنری و فرهنگی انگلستان را به تفصیل شرح داده و برای علاقه مندانش راهنمای مفید و پرارزشی است.

بقرار اطلاع آثار دیگری هم قبلاً از طرف نویسنده این کتاب انتشار یافته که هریک به نوبه خود ذیقیمت و ارزش دارد.

نور ایران - ما توفیق سر کار دکتر میرهادی را در راه خدمت بخلق و تنویر افکار عمومی از خداوند متعال مسئلت مینماییم.

کتاب خاطرات لندن

کتاب خاطرات لندن مولود فضل و دانش دکتر مریم میرهادی مدیر روزنامه ندای زنان و رئیس انجمن ادبی «ناهید» است. چون اکثر جراید ایران راجع بدکتر میرهادی نویسنده و مؤلف و مصنف دانشمند «حاطرات لندن» شرح مفصل و مبسوطی نگاشته اند ما فقط باین قناعت میکنیم که بگوئیم دکتر مریم میرهادی علاوه بر اینکه پژوهشکی ماهر و نویسنده نامی و شاعری شهری و باقیریحه هستند در راه خدمت به میهن و شاهنشاه عظیم الشأن جان نثار و فدا کارند.

همانطور که نویسنده کان عالی قدر جراید نوشتند اند نه فقط باعث فخر زنان بلکه مردان ایران است.

ما موقیت این بانوی بالستعداد دانشمند را در انتشار سایر تأییفات خود یکی پس از دیگری و خدمت بکشور و شاهنشاه از خداوند متعال خواستاریم. قطعه زیر از شاعر شیرین سخن دکتر مریم میرهادی است که در ۳/۷/۳۷ در انجمن ادبی آذربادگان قرائت و مورد تحسین سخنوران بزرگ قرار گرفته است.

آذربادگان

مرکز شیران ایران خاک آذربادگان
مهد شیران و دلیران خاک آذربادگان
هست ایران را سرو جان خاک آذربادگان
هم سر ایران و سامان خاک آذربادگان
هر کزه رعهد و دیمان خاک آذربادگان

نقل از مجله شریفه ارجان حزب خدا

جاوید باد «ناهید»

نوری که از سعادت مانند ماه تایید

آنقدر خوش درخشید کان بود به زخورشید

این نور پر تجلی از خاندان عصمت

تا بنده در جهان گشت از آسمان توحید

هر جمعه یک منادی با نام میرهادی

گوید بیزم توحید با صدق جان بیائید

«ناهید» خضر راه است قصدش خداوه شاه است

خوش آنکه نور حق را در محفل ادب دید

«ناهید» چون روان است در راه دین از اینرو

گوید هماره آزاد جاوید باد «ناهید»

روز آدینه ۲۵ بهمن ۳۶۰ نقدم انجمن ادبی «ناهید»

افراسیاب آزاد

دستدار شاه با جان اهل آذرباد گان

در ره عزت شتابان اهل آذرباد گان

خصم دشمن یار ایران اهل آذرباد گان

بسته با شه عهد و پیمان اهل آذرباد گان

شاه را هردم ناخوان اهل آذرباد گان

هر زمان مشهور دوران نام آذرباد گان

از می عشرت لباب جام آذرباد گان

توسن فخر است دائم رام آذرباد گان

خوش بود چون بخت شه ایام آذرباد گان

زان بود چون روز روشن شام آذرباد گان

هست شاهنشاه ایران شاه آذرباد گان

شاه ایران خسرو جمجاه آذرباد گان

گشت فادم دشمن کمراء آذرباد گان

میفزاید دمدم بر جاه آذرباد گان

جاز «ناهید» است ولنخواه آذرباد گان

از جناب آقای عادل خلعت ببری
مؤسس و موحد انجمن دانشوران ایران
و سندیکای مطبوعات

خواهر فاضله گرامی

نماینده اعزامی وزارت فرهنگ به لندن، ناطق و نویسنده و سخنورنامی، شاعر
و پژوهشگر شهیر معاصر مؤلف کتاب بهداشت دهان و دندان و مصنف کتاب زندگی زن
ومدیر روزنامه «ندای زنان» نایب رئیس اول انجمن ادبی بانوان و نماینده بانوان
ایران در کنگره بین‌المللی زنان جهان، عضو هیئت مدیره سندیکای مطبوعات و
نماینده سندیکای دندان پزشکان ایران در کنگره بین‌المللی پزشکی لندن، بانوی
یگانه فرزانه فخر زنان ایران فخر الحاجیه دکتر داشمند معظم دکتر میریم میرهادی
که عمرت دراز و روزگارت پیوسته با خوشی و خرمی دمساز باد.

از گذارش اقدامات عالیه و تحقیقات فنی و علمی سر کار علیه در کالج بزرگ
انیورسیته کمبریج و مطالعات بیماریهای دالینی در رشته فک و دهان و دندان و عصب
و مغز در بیمارستانهای مشهور لندن بینهاست خورستند شدم. همه کرسی نشینان انجمن
دانشوران واعضای سندیکای مطبوعات و پژوهشکان اینستادگان و شعرای
معاصر و جوانان نویر دار بخصوص دوستان و بستگان از پیشرفت‌های موقفيت آمیز
علمی سر کار علیه شاد شده ام.

در انجمن دانشوران و حزب خدا، و جمعیت آزادی خلق و جمعیت نگهبانان
اسلام، و سایر مجامع پیوسته و کنگره فدائیان شاه و میهن غیاباً از سر کار تجلیل نموده
دعای همگی همیشه بدرقه راه شما است.

پنجه

دل یاران همیشه خندان است
اینجهان بهر ما گلستان است
کاشف علم و دانش و هنری
چهره‌های همچو ماه تابان است

تا توانی بزن بریشه جهد
عصر علم است و معنو ندان است
رهنمای فرشتگان جهان
هنر و علم تو جوانان است
کای عزیزان زمان برهان است
مادر دهر میدهد امید
رسم تو رسم نیک مردان است
راه تو راه رستگاری شد
هر که با فضل مرد میدان است
یاد یاران خود بخبر کنیم
دوره مهر نونهالان است
مام میهن مراد ما بدهد
مشتهر همچو عطر کاشان است
مهر و لطف توابی یگانه ادیب
روشنی بخش قلب وایمان است
یاورت کردگار هر دو جهان
پیروی از طریق نیکان است
باد ذات بددهر جاویدان
آورنده کتاب یزدان است
هادی و رهنمای نوع بشر
درجهان حوری است و غلمان است
آرزو های مردم دلیان
چون سخن از حدیث جانان است
دفتر روزگار بسته شود
بی شک از دودمان پاکان است
یاد خلعتبری به خیر کنید
بی شک از دودمان پاکان است
این چکامه بدکتر دانا
همیشه دوستان ایران است
مریم هیرهادی ای استاد
نام تو حرف دوستداران است
دائمًا شاد و چاودان هانی
چایگاه تو قلب خوبان است
قام نیکت همیشه ورد زبان
مشعل تابناک تهران است
چشم بر راه بازگشت توئیم
بیقین جله ناز شست توئیم

بمناسبت روز تاریخی نیمه بیهمن ۱۳۵۷ بهمن ۳۶
جشن باشکوهی بشکرالله سلامتی شاهنشاه محبوب
در انجمن ادبی «ناهید» برقرار بود اشعار زیر
از طرف جناب آقای حلاج سروده شد

مکتب علم

مکتب علم و هنر گشته کنون
پرزشه دوستی است ازره مهر
چه غم از مردم بیگانه دلا
گشته دام دل ارباب صفا
پرشد از دوستی شاه و وطن
بنگر در ره نشر آداب
گشته پر تور رز صهبای صفا
گفت حلاج بساعی بنگر
جمعه هجدهم بهمن زد
بهر تحلیل مقام شاه است
مهر شاه است و دل پر امید
بانوان راست همه مرغ خرد
عقل مبهوت شود - گوش دهد
گوهر مهر شهنشه حلاج

۱۳۵۶/۱۱/۱۸

چکامه زیر را جناب آقای حلاج
مدیر محترم روزنامه حلاج
در جمعه اول فروردین ۱۳۴۷
در انجمن ادبی «ناهید» سروند

نوروز

جان از درد غم آزاد کند
لطف نوروز مرا شاد کند
گل و بلبل به یهین است ویسارت
وه که آغاز بهار است بهار
کل نو خواسته دارد «ناهید»
بزمی آراسته دارد «ناهید»
کند از شعر حمایت اینجا
کرد «ناهید» قیامت اینجا
بارها قلب مرا شد مرهم
دائمًا ذکر جالیست مرا
چون مرایاد کمال معنی است
جان با عضای سخنداں بخشد
سوی شمران بکشاند ما را
صحبت دکتر هریم یارا
جسم راه چور وانی به تن است
هر کجا مجمع شعر و سخن است
روشن از آن بصر اهل صفا است
محفل انس بهشت عرفاست
کین جامع بخوشی را بر جاست
پر چم فخر بگردون افراحت
هست منظور دل آگه ما
هم صدا جمله نظری حلاج
فخر داریم که ما راست شعار

مکتب دکتر مریم

جنون باشکوه مبارکه دلخواه و پنهان یافته
در این مکتب مریم ز مکتبها جداست
از طرف حلب ای خان سرمهست
ز آنکه فیض مکتبش بی انتهای است

در شجاعت هم نظیرش نیست نیست

دکتر و ذریه آل عباس

حکمت لقمان و هوش بوعلی

اندرو بتهفته و اهل زکاست

در همه ایران و در خاور زمین

شهره اندر باخترا فامش بجاست

در سخن پروین ثانی در نسب

واز شرف از خاندان مصطفی است

بس رئوف و مهربان در دکتری

هیچو جدش صاحب جود و سخاست

دوست دارد شاهرا چون جان خویش

بهر شه او را بلب ذکر و دعا است

این بود اندر جهان راه صواب

غیر ازین ره بیگمان راه خطاست

جز خدا و شاه و میهن نیستش

برلای «سرمست» این فیض از خدا است

خاطرات لندن

یا

مشاهدات «ناهید»

من ندیدم چون تو دکتر مریم عیسی دمی

در حقیقت می ندانم عیسی یا مریمی؟

هم طبیبی مهربان و هم ادبی نکته دان

عارفانرا همزبانی خستگانرا مرهمی

خاطرات سرشار هست از خاطرات گونه گون

چشممه ها از خاطرات لندن باشد نمی

نکته هائی دلپذیر از نظم و نثر از بحر فکر

طبع کردی تاز طبعت بهره گیرد عالمی

دامن علم و ادب آورده از همت بدست

آری آری دامن گلرا بگیرد شبنمی

نسخه ای اهدا نمودی بنده را از راه لطف

ناکه باشد بهترین تذکار و نیکو همدی

عالی شعر و ادب را دوست میدارد «نقیب»

نیست در عالم چنین گلزار سبزو خرمی

انجمن ادبی «ناهید»

آن انجمنی که تا ابد جاوید است

در کشور ما انجمن «ناهید» است

مجدو عظمت در آن هویاست بله

این است که اندرخور بس تمجید است

روشن بود از پرتو آن کشور جم

پیداست کهرخشندۀ قر از خورشید است

هر فرد که کارمند این انجمن است

در قلب و دلش نشانه افید است

هر شب که بیا شود چنین انجمنی

از وجود سرور بهر ما چون عید است

«ناهید» بود انجمن آرا آری

این نکته هماره مورد تأیید است

هر سو نگرد جمال شه جلوه کند

رزاقی ما بله ز اهل دید است

نقل از روزنامه شریفه نوای خراسان

بیوگرافی دکتر میریم میر هادی متخلص به «ناهید»

ای عکس من بعکس من اندر جهان بمان
با مهر و دوستی خدا و شه جوان

بیوگرافی دکتر میریم میر هادی در بیشتر از جراید مرکز و شهرستانها
مندرج شده از آنجلمه اخیراً در روزنامه نوای خراسان دیماه ۱۳۳۶ شماره ۲۲۷

که عیناً در ذیل نقل مینماید :

چندی است که اشعاری نفر از دیوان «ناهید» و مطالبی بدیع و جالب ازبانو دکتر مریم میرهادی در این روزنامه درج میگردد. برای اینکه خوانند کان محترم آشناز بیشتری بدانشمند موصوف پیدا کنند از معظم لها تقاضا شد که بیو گرافی مختصری از تحصیلات و خدمات علمی و ادبی خود را مرقوم فرمایند. این تقاضا مورد قبول ایشان قرار گرفت و اینک شرحی را که ذیلاً ملاحظه میفرماید بقلم مشارا لیها بر شته تحریر درآمده است.

امید است این راه وسیک پسندیدهای که بانوی دانشمند دکتر میرهادی در پیش گرفته اند سرمشق عموم دوشیز گان و بانوان ایران باشد و سعی کنند وجودشان در اجتماع منشاء خدمات مفید و مؤثری باشد. «نوای خراسان»

مختصر بیو گرافی دکتر مریم میرهادی متخلف به «ناهید» پژوهش وزارت فرهنگ و پیشه فرهنگیان، نویسنده و مدیر روزنامه ندای زنان، رئیس انجمن ادبی «ناهید»، عضو انجمن سلطنتی بهداشت لندن و کنگره های بهداشت جهانی.

پدرم مر حوم سید علی اکبر (رفعت نظام) امیر طومان نوه دختری مر حوم حاجی سید علی مجدالاشراف وزیر ناصر الدین شاه از فامیل جلیل القدر میرهادی (سادات تفرشی).

مادرم از فامیل بزرگ بشیرالملک شیرازی.

تولدم در سرزمین ذوق و شعر و ادب شیراز. از او ان طفو لیت در تخت توجه و نظر پدر بزرگوار داشتمندم که بچهار زبان خارجی آشنا بود تربیت شده از همان

کودکی بجهای زبان مادری پدر عزیز با من فرانسه تکلم مینمودند از سن پنج سالگی که خاطرات حیات را بخاطر دارم پدرم که سر بازی فکور، اهل علم و ادب و دلش ملو از احساسات میهن پرستی و شاه دوستی و اصالت و سیاست بود نقشه ایران را با خط بسیار زیبای دنگین نوشه ضمن آموختن میفرمود:

«این نقشه وطن تو است فراموش مکن که باو مدیون هستی و باید در قلبت جا داشته باشد»

«سلطان که حافظ استقلال وطن است بحد پرستش دوست بدار و در راه او فدا کار باش»

«همیشه بصفات مردانه آراسته و شجاع باش»
بنابر این حس میهن خواهی و شاه دوستی در همان محيط او لیه خانوادگی که در آن زیسته ام در من بوجود آمد.

هفت ساله بودم که از شیراز به تهران آمده در منزل دائی پدرم مر حوم شکوه السلطان میر اشرفی سکنا گزیدم. مر حوم پدرم مرا بمدرسه آمریکائیها گذاردند.

نه ساله بودم که پدر ارجمندم در حالی که از خدمت لشکری بخدمت کشوری منتقل شده و حکومت همدان را داشتمند دار فانی را وداع و پس از هشت ماه مادر باتقوای جوانم با ایشان ملحق شدند.

در کودکی یتیم و بدون سرپرست ماندم از اینجا زحمات طاقت فرسای زندگی شروع گردید. ولی توجه و نظر حضرت باری تعالی وجد بزرگوار و مهر شاهانه که همیشه شامل حالم بود مرا تقویت و رستگار میساخت.

پس از مدت‌ها سختی و مرارت فراوان که هر یتیمی با آن مواجه نیشود هر خوم عمویم سرهنگ سید ابوالقاسم هیرهادی که فضلاً می‌کفتند دیکسیونر متجر ک در زبان عربی و فرانسه است از شیراز بطهران برای سرپرستی من و دو خواهر و برادرم آمدند درسا به کمک و مهر و تشویق عمومی عزیزم شب و روز را بتحصیل گذرانیده در ۱۳۱۰ اولین دوشیزه‌ای بوده که با شکلات فراوان داوطلب شده با پسرهای داردار المعلمین امتحان شعبه ادبی را داده یعنی در مهر ماه رشته علمی را گذرانیده و در شهریور همان سال شعبه ادبی را با نمرات بسیار خوب امتحان داده موفق و پذیرفته گردیدم. عکس و بیوگرافی برای تشویق و تأسی سایرین در کلیه جراید پایتخت مندرج شد.

پوشیده نمایند که برای تحصیل شعبه ادبی با نهایت زحمت بسیار بوده یعنی از قسمت زندگانی کاسته تا بتوانم حقوق معلمینی که بمنزل برای تدریس می‌آمدند بپردازم.

در اوخر سال ۱۳۱۰ برای تحصیل ادبیات زبان فرانسه بپاریس رفته دریکی از کولج‌های دانشگاه سوربن بنام «کولج فمین» رشته ادبیات زبان فرانسه را پیاپیان رسانیده قصد این بود که داخل (سوربن) شده دکترای ادبیات را طی نمایم ولی چون برادرم بایران بر گشت ناگزیر با او هر اجعث نمودم.

محمد رشته تحصیل را ادامه داده با حججاب در ۱۳۱۳ وارد مدرسه عالی طب شده راه را برای دیگران باز نمودم. در ۱۳۱۶ تنها دوشیزه‌ای بوده که درین پس از لیسانس و در ۱۳۱۹ دانشگاه تهران را پیاپیان رسانیده و در ۱۳۲۰ تز دکترا را با درجه اعلیٰ تحت عنوان «سیفیلیس دهان» گذرانیدم.

(عکس بایوگرافی در تمام جراید مندرج شد) از ۱۳۱۵ وارد خدمت وزارت فرهنگ شده زیرا ناگزیر بودم برای تحصیل معاش هم بکار و هم بتحصیل پردازم. در تمام دوران تحصیلی بواسطه قریحه و ذوق فطری و فن تویسندگی و شعر که از هویت الهی است گاه گاهی در جراید من کر مقالات و یا اشعاری از من درج می‌شد.

پس از تألیف (کتاب اورام لئه) که بسیار مورد قبول عامه قرار گرفت در ۱۳۲۶ موقعیکه وضع عمومی دنیا بی نهایت متضیج و پریشان بود من هم برای بدست آوردن حقوق زنان ایران دست بقلم برده روزنامه «ندای زنان» را منتشر ساختم. منظورم طرفداری از حقوق بانوان بود که تا آن زمان آزادی عمل نداشتمند باین آرزو و بامید گرفتن حق مسلم طبقه نسوان و راه نمائی زنان بحقوق حقه خویش قیام نموده تنها کمک ویاورم در این مهلکه پرخطر خدا وجد بزرگوارم و توجهات شاهنشاه داشت پرور ایران بود.

با یافته میدانستم گرفتن حقوق سیاسی زنان کاری بس سخت و دشوار است و طرفداران افکار من در اقلیت می‌باشند بنابراین کفته (زان ژاک روسو) تویسنده و فیلسوف فرانسوی که می‌گوید:

اکثریت بر حقوق اقلیت برخط است. تصمیم گرفتم بوسیله قلم و بیان اکثریتی را که دانسته و ندانسته بی حقوق شرعی و عرفی زنان ایران نبرده اند با مقصد خویش همراه نموده باین طریق حق خود را بگیرم. چون حق گرفتی است. این بود که شغل شریف روزنامه‌نگاری را بر خدمت پزشکی خود اضافه نمودم.

در شماره دوازدهم روزنامه ندای زنان باستناد کلیات قانون اساسی که در
دنیای متمدن بهر فرد از افراد اعم از زن یا مرد حق انتخاب شدن و انتخاب نمودت
را داده اند پیشنهادبند پانزدهم مجلس شورای ملی نمود که این حق مسلم را بزنان
ایران بدینه تصور میکرد همین طور که روزی درهای دانشگاه را بزنان گشوده
باب مجلس را هم ممکن است البته بذری کاشته شد و بزودی نمره او بست خواهد
آمد ولی بقیمت جانم تمام گردید بقدیم مواجه بعذاب و شکنجه های روحی
گردید که حدی بر آن متصور نبود مکرر در مکرر تهدید و با مرگ دست بکربلا
گردید با نهایت شهامت و شجاعت شهادت را که شیوه جد بزرگوار است برای خود
افتخار دانسته هبارزه مقدسی را که منتج به پیروزی هائی شدادمه دادم شرح مبسوط
را در کتاب (حیات سیاسی من) مطالعه خواهید فرمود. همچنین شیرازه زندگی
داخلی ام از هم گسیخته روز های بسیار تاریک و حوادث ناگواری را بچشم خود
دیدم بارها بر لب پر تگاه نیستی نزدیک بسرنگون بودم ولی لطف و دست خدا مرا
از تمام کشاکشها سر بلند، محفوظ و سلامت و پیروز نگاهداشت بالاخره برای موفقیت
کامل، بدبختی ها و دردها و مشقتها فراوانی را متحمل شدم.

در ۱۳۳۱ اولین نماینده پزشکان ایران بودم که از طرف سندیکای دندان
پزشکان ایران در یازدهمین کنگره دندان پزشکان جهانی که در لندن افتتاح شد
شرکت نمودم شرح گزارش کنگره با موفقیت در جراید و مجله دندان پزشکان ایران
درج شده است. پس از خانم کنگره جراحی فک را در آلفجس هاسپیتال (۱) تحصیل

نموده بازمغان علمی به میهن عزیز بروگشتم .

در ۱۳۳۴ از طرف وزارت فرهنگ مدت دو سال تحصیلی در دانشگاه پاریس
(بیماریهای دهان و دندان) در دانشگاه لندن رشته تخصصی کودکان را تحصیل نمودم .
در اردیبهشت ۱۳۳۶ بنا بدعوت قبلی در کنگره انجمن سلطنتی بهداشت لندن
که افتخار عضویت آنرا نیز دارم و در فولکستون تشکیل شد شرکت نموده مختصر
گذارش انجمن را در خاطرات لندن اشاره کرده ام .

آنارمنتشر شده است : التهاب لثه، روزنامه هفتگی ندای زنان، سیفیلیس دهان،
زندگانی زن، خاطرات لندن یا مشاهدات «ناهید» دیوان «ناهید» است .

«بهداشت دهان و دندان» «کلیات ناهید» و سرطان فک، که اکنون مشغول تألیف
و تدوین آن هستم .

تنها علاقه‌ام در دنیا شاهنشاه محبوب و میهن عزیز است و بس . هیچ چیز چون
نشانه‌های افتخارات ایران در روح تمثیل ندارد .

آرزویم اینستکه بتوانم عنصری مفید برای ایران بزرگ بوده دینی که بعهدده
دارم بپردازم و هر روز خدمتی که شایسته مام میهن است انجام دهم ، و تأثیفات خود را
یکی بعداز دیگری برای آگاهی هموطنان بطبع رسانم وجود خود را فقط و فقط
برای کار و خدمت بهم میهشان عزیز دوست دارم .

بچهار زبان انگلیسی - عربی - فرانسه - ترکی آشنا هستم بایک عمر تحصیل
متاثرم که هنوز ندان و همواره از فقر دانش نالانم .

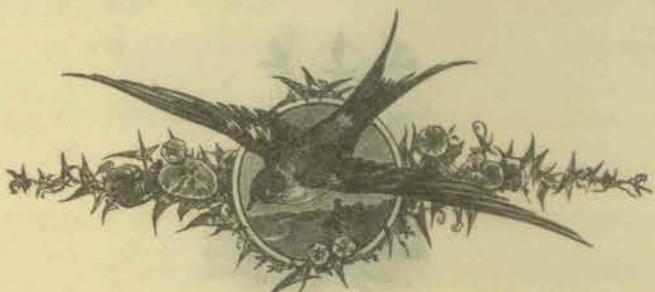
سر گذشت حیاتم اگر بطور مبسوط و مفصل شرح داده شود مثنوی هفتادمن
کاغذ شود و بیشتر از قسمتهای آن مانند افسانه‌های کهن یا چون تصاویر گوناگون
هریم مقدس سر نوشته بلند و استثنائی است.
باشد گفت:
فсанه‌ها همه خواب آورد فسانه من
از دیده خواب رباید فسانه عجیب است

دکتر هریم میرهادی متخلص به «ناهید»
که در میرزا کوشش در طبقه اولین دستورات کلیسا و مساجد از این فسانه
آنچه را می‌گوید: «فسانه کلمه‌ی خوب و بد و میله‌ی خوب و بد و میله‌ی خوب و بد»
دکتر آزاده میرزا اسطاله خواهد فرمود: «مسیر تبعیت آن را کنید
شاید آنچه ایشان می‌گوید بسیار بخوبیست و میله‌ی خوب و بد بخوبیست

شاعری

کردیم چو پیشه دکتری را
جستیم علوم سروری را
رفتیم به کوی دانش آنجا
دیدیم جلال و برتری را
در مکتب معرفت بکوشش
آن می‌گذراند که در خواندیم دروس شاعری را
از لطف و مراحم شاهنشاه
آموخت زبان سخنواری را
«ناهید» ترا پرده از یاد
وان شیوه مهر گستری را

لطف خدا

بگذرد بیرخ و زلفت بفغان روز و شب
 باز با مدح و ثنايت شده دمسار لبم
 گر کند کوه چو فرهاد دمامد فریاد
 نه عجب دارم و از ناله خود در عجیم
 هردم از جور فلك سوزم و بیداد جهان
 آتشی در زده بر جان که چنین در تعیم
 دشمن سفله اگر تیغ کشد بر رویم
 نهراسم که بود لطف خدا در عقیم
 تاب دادی د گر ایمه جین گیسو را
 بی سبب نیست که از عشق تو در تاب و قیم
 جد من ختم رسل هادی کل بشر است
 کر بخواهی که بری راه باصل و نسبم
 گفت «ناهید» اگر فخر کنم در گیتی
 می برازد که من از نسل امیر عربم

سفر

بسیار ستم دیدم هر صبحی و هر شامی
 از زهر لبالب بود گر داد جهان جامی
 درد و غم بی پایات در راه سفر دیدم
 صیاد جهان گسترد در ره گذرم دامی
 از بحر به بر رفتم گشتم همه گیتی را
 (بسیار سفر باید تا پخته شود خامی)
 آن یار جفا گستر زد بر پر و بالم سنگ
 چون مرغ پریدم من از لانه به هر بامی
 طی کرده مرا حل را بس دیده مصائب را
 در راه امید و بیم هر لحظه زدم گامی
 که ناله کنم از چرخ که از بدی طالع
 دردا که بدرد غم بگذشت چه ایامی
 با اینهمه سختی ها «ناهید» موفق شد
 در سایه رنج و درد پیدا شودش نامی

عکس تو

آن شب که بمن دادی آن عکس دل آرا
بر دیده خود دادم جا آن گل زیبارا
آوردم و بکر قتم در قاب زمزد گون
بالای سرم شد نصب بین همت والا را
هردم که نظر کردم حیران شدم اند رآن
پنهان ز چه رو سازم این نکته پیدا را
رخسار تو روشن کرد مشکوی سیاه من
هوی تو پریشان ساخت این خاطر شیدارا
درخواب خوشی رفتم رؤیای خوشی دیدم
زیبائی عالم گشت ظاهر بنظر ما را
از لای درختان بود گاهی رخ مه پیدا
گویا برخ افکنندی گیسوی سمن سارا
«ناهید» کجا پوشد چشم از رخ زیبایت
هر گز ندهد از دست این عیش مهیا را

گل و بلبل

در خانه تنها می من بلبل و رویت گل
آری بقغان آید بیند چو گلی بلبل
با من سرو سری داشت از مهر مه رویت
دارد نظری گاهی بر بلبل نالان گل
چشم تو و لعل تو بودم بنظر جانا
یکباره شدم سر مست زین ساغر وا زاین مل
تا روز جدا گردد از شام سیه ای مه
ابروت بود خطی در بین گل و سنبل
«ناهید» چوشد پیدا آن روی جهان آرا
بر خاست زبانگ مرغ در باغ و چمن غلغل

شب تیره

بودم از ناله دل در تعجب وقت گذشت
همچو مجنون نکنم رو زچه رو جانب دشت
بهر دردم نه طبیعی و نه درمانی بود آن شب
آن شب تار من نیز نه پایانی بود
بود دل خسته و جانم ز غم آرام نبود
شکوه ها داشتم از دل که بمن رام نبود
در شب تیره کنم ناله ز بیداد فلک
بال و پر نیست که پرواز کنم همچو ملک
زودتر از افق ای مهر جهان تاب بتای
گشته ویرانه دل ای گنج بسویم بشتاب
ای خدائی که توئی یار من بسته به بند
رحم کن بر دل من اینهمه حسرت مپسند
هاتفی گفت تو را دادرسی می‌آید
در پی شادیت از غیب کسی می‌آید
شکوه از چرخ مکن تا نفسی هست نرا
از چه فریاد کنی دادرسی هست ترا
شمع در بزم به «فاهید» چنین داد نوید
چند سوزی که شبت راست زپی صبح سپید

رباعی

از همت شاهنشه ما رسم کهن
نوگشت وشد ایران همه باع و گلشن
وز رأی منیر این شهنشاه بود
چشمان مه و مهر بشادی روش
ادای دین

خوش آنکه رسم جور و جفار ارها کنی
با دوستان خویش زیارتی وفا کنی
در راه شاه و میهن و حق جان نثار کن
تا دین خویش را بحقیقت ادا کنی
یگانگی از مردم ندادن بجو دلا
تا خویش را بعلم و ادب آشنا کنی
مهر افکند بجاذب معاهر زمان نظر
ای ما هر و اگر نظری سوی ما کنی
گرچشم سوی خلق، از روی صفا کنی

دانش

بکوش از جان و دل تا میتوانی	بکسب علم ، هنگام جوانی
کزو یابی بعالم کامرانی	اگر ناکامی ، از دانش سخن کن
شود آباد ملک باستانی	ز نیروی هنر و از فیض کوشش
که تا کوتاه شود دست خزانی	بدامان بهار علم زن دست
سزد بذل سر و جان و جوانی	برای سر بلندی تو ایران
شود یارت بروز ناتوانی	بجو مهر شه ایران که این مهر
کند زان بلبل جان نغمه خوانی	بود گلزار ما روی شهنشاه
که هستید از هنر فخر جهانی	بنازید ای کشاورزان ایران
نگهدار از بلای آسمانی	خداآوندا شهنشاه جوان را
نهفته است و کند آتش فشانی	بسینه آتش عشق شهنشاه
که گوید این سخن از نکته‌دانی	福德ای شاه ایران جان « ناهید »

منظرة قبل از طلوع صبح نابان در اصفهان

آسمان صاف با ماهتاب ملیح که ناظر سکوت و هادی دل عشق است جلوه زیبائی بخود گرفته مناظر با شکوه و دلربای بهار را نشان میداد .
باغها و چمنها پر از گلهای رنگارنگ ، بلبان خوش الحان برسر شاخسارها می خوانند ، قراههای دلنواز بهاری که کهواره جنبان نخستین ماه عشق است از هر سو بگوش میرسید واقعاً نقاط طبیعی ایران هر گوشهاش مانند کرشمه زلف یار بر نقطه دیگر مینازد و بر دنیای خوبان سلطنت دارد .

این پیش آهنگ صبح اسرار و مکنونات غریبی در دل دارد در زیر همین آسمان که سرپوشی است بر اسرار نهفته انسان هر شب میلیون ها بشر را می بینیم که پاسی از شب را بانتظار صبح امید بسر میبرند .
یکی برای جهانگیری نخفته با سکوت شب مشورت مینماید ، یکی برای حرص و ولع و جاه طلبی ، یکی برای شیطنت و خیانت و دیگری برای کسب علم و دانش .

منهم بامید سیادت و سعادت میهن عزیز و تحصیل علم و دانش و معرفت و خدمت بکشور بزرگ در سایه اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی شاهنشاه محبوب دانش پرور ایران ناظر این منظره فرج بخش بوده که ناگاه طلیعه صبح صادق طلوع نموده و رود خود را بعالیان اعلام کرد .

قسمتی از ناایفات هژلف که بعدها چاپ خواهد شد

تأثیر بیماریهای گندزا در دهان و دندان	بهداشت دهان و دندان
تأثیر جمل در دهان و دندان	تأثیر مالاریا در دهان و دندان
سرطان فکین	بهداشت دهان و دندان در کودکان
شریک زن	دوشومان لئه (پائین رفتن لئه)
بوستان من	شکست عشق
زنان بزرگ دنیا	کلیات «ناهید»
حاطرات مسافرت بکشور های اسلامی در ۱۳۳۳	حاطرات مسافرت باروپا در ۱۳۳۱
حیات شکسپیر «ترجمه»	حیات من
» بخواهید تاموفق شوید	کلچین شکسپیر «ترجمه»
تورا بحد پرستش دوست دارم »	لندن مال من است
» عشق تو	چطور میتوان محبوب مردم شد »
» زندگی طبیعی و فلاحت	زندگی با تو
	وظیفه یک مادر

در ره شاه بود نقد روانم بگرو
کشته ام داله مهرشه و این است درو
خرمنی کرد ام از مهر شهنشاهی گرد
من و این خرم و اندیشه دیگر بد و جو

